

GRUPA BUDIMEX

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku

**sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi
Standardami Sprawozdawczości Finansowej
zatwierdzonymi przez Unię Europejską**

Niniejszy plik w formacie pdf nie jest oficjalną wersją raportu rocznego i został zamieszczony na stronie internetowej Budimex SA dla wygody inwestorów Spółki

Indeks do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	4
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	10
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	12
1. Informacje ogólne	12
2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości	12
3. Zarządzanie ryzykiem finansowym	28
4. Zarządzanie kapitałem	31
5. Ważne oszacowania i założenia	32
6. Działalność zaniechana	33
7. Podmioty wchodzące w skład Grupy Budimex	34
8. Informacje dotyczące segmentów operacyjnych	35
9. Rzeczowe aktywa trwałe	40
10. Nieruchomości inwestycyjne	44
11. Wartości niematerialne	45
12. Wartość firmy jednostek podporządkowanych	47
13. Inwestycje w jednostkach wycenianych metodą praw własności	48
14. Aktywa finansowe oraz zobowiązania finansowe	49
14.1. Pożyczki udzielone	51
14.2. Instrumenty pochodne	51
14.3. Inwestycje w instrumenty kapitałowe	52
14.4. Inwestycje w instrumenty dłużne	53
14.5. Zobowiązania z tytułu odroczonej płatności za udziały	53
15. Należności z tytułu umów koncesyjnych	53
16. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	54
17. Zapasy	56
18. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	57
19. Kapitały	58
20. Kapitał własny przypisany udziałom niedającym kontroli	58
21. Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	59
22. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	61
23. Podatek dochodowy	62
24. Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	65
25. Rezerwy na zobowiązania i inne obciążenia	67
26. Kontrakty budowlane	68
27. Przychody przyszłych okresów	68
28. Kaucje z tytułu umów o budowę	68
29. Przychody z umów z klientami	69
30. Koszty według rodzaju	72
31. Koszty świadczeń pracowniczych	72
32. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	72
33. Przychody i koszty finansowe	73
34. Zysk / (strata) na akcję	74
35. Dywidenda na akcję	74
36. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	74
37. Aktywa Grupy zabezpieczające zobowiązania	75

(wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych)

38.	Płatności w formie akcji	75
39.	Transakcje z podmiotami powiązanymi	76
40.	Leasing	78
41.	Poniesione i planowane nakłady inwestycyjne	79
42.	Zobowiązania inwestycyjne (pozabilansowe)	79
43.	Zdarzenia po dniu bilansowym	79
44.	Zobowiązania i należności warunkowe	80
45.	Zatrudnienie	80
46.	Istotne zdarzenia mające wpływ na sytuację finansową Grupy	80

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

AKTYWA	Nota	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Aktywa trwałe (długoterminowe)			
Rzeczowe aktywa trwałe	9	548 812	512 921
Nieruchomości inwestycyjne	10	9 876	7 721
Wartości niematerialne	11	162 030	168 822
Wartość firmy jednostek podporządkowanych	12	168 508	168 508
Inwestycje w jednostkach wycenianych metodą praw własności	13	2 221	2 076
Inwestycje w instrumenty kapitałowe	14	6 922	7 816
Kaucje z tytułu umów o budowę	28	40 843	59 212
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	16	28 550	41 887
Należności z tytułu umów koncesyjnych	15	46 654	46 690
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	23	521 851	418 889
Aktywa trwałe (długoterminowe) ogółem		1 536 267	1 434 542
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)			
Zapasy	17	1 998 255	2 013 756
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	16	918 039	1 096 157
Kaucje z tytułu umów o budowę	28	28 770	48 433
Wycena kontraktów budowlanych	26	594 315	444 008
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		338	108
Pozostałe aktywa finansowe	14,15	1 858	120 978
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18	2 384 398	1 515 977
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe) ogółem		5 925 973	5 239 417
SUMA AKTYWÓW		7 462 240	6 673 959

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej (cd.)

KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA	Nota	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał podstawowy	19	145 848	145 848
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	19	87 163	87 163
Pozostałe kapitały rezerwowe	24,38	(139)	1 180
Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów i podmiotów zagranicznych		6 473	7 000
Zyski zatrzymane		910 006	566 958
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		1 149 351	808 149
Kapitał własny przypisany udziałom niedającym kontroli	20	37 920	28 491
Kapitał własny ogółem		1 187 271	836 640
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	21	261 663	273 258
Kaucje z tytułu umów o budowę	28	240 263	229 522
Rezerwy na zobowiązania długoterminowe i inne obciążenia	25	593 398	498 422
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	24	18 505	14 979
Pozostałe zobowiązania finansowe	14	21 264	19 807
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	23	4 642	13 404
Zobowiązania długoterminowe ogółem		1 139 735	1 049 392
Zobowiązania krótkoterminowe			
Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	21	189 067	177 108
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	22	1 371 850	1 530 773
Kaucje z tytułu umów o budowę	28	216 458	215 032
Rezerwy na straty na kontraktach budowlanych	26	310 441	240 677
Wycena kontraktów budowlanych	26	1 302 164	951 448
Przychody przyszłych okresów	27	1 469 626	1 356 310
Rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe i inne obciążenia	25	227 111	216 746
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		44 815	96 653
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	24	1 623	1 877
Pozostałe zobowiązania finansowe	14	2 079	1 303
Zobowiązania krótkoterminowe ogółem		5 135 234	4 787 927
Zobowiązania ogółem		6 274 969	5 837 319
SUMA KAPITAŁU WŁASNEGO I ZOBOWIĄZAŃ		7 462 240	6 673 959

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

		Rok zakończony 31 grudnia	
	Nota	2020 roku	2019 roku
Działalność kontynuowana			
Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów	29	8 382 240	7 569 663
Koszty sprzedanych produktów i usług oraz towarów i materiałów	30	(7 445 207)	(7 018 111)
Zysk brutto ze sprzedaży		937 033	551 552
Koszty sprzedaży	30	(31 273)	(30 478)
Koszty ogólnego zarządu	30	(276 966)	(198 992)
Pozostałe przychody operacyjne	32	138 737	99 453
Pozostałe koszty operacyjne	32	(128 959)	(103 141)
Zysk z działalności operacyjnej		638 572	318 394
Przychody finansowe	33	34 708	60 127
Koszty finansowe	33	(51 385)	(50 949)
Udział w zyskach / (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	13	145	4 785
Zysk brutto		622 040	332 357
Podatek dochodowy	23	(150 646)	(103 506)
Zysk netto z działalności kontynuowanej		471 394	228 851
Zysk netto za okres		471 394	228 851
<i>z tego zysk przypadający:</i>			
akcjonariuszom Jednostki Dominującej		459 465	226 014
<i>udziałom niedającym kontroli</i>	20	11 929	2 837
<i>Podstawowy i rozwodniony zysk przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej na akcję (w złotych)</i>	34	18,00	8,85

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

		Rok zakończony 31 grudnia	
		2020 roku	2019 roku
Zysk netto za okres		471 394	228 851
Inne całkowite dochody, które:			
<i>Zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków:</i>			
Różnice kursowe z wyceny oddziałów i podmiotów zagranicznych	36	(527)	53
Podatek odroczony dotyczący składników innych całkowitych dochodów		-	-
<i>Nie zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty:</i>			
Zyski/(straty) aktuarialne	24	(1 627)	(518)
Podatek odroczony dotyczący składników innych całkowitych dochodów	23	308	98
Inne całkowite dochody netto		(1 846)	(367)
Całkowite dochody za okres		469 548	228 484
<i>z tego przypadające:</i>			
akcjonariuszom Jednostki Dominującej		457 619	225 647
<i>udziałom niedającym kontroli</i>	20	11 929	2 837

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Pozostałe kapitały rezerwowe - Płatności w formie akcji	Pozostałe kapitały rezerwowe - Zyski/(straty) aktuarialne	Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów i podmiotów zagranicznych	Zyski zatrzymane	Kapitał przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej razem	Udziały niedające kontroli	Kapitał własny ogółem
Stan na 1 stycznia 2020 roku	145 848	87 163	7 171	(5 991)	7 000	566 958	808 149	28 491	836 640
Zysk za okres	-	-	-	-	-	459 465	459 465	11 929	471 394
Inne całkowite dochody	-	-	-	(1 319)	(527)	-	(1 846)	-	(1 846)
Całkowite dochody za okres	-	-	-	(1 319)	(527)	459 465	457 619	11 929	469 548
Wyplata dywidendy przez Budimex SA (nota 35)	-	-	-	-	-	(116 417)	(116 417)	-	(116 417)
Wyplata dywidendy dla udziałowców niekontrolujących (nota 20)	-	-	-	-	-	-	-	(2 500)	(2 500)
Stan na 31 grudnia 2020 roku	145 848	87 163	7 171	(7 310)	6 473	910 006	1 149 351	37 920	1 187 271

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym (cd.)

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Pozostałe kapitały rezerwowe - Płatności w formie akcji	Pozostałe kapitały rezerwowe - Zyski/(straty) aktuarialne	Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów i podmiotów zagranicznych	Zyski zatrzymane	Kapitał przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej razem	Udziały niedające kontroli	Kapitał własny ogółem
Stan na 1 stycznia 2019 roku	145 848	87 163	7 171	(5 571)	6 947	501 783	743 341	7 136	750 477
Zysk za okres	-	-	-	-	-	226 014	226 014	2 837	228 851
Inne całkowite dochody	-	-	-	(420)	53	-	(367)	-	(367)
Całkowite dochody za okres	-	-	-	(420)	53	226 014	225 647	2 837	228 484
Przejęcie kontroli nad jednostką stowarzyszoną	-	-	-	-	-	-	-	21 444	21 444
Wypłata dywidendy przez Budimex SA	-	-	-	-	-	(160 839)	(160 839)	-	(160 839)
Wypłata dywidendy dla udziałowców niekontrolujących (nota 20)	-	-	-	-	-	-	-	(2 926)	(2 926)
Stan na 31 grudnia 2019 roku	145 848	87 163	7 171	(5 991)	7 000	566 958	808 149	28 491	836 640

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

		Rok zakończony 31 grudnia	
	Nota	2020 roku	2019 roku
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Zysk brutto		622 040	332 357
Korekty o:			
Amortyzację	30	137 524	105 679
Udział w (zyskach) / stratach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	13	(145)	(4 785)
(Zyski) / straty z tytułu różnic kursowych		1 891	(543)
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)		8 535	7 961
(Zysk) / stratę z działalności inwestycyjnej		(1 552)	(58 740)
Zmianę wyceny pochodnych instrumentów finansowych	14.2	509	4 588
Zmianę stanu rezerw oraz zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych		106 986	119 732
Inne korekty	36	(163)	(146)
Wynik operacyjny przed zmianami w kapitale obrotowym		875 625	506 103
Zmiana stanu należności i kaucji z tytułu umów o budowę		199 045	(205 718)
Zmiana stanu zapasów		15 351	(305 181)
Zmiana stanu kaucji z tytułu umów o budowę oraz zobowiązań, z wyjątkiem pożyczek i kredytów		(145 205)	(271 917)
Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów	27	113 316	359 615
Zmiana stanu wyceny kontraktów budowlanych oraz rezerwy na straty na kontraktach budowlanych		270 173	576 436
Zmiana stanu środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania	18	(127 138)	(34 638)
Środki pieniężne z działalności operacyjnej		1 201 167	624 700
Zapłacony podatek dochodowy		(313 655)	(50 352)
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		887 512	574 348

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (cd.)

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia	
		2020 roku	2019 roku
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ			
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		6 981	6 169
Wpływy ze sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych		30 000	20 365
Nabycie nieruchomości inwestycyjnych	10	-	(7 769)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(61 250)	(43 764)
Sprzedaż inwestycji w instrumenty kapitałowe	14.3	-	1 708
Nabycie udziałów w jednostkach zależnych		-	(44 365)
Podwyższenie kapitałów w jednostkach niekonsolidowanych	14.3	(225)	(70)
Nabycie udziałów w jednostkach współzależnych		-	(73)
Nabycie obligacji emitowanych przez banki	14.4	(269 079)	(119 588)
Wpływy z obligacji emitowanych przez banki	14.4	388 667	-
Pożyczki udzielone	14.1	(15 000)	-
Splata pożyczek udzielonych	14.1	15 000	-
Dywidendy otrzymane	13; 33	-	24
Odsetki otrzymane	14.1; 14.4	1 335	2 103
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO Z/ (WYKORZYSTANE W) DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		96 429	(185 260)
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ			
Kredyty i pożyczki otrzymane		4 359	26 411
Splaty kredytów i pożyczek		(34 550)	(91 016)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom Jednostki Dominującej	35	(116 417)	(160 839)
Dywidendy wypłacone udziałowcom nieposiadającym kontroli	20	(2 500)	(2 926)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu	40	(81 963)	(73 962)
Odsetki zapłacone		(11 890)	(13 326)
Inne wydatki finansowe		(703)	(815)
ŚRODKI PIENIĘŻNE NETTO WYKORZYSTANE W DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		(243 664)	(316 473)
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO RAZEM			
Różnice kursowe netto od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		1 006	(428)
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA POCZĄTEK OKRESU	18	1 340 215	1 268 028
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA KONIEC OKRESU	18	2 081 498	1 340 215
Środki pieniężne grup do zbycia		-	-
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY GRUPY OGÓŁEM		2 081 498	1 340 215

Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje ogólne

Podmiotem dominującym Grupy Budimex („Grupa”) jest spółka akcyjna Budimex SA („Jednostka Dominująca”, „Spółka Dominująca”, „Spółka”), z siedzibą w Polsce, w Warszawie, przy ulicy Siedmiogrodzkiej 9, wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 1764.

Podstawowym przedmiotem działalności Jednostki Dominującej są szeroko rozumiane usługi budowlano-montażowe oraz świadczenie usług zarządczych i doradczych na rzecz spółek Grupy Budimex. Sektorem, w którym działa Spółka Dominująca według klasyfikacji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie jest budownictwo.

Przedmiotem działalności Grupy są szeroko rozumiane usługi budowlano-montażowe wykonywane w systemie generalnego wykonawstwa w kraju i za granicą, działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami oraz działalność usługowa i produkcyjna. Poza prowadzeniem działalności budowlanej, Budimex SA pełni w Grupie rolę centrum doradczego, zarządzającego i finansowego. Realizacja tych trzech funkcji ma na celu:

- szybki przepływ informacji w ramach struktury Grupy,
- wzmocnienie efektywności gospodarki finansowo-pieniężnej poszczególnych spółek,
- umacnianie pozycji rynkowej Grupy.

Czas trwania Jednostki Dominującej i jednostek z Grupy jest nieograniczony.

Grupa Budimex należy do Grupy Ferrovial, której jednostką dominującą jest Ferrovial SA, z siedzibą w Madrycie, Hiszpania.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Jednostki Dominującej w dniu 22 marca 2021 roku.

Zmiany składu Zarządu Jednostki Dominującej zostały ujawnione w sprawozdaniu z działalności Grupy Budimex za rok 2020.

1.1 Założenie kontynuacji działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za rok 2020 zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez jednostki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Zarząd Spółki Dominującej nie stwierdza na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez istotne jednostki Grupy po dniu bilansowym, na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności. Istotne zdarzenie po dacie bilansowej, jakim było podpisanie warunkowej umowy sprzedaży udziałów w Budimex Nieruchomości Sp. z o.o., które zostało opisane w notce 43, nie wpływa w ocenie Zarządu na możliwość kontynuacji działalności jednostek Grupy. Pandemia COVID-19 również nie wpłynęła na założenie kontynuacji działalności jednostek Grupy.

2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego przedstawione zostały poniżej. Zasady te stosowane były we wszystkich prezentowanych okresach w sposób ciągły, z wyjątkiem zastosowania nowych lub zmienionych standardów oraz interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się od 1 stycznia 2020 roku i później.

2.1 Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską („UE”), obowiązującymi na dzień bilansowy niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zmiany do standardów zastosowane po raz pierwszy w roku 2020

Grupa zastosowała po raz pierwszy poniższe zmiany do standardów:

- Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” oraz MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” – Reforma referencyjnej stopy procentowej,
- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” oraz MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów” – Definicja istotności,
- Zmiany do Odniesień do Założeń Koncepcyjnych w MSSF,

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

- Zmiany do MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych”,
- Zmiany do MSSF 16 „Leasing” w związku z COVID-19.

Powyższe zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Zmiany do standardów, jakie zostały już opublikowane, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe Grupa nie zastosowała następujących zmian do innych standardów, które zostały opublikowane i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie:

- Zmiany do MSSF 9, MSR 39, MSSF 7, MSSF 4 oraz MSSF 16 - reforma IBOR - Faza 2 (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” – odroczenie MSSF 9 (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie).

Standardy oraz zmiany do standardów przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone przez UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów oraz zmian do standardów, które według stanu na dzień sporządzenia sprawozdania nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania:

- MSSF 14 „Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe” – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdanie finansowe” i MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” - Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczone przez RMSR na czas nieokreślony,
- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” – Klasyfikacja zobowiązań jako krótko- lub długoterminowe oraz klasyfikacja zobowiązań jako krótko- lub długoterminowe – odroczenie daty wejścia w życie (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych”, MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” i MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2018-2020)”, obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie,
- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” i Kodeks Praktyki MSSF 2: Ujawnianie zasad rachunkowości (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie).

Wyżej wymienione standardy oraz zmiany do standardów nie miałyby istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, z wyjątkiem korekty hiperinflacyjnej opisanej w nocie 19 oraz z wyjątkiem niektórych instrumentów finansowych, które są wyceniane w wartości godziwej na koniec każdego okresu sprawozdawczego zgodnie z określoną poniżej polityką rachunkowości.

Koszt historyczny ustalany jest co do zasady na bazie wartości godziwej dokonanej zapłaty za dobra lub usługi.

Za wartość godziwą uznaje się cenę, którą można uzyskać przy sprzedaży składnika aktywów lub zapłaconą w celu przeniesienia zobowiązania w zwyczajowej transakcji w głównym (lub najkorzystniejszym) rynku w dniu wyceny i na obecnych warunkach rynkowych, niezależnie od tego, czy cena jest bezpośrednio obserwowalna czy oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny. W wycenie do wartości godziwej składnika aktywów lub zobowiązania Grupa bierze pod uwagę właściwości danego składnika aktywów lub zobowiązań, jeżeli uczestnicy rynku biorą te cechy pod uwagę przy wycenie aktywów lub zobowiązań na dzień wyceny. Wartość godziwą dla celów wyceny i/lub ujawniania informacji w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy ustala się na w/w podstawie, z wyjątkiem transakcji płatności w formie akcji, które są objęte zakresem MSSF 2, transakcji leasingowych, które są objęte zakresem MSSF 16 jak i wycen, które mają pewne podobieństwa do wartości godziwej, ale nie są wartościami godziwymi takimi jak cena sprzedaży netto zgodnie z MSR 2 czy wartość użytkowa zgodnie z MSR 36.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Grupa klasyfikuje zasady pomiaru wartości godziwej wykorzystując poniższą hierarchię odzwierciedlającą wagę danych źródłowych wykorzystywanych do wyceny:

- Poziom 1: ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań, do których Grupa ma dostęp w dniu wyceny,
- Poziom 2: dane wsadowe inne niż ceny notowane zaliczane do Poziomu 1, które są obserwowalne dla aktywów lub zobowiązań w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (pochodne cen),
- Poziom 3: dane wsadowe dla aktywów lub zobowiązań, które nie są oparte na obserwowalnych danych rynkowych (dane źródłowe nieobserwowalne).

2.2 Zasady konsolidacji

Podmioty zależne

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej oraz sprawozdania jednostek kontrolowanych przez Jednostkę Dominującą sporządzone na dzień bilansowy. Kontrola występuje wówczas, gdy Jednostka Dominująca sprawuje władzę nad jednostką, podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe z tytułu swojego zaangażowania w jednostce lub posiada prawa do zmiennych wyników finansowych oraz gdy posiada możliwość wykorzystania sprawowanej władzy nad jednostką do wywierania wpływu na wysokość jej wyników finansowych. Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji od dnia przejęcia nad nimi kontroli przez Grupę. Przestaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli. Całkowite dochody jednostek zależnych są przypisywane do właścicieli Jednostki Dominującej oraz do udziałów niedających kontroli, nawet jeśli skutkiem tego przypisania będzie ujemne saldo udziałów niedających kontroli.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie Jednostki Dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości.

Procedury konsolidacyjne

Konsolidacja metodą pełną jednostek zależnych dokonana została z zachowaniem następujących zasad:

- wszystkie odpowiednie pozycje aktywów i zobowiązań jednostek zależnych i Jednostki Dominującej zostały zsumowane w pełnej wysokości bez względu na to, w jakiej części Jednostka Dominująca jest właścicielem jednostki zależnej,
- wszystkie odpowiednie pozycje przychodów i kosztów jednostek zależnych i Jednostki Dominującej zostały zsumowane w pełnej wysokości bez względu na to, w jakiej części Jednostka Dominująca jest właścicielem jednostki zależnej,
- po dokonaniu sumowania dokonano korekt i wyłączeń konsolidacyjnych.

Ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego wyłączono:

- kapitały własne jednostek zależnych powstałe przed objęciem kontroli,
- wartość udziałów posiadanych przez Jednostkę Dominującą i inne jednostki objęte konsolidacją w jednostkach zależnych,
- wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze jednostek objętych konsolidacją,
- przychody i koszty dotyczące operacji gospodarczych dokonywanych między jednostkami objętymi konsolidacją,
- niezrealizowane, z punktu widzenia Grupy, zyski powstałe na operacjach dokonywanych między jednostkami objętymi konsolidacją, a zawarte w wartości podlegających konsolidacji aktywów i zobowiązań, a także niezrealizowane straty, chyba że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów,
- dywidendy naliczone lub wypłacone przez jednostki zależne Jednostce Dominującej i innym jednostkom objętym konsolidacją.

Skonsolidowany wynik netto jest przypisywany akcjonariuszom Jednostki Dominującej oraz udziałom niedającym kontroli.

Podmioty stowarzyszone

Podmiotem stowarzyszonym jest jednostka, na którą Jednostka Dominująca wywiera znaczący wpływ i która nie jest ani jednostką zależną od inwestora, ani wspólnym ustaleniem umownym. Znaczący wpływ oznacza możliwość uczestniczenia w podejmowaniu decyzji dotyczących polityki finansowej i operacyjnej w danej spółce, niestanowiący jednak kontroli ani współkontroli tej polityki.

Udziały finansowe w podmiotach stowarzyszonych wyceniane są przy wykorzystaniu metody praw własności, z wyjątkiem sytuacji, gdy inwestycja jest klasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży. Inwestycje w podmiot stowarzyszony są wyceniane według ceny nabycia z uwzględnieniem zmian udziału Grupy w aktywach netto, jakie wystąpiły do dnia bilansowego, pomniejszonych o utratę wartości poszczególnych inwestycji. Straty podmiotów stowarzyszonych przekraczające wartość udziału Grupy w tych podmiotach stowarzyszonych nie są rozpoznawane, o ile Spółka Dominująca nie wzięła na siebie obowiązku pokrycia strat lub dokonania płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej.

Nadwyżka ceny nabycia powyżej udziału w wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania aktywów netto (z uwzględnieniem zobowiązań warunkowych) podmiotu stowarzyszonego na dzień nabycia jest ujmowana jako wartość firmy, powiększając wartość inwestycji w podmiotach stowarzyszonych. W przypadku, gdy cena nabycia jest niższa od udziału w wartości godziwej możliwych do

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

zidentyfikowania aktywów netto (z uwzględnieniem zobowiązań warunkowych) podmiotu stowarzyszonego na dzień nabycia, różnica ujmowana jest jako przychód podczas ustalania udziału inwestora w zysku lub stracie jednostki stowarzyszonej za okres, w którym nastąpiło nabycie.

Wspólne ustalenia umowne

Grupa ujmuje udział we wspólnych ustaleniach umownych w zależności od ich klasyfikacji. W przypadku:

- wspólnego działania – (spółki jawne, cywilne – kiedy wspólnicy mają prawo do swojej części aktywów i zobowiązań spółki) – Grupa ujmuje w księgach swoje aktywa oraz swoje zobowiązania (w tym udział w aktywach i zobowiązaniach posiadanych/zaciągniętych wspólnie), oraz swoją część przychodów i kosztów,
- wspólnego przedsięwzięcia (spółki kapitałowe – kiedy wspólnicy/akcjonariusze mają prawo do aktywów netto spółki) – Grupa ujmuje udział metodą praw własności.

Transakcje z udziałami niedającymi kontroli nieskutkujące zmianami kontroli

Transakcje z udziałami niedającymi kontroli, nieskutkujące zmianami kontroli są księgowane w korespondencji z kapitałem.

Nabycia jednostek

Przejęcie kontroli nad jednostką przez Grupę, w tym również nad jednostką znajdującą się pod wspólną kontrolą, rozlicza się według metody nabycia.

Zapłatę przekazaną w transakcji połączenia jednostek gospodarczych wycenia się w wartości godziwej, obliczonej jako zbiorcza kwota wartości godziwych na dzień przejęcia przekazanych przez Grupę aktywów, zobowiązań zaciągniętych przez Grupę wobec poprzednich właścicieli jednostki przejmowanej oraz instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez Grupę w zamian za przejęcie kontroli nad jednostką przejmowaną. Koszty związane z przejęciem ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Możliwe do zidentyfikowania aktywa i zobowiązania wycenia się w wartości godziwej na dzień przejęcia, z następującymi wyjątkami:

- aktywa i zobowiązania wynikające z odroczonego podatku dochodowego lub związane z umowami o świadczenia pracownicze ujmuje się i wycenia zgodnie z MSR 12 „Podatek dochodowy” i MSR 19 „Świadczenia pracownicze”;
- zobowiązania lub instrumenty kapitałowe związane z programami płatności rozliczanymi na bazie akcji w jednostce przejmowanej lub w Grupie, które mają zastąpić analogiczne umowy obowiązujące w jednostce przejmowanej, wycenia się zgodnie z MSSF 2 „Płatności na bazie akcji” na dzień przejęcia oraz
- aktywa (lub grupy aktywów przeznaczone do zbycia) sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży zgodnie z MSSF 5 „Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana” wycenia się zgodnie z wymogami tego standardu.

Wartość firmy wycenia się jako nadwyżkę sumy przekazanej zapłaty, kwoty udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej oraz wartości godziwej udziałów poprzednio posiadanych przez jednostkę przejmującą w jednostce przejmowanej nad kwotą wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów i zobowiązań wycenionych na dzień przejęcia. Jeżeli po ponownej weryfikacji wartość netto wycenionych na dzień przejęcia możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań przekracza sumę przekazanej zapłaty, wartości udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej oraz wartości godziwej udziałów w tej jednostce uprzednio posiadanych przez jednostkę przejmującą, nadwyżkę tę ujmuje się bezpośrednio w wyniku jako zysk na okazyjnym nabyciu.

Udziały niedające kontroli stanowiące część udziałów właścicielskich i uprawniające posiadaczy w przypadku likwidacji jednostki do proporcjonalnego udziału w jej aktywach netto można początkowo wycenić w wartości godziwej lub odpowiednio do proporcji udziałów niedających kontroli w ujętej wartości możliwych do zidentyfikowania aktywów netto jednostki przejmowanej. Wyboru metody wyceny Grupa dokonuje indywidualnie dla każdej transakcji przejęcia.

Jeżeli zapłata przekazana w transakcji nabycia jednostek gospodarczych obejmuje aktywa lub zobowiązania wynikające z umowy o zapłatę warunkowej, zapłatę tę wycenia się w wartości godziwej na dzień przejęcia i ujmuje jako część wynagrodzenia przekazanego w transakcji nabycia jednostek gospodarczych. Zmiany wartości godziwej zapłaty warunkowej kwalifikujące się jako korekty za okres objęty wyceną uwzględnia się retrospektywnie, w korespondencji z odpowiednimi korektami wartości firmy. Korekty dotyczące okresu wyceny to takie, które są wynikiem uzyskania dodatkowych informacji dotyczących „okresu objętego wyceną” (który nie może być dłuższy niż jeden rok od dnia przejęcia), dotyczących faktów i okoliczności występujących na dzień przejęcia.

Zmiany wartości godziwej zapłaty warunkowej, które nie kwalifikują się jako korekty dotyczące okresu wyceny, rozlicza się w zależności od klasyfikacji zapłaty warunkowej. Warunkowej zapłaty sklasyfikowanej jako kapitał własny nie wycenia się ponownie, a jej późniejsze uregulowanie rozlicza się w ramach kapitału własnego. Zapłata warunkowa zaklasyfikowana jako składnik aktywów lub zobowiązań jest wyceniana w wartości godziwej, a wynikające z wyceny zyski lub straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

W przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami, uprzednio posiadane przez Grupę udziały w jednostce przejmowanej przeszacowuje się do wartości godziwej na dzień przejęcia, a wynikający stąd zysk lub stratę ujmuje się w rachunku zysków i strat. Kwoty wynikające z posiadania udziałów w jednostce przejmowanej przed datą jej przejęcia, uprzednio ujmowane w pozostałych

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

całkowitych dochodach, przenosi się do rachunku zysków i strat, jeżeli takie traktowanie byłoby poprawne w chwili zbycia tych udziałów.

Jeżeli początkowe rozliczenie księgowe połączenia jednostek na koniec okresu sprawozdawczego, w którym połączenie miało miejsce nie jest kompletne, Grupa prezentuje w swoim sprawozdaniu finansowym tymczasowe kwoty dotyczące pozycji, których rozliczenie jest niekompletne. W okresie wyceny Grupa koryguje tymczasowe kwoty ujęte na dzień przejęcia (patrz wyżej) lub ujmuje dodatkowe aktywa albo zobowiązania dla odzwierciedlenia nowych faktów i okoliczności występujących na dzień przejęcia, które, jeśli byłyby znane, wpłynęłyby na ujęcie tych kwot na ten dzień.

Utrata kontroli

W momencie utraty przez Grupę kontroli nad jednostką zależną Grupa wyłącza aktywa i zobowiązania byłej jednostki zależnej ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej oraz oblicza zysk lub stratę - jako różnicę między:

- sumą wartości godziwej otrzymanej zapłaty oraz wartości godziwej zachowanych udziałów oraz
- wartością bilansową aktywów (z uwzględnieniem wartości firmy) i zobowiązań jednostki zależnej;

oraz ujmuje się w wyniku. Wartość godziwą inwestycji utrzymanej w byłej jednostce zależnej na dzień utraty kontroli uznaje się za wartość godziwą w momencie początkowego ujęcia, rozliczaną następnie zgodnie z MSSF 9 „Instrumenty finansowe” lub za koszt w momencie początkowego ujęcia inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub jednostce współkontrolowanej.

2.3 Transakcje i wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy prezentowane jest w złotych polskich, która jest walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Jednostki Dominującej. Dane finansowe podano w zaokrągleniu do pełnych tysięcy złotych, chyba że w konkretnych sytuacjach podano inaczej.

Transakcje i salda

Transakcje w walucie obcej początkowo ujmuje się w walucie funkcjonalnej, stosując do przeliczenia kwoty wyrażonej w walucie obcej natychmiastowy kurs wymiany waluty obcej na walutę funkcjonalną obowiązujący na dzień zawarcia transakcji.

Na każdy dzień bilansowy:

- pozycje pieniężne w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu zamknięcia,
- pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia lub kosztu wytworzenia wyrażonego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji,
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Różnice kursowe dotyczące aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych, powstałe na dzień ich wyceny oraz przy zapłacie należności i zobowiązań w walutach obcych, jak również sprzedaży walut, spółki zaliczają odpowiednio do przychodów lub kosztów finansowych. W przypadku pozycji niepieniężnych wycenianych w wartości godziwej, jeśli zyski lub straty z tytułu wyceny do wartości godziwej ujmowane są w kapitale własnym, to różnice kursowe ujmowane są również w kapitale własnym. Z kolei jeśli zyski lub straty z tytułu wyceny do wartości godziwej ujmowane są w rachunku zysków i strat, tak samo ujmuje się różnice kursowe.

Oddziały spółek zależnych oraz udziały w spółkach zależnych o odmiennej walucie funkcjonalnej

Wynik finansowy oraz aktywa, kapitał własny i zobowiązania oddziałów zagranicznych jednostek Grupy, a także spółek zależnych wchodzących w skład Grupy o walucie funkcjonalnej innej niż waluta funkcjonalna Jednostki Dominującej (których waluta funkcjonalna nie jest walutą gospodarki hiperinflacyjnej) przelicza się na złote polskie w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania oddziałów, a także każdego prezentowanego sprawozdania z sytuacji finansowej spółki o odmiennej walucie funkcjonalnej (tj. z uwzględnieniem danych porównawczych) przelicza się według kursu zamknięcia obowiązującego na dany dzień bilansowy,
- przychody i koszty w każdym rachunku zysków i strat (tj. z uwzględnieniem danych porównawczych) przelicza się według kursu średniego (chyba, że przeliczenie wg kursu średniego odbiegałoby istotnie od wartości otrzymanych przy zastosowaniu kursu obowiązującego na dzień zawarcia transakcji),
- wszystkie wynikające stąd różnice kursowe ujmuje się jako odrębny składnik pozostałych całkowitych dochodów i w wartości skumulowanej w kapitale „różnice kursowe z przeliczenia oddziałów i podmiotów zagranicznych”.

W przypadku zbycia jednostki działającej za granicą skumulowaną kwotę odroczonej różnic kursowych, ujętych w oddzielnej pozycji kapitału własnego, dotyczącej tej jednostki działającej za granicą, ujmuje się w wyniku finansowym w momencie rozpoznania zysku lub straty ze zbycia jednostki.

2.4 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe są wyceniane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz o skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości. Grunty wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości.

Rzeczowe aktywa trwałe, z wyjątkiem gruntów, są amortyzowane zgodnie z trybem konsumowania korzyści ekonomicznych płynących ze składnika aktywów metodą liniową, w celu rozłożenia ich wartości początkowej pomniejszonej o wartość końcową w szacowanym okresie ich użytkowania. Amortyzację rozpoczyna się, gdy dany składnik rzeczowych aktywów trwałych jest dostępny do użytkowania. Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych w Grupie kształtują się następująco:

• prawo do użytkowania - grunty i prawo wieczystego użytkowania	2 – 100 lat
• budynki i budowle własne	2 – 67 lat
• prawo do użytkowania - budynki i budowle	2 – 10 lat
• urządzenia techniczne, maszyny własne	2 – 30 lat
• prawo do użytkowania - urządzenia techniczne, maszyny	2 – 25 lat
• środki transportu własne	2 – 17 lat
• prawo do użytkowania - środki transportu	2 – 17 lat
• pozostałe środki trwałe własne	2 – 17 lat
• prawo do użytkowania - pozostałe środki trwałe	2 – 17 lat

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub ujmuje jako odrębny składnik rzeczowych aktywów trwałych tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Grupy, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Pozostałe koszty poniesione po początkowym ujęciu, jak koszty napraw, przeglądów, opłaty eksploatacyjne, wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione, z wyjątkiem istotnych kosztów generalnych przeglądów, które są ujmowane w wartości bilansowej odpowiedniej pozycji rzeczowych aktywów trwałych.

Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania rzeczowych aktywów trwałych dokonuje się przynajmniej raz w roku i w razie potrzeby dokonuje ich korekty.

W przypadku, gdy wartość bilansowa składnika rzeczowych aktywów trwałych przewyższa jego oszacowaną wartość odzyskiwalną, wartość bilansową spisuje się natychmiast do poziomu wartości odzyskiwalnej.

Zyski i straty z tytułu zbycia składnika rzeczowych aktywów trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

Środki trwałe w budowie

Środki trwałe w budowie są wyceniane w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, w tym kosztów finansowania, pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie są amortyzowane do momentu zakończenia ich budowy, tj. zanim nie są dostępne do użytkowania.

Zaliczki udzielone na zakup środków trwałych prezentowane są w ramach rzeczowych aktywów trwałych.

2.5 Nieruchomości inwestycyjne

Początkowo nieruchomości inwestycyjne są ujmowane w księgach według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne, z wyjątkiem gruntów oraz nieruchomości spełniających kryteria zaklasyfikowania ich jako przeznaczonych do sprzedaży, podlegają amortyzacji zgodnie z trybem konsumowania korzyści ekonomicznych płynących ze składnika aktywów (metodą liniową) oraz są korygowane o skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości.

Okresy użytkowania nieruchomości inwestycyjnych w Grupie kształtują się następująco:

• prawo do użytkowania - prawo wieczystego użytkowania	71 lat
• budynki i budowle	10 – 50 lat

Zaliczki udzielone na zakup nieruchomości inwestycyjnych prezentowane są w ramach tej linii sprawozdawczej.

2.6 Wartości niematerialne

Wartości niematerialne są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują wpływ do spółek korzyści ekonomicznych, które mogą być bezpośrednio powiązane z tymi aktywami oraz można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów.

Początkowe ujęcie wartości niematerialnych następuje według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia. Po ujęciu początkowym wartości niematerialne są wyceniane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz łączną kwotę

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Wartości niematerialne są amortyzowane zgodnie z trybem konsumowania korzyści ekonomicznych płynących ze składnika aktywów (metodą liniową lub metodą naturalną) w szacowanym okresie ich użytkowania. Okresy użytkowania dla wartości niematerialnych Grupy kształtują się następująco:

• oprogramowanie	2 – 10 lat
• pozwolenie na przetwarzanie	14 – 22 lata
• prawo do składowania	metoda naturalna

Oszacowany okres ekonomicznej użyteczności i metoda amortyzacji podlegają weryfikacji na koniec każdego roku obrotowego, a skutki zmian szacunków rozlicza się prospektywnie.

Zaliczki udzielone na zakup wartości niematerialnych prezentowane są w ramach wartości niematerialnych.

2.7 Aktywa trwałe (grupy do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Do grupy tej zalicza się składniki aktywów trwałych (lub grup do zbycia), jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie.

Wycena składnika aktywów trwałych (lub grup do zbycia) następuje w kwocie niższej z jego wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia. Wartość godziwą aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży (grup do zbycia) ustala się zgodnie z MSSF 13. W momencie zaklasyfikowania aktywów trwałych do aktywów przeznaczonych do sprzedaży (grup do zbycia) zawieszają się ich amortyzację.

2.8 Wartość firmy jednostek podporządkowanych

Wartość firmy jest nadwyżką sumy obejmującej:

- wynagrodzenie przekazane, wyceniane na dzień przejęcia według wartości godziwej;
- zapłatę warunkową, wycenioną na dzień przejęcia według wartości godziwej;
- wartość udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej wycenianą w wartości godziwej lub proporcjonalnie do udziałów w zidentyfikowanych aktywach netto;
- w przypadku połączeń jednostek przeprowadzanych etapowo, wycenioną na dzień przejęcia wartość godziwą udziałów uprzednio posiadanych przez przejmującego w jednostce przejmowanej;

nad wartością godziwą możliwych do zidentyfikowania aktywów netto na dzień nabycia, z uwzględnieniem wyjątków wymienionych w MSSF 3.

Wartość firmy odpowiada płatności dokonanej przez jednostkę przejmującą w oczekiwaniu na przyszłe korzyści ekonomiczne z tytułu aktywów, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć.

Wartość firmy jest wykazywana jako składnik aktywów, nie podlega amortyzacji, lecz przynajmniej raz w roku podlega analizie pod kątem utraty wartości. Ewentualna utrata wartości rozpoznawana jest od razu w rachunku zysków i strat i nie podlega odwróceniu w kolejnych okresach sprawozdawczych.

Jeżeli działalność wchodząca w skład danego ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została przyporządkowana wartość firmy zostanie sprzedana, to wartość firmy odnosząca się do zbytej działalności uwzględniana jest przy ustalaniu zysku lub straty z tytułu zbycia.

Wartość firmy powstała przed datą zmiany zasad na MSSF ujęta została zgodnie z wartością rozpoznaną według wcześniej stosowanych zasad rachunkowości i podlegała testowi na utratę wartości na dzień przejścia na MSSF. Ponadto wartość firmy jest testowana corocznie pod kątem utraty wartości i wykazywana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości. W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości, wartość firmy alokowana jest do ośrodków wypracowujących środki pieniężne.

Ośrodek wypracowujący środki pieniężne jest najmniejszym, możliwym do określenia zespołem aktywów generującym wpływy pieniężne, w znacznym stopniu niezależne od wpływów pieniężnych pochodzących z innych aktywów lub grup aktywów.

2.9 Koszty finansowania zewnętrznego

Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu oraz różnice kursowe powstałe w związku z finansowaniem zewnętrznym do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, są aktywowane jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów, aż

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

do momentu, w którym aktywa te są zasadniczo gotowe do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży.

Pozostałe koszty finansowania zewnętrznego ujmuje się jako koszty w okresie, w którym je poniesiono.

Dostosowywanymi składnikami aktywów w Grupie Budimex mogą być przede wszystkim zapasy w spółkach deweloperskich, a także rzeczowe aktywa trwałe, nieruchomości inwestycyjne oraz wartości niematerialne.

2.10 Leasing leasingobiorcy

Na początku umowy spółki Grupy oceniają, czy dana umowa zawiera leasing. Umowa jest leasingiem, jeżeli na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie.

W dacie rozpoczęcia leasingu spółki Grupy ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz drugostronnie zobowiązanie z tytułu leasingu.

Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania początkowo wycenia się według kosztu, który obejmuje kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu, powiększoną o:

- opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed nią, pomniejszone o zachęty leasingowe;
- początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez leasingobiorcę;
- szacunek kosztów, które leasingobiorca ma ponieść w związku z demontażem składnika aktywów/ przeprowadzeniem remontu miejsca, gdzie się znajdował składnik lub remontem samego składnika aktywów.

Po dacie rozpoczęcia leasingu składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania podlega amortyzacji oraz ocenie pod kątem utraty wartości zgodnie z MSR 36. Wartość składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania podlega korekcie, jeśli drugostronnie ujęte zobowiązanie z tytułu leasingu zostało zaktualizowane w wyniku zmiany dotychczas stałych rat leasingowych lub w wyniku zmiany lub ponownej oceny leasingu.

Zobowiązanie z tytułu leasingu początkowo wycenia się w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostałych do zapłaty w tej dacie. Opłaty leasingowe dyskontowane są z zastosowaniem krańcowej stopy procentowej, obliczonej dla spółek Grupy.

Po dacie rozpoczęcia zobowiązanie z tytułu leasingu ulega zwiększeniu o naliczone odsetki oraz ulega zmniejszeniu o zapłacone opłaty leasingowe. Jak wspomniano powyżej, wartość zobowiązania z tytułu leasingu może zostać zaktualizowana w wyniku zmiany lub ponownej oceny leasingu oraz w wyniku zmiany dotychczas stałych rat leasingowych.

Prezentacja

Grupa zdecydowała się uwzględnić aktywa z tytułu prawa do użytkowania w ramach tej samej pozycji sprawozdawczej, w ramach której przedstawione zostałyby aktywa, gdyby były własnością leasingobiorcy. Oznacza to, że aktywa z tytułu prawa do użytkowania zostały zaprezentowane w linii:

- rzeczowe aktywa trwałe (umowy najmu/ dzierżawy/ leasingu powierzchni biurowej, gruntów wykorzystywanych przejściowo jako place budowy oraz samochodów osobowych i ciężarowych oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów używane na własne potrzeby spółek);
- nieruchomości inwestycyjne (prawo wieczystego użytkowania gruntów);
- zapasy (prawo wieczystego użytkowania gruntów przeznaczone na projekty deweloperskie).

Zobowiązania z tytułu leasingu Grupa zaprezentowała w linii „Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania”, ujawniając wartość zobowiązań z tytułu leasingu w notach do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów a MSSF 16

Na podstawie ogólnej definicji leasingu spółki Grupy zidentyfikowały, że prawo wieczystego użytkowania gruntów zgodnie z MSSF 16 spełnia definicję leasingu i powinno zostać ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa z tytułu prawa do użytkowania.

Większość prawa wieczystego użytkowania gruntów dotyczy ziemi zakupionej w celu realizacji projektów deweloperskich. Ponieważ dotychczas wartość zakupionych gruntów będących prawem użytkowania wieczystego ujmowana była w pozycji aktywów obrotowych „zapasy”, również nowo rozpoznane aktywa z tytułu prawa do użytkowania zaprezentowano w tej linii sprawozdawczej. Koszty są kapitalizowane w wartości zapasów dla tych projektów, dla których zostały spełnione kryteria kapitalizacji. Drugostronnie spółki Grupy ujęły krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu.

W przypadku prawa wieczystego użytkowania wykorzystywanego na potrzeby własne spółek Grupy ujmowane jest ono w ramach środków trwałych, podlega amortyzacji, a odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu prawa wieczystego użytkowania obciążają koszty finansowe Grupy. Drugostronnie spółki Grupy ujęły odpowiednio, długo- i krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu.

W przypadku prawa wieczystego użytkowania, które związane jest z nieruchomościami inwestycyjnymi ujmowane jest ono w ramach tej pozycji sprawozdawczej. Zgodnie z polityką rachunkowości Grupy nieruchomości inwestycyjne podlegają amortyzacji, a odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu prawa wieczystego użytkowania obciążają koszty finansowe Grupy. Drugostronnie spółki Grupy ujmują, odpowiednio, długo- i krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu.

*(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)***Prawo wieczystego użytkowanie przekształcone we własność**

W 2018 roku weszła w życie Ustawa o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów, która spowodowała, że prawo wieczystego użytkowania gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe przekształciło się we własność. W przypadku budynków mieszkalnych będących w budowie do przekształcenia użytkowania wieczystego we własność dochodzi z chwilą oddania budynku do użytkowania. Zgodnie z ustawą opłaty z tytułu wieczystego użytkowania zostały zamienione na opłaty przekształceniowe, które mogą być płacone przez maksymalnie 99 lat. Dlatego też działki, na których stoją już oddane do użytkowania budynki mieszkalne nie podlegają już pod zakres MSSF 16, ponieważ stały się własnością spółek z Grupy. Tym samym spółki rozpoznają z tego tytułu krótkoterminowe zobowiązanie (w linii: „Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania”) w wysokości wartości bieżącej 99-krotności ustalonej opłaty przekształceniowej. Drugostronnie zwiększono wartość zapasów o tę samą wartość.

Maksymalny okres uiszczania opłaty przekształceniowej/ opłaty z tytułu wieczystego użytkowania

Zgodnie z MSSF 16 spółki Grupy muszą rozpoznać zobowiązania z tytułu leasingu jako wartość bieżącą opłat leasingowych za cały okres trwania umowy. W przypadku prawa wieczystego użytkowania gruntów może to być nawet 99 lat. Z kolei w przypadku własności powstałej w wyniku przekształcenia prawa wieczystego użytkowania jest to okres 99 lat (zgodnie z wyborem spółek z Grupy). Okresy te nie zależą od przewidywanego przez spółki Grupy czasu realizacji projektów deweloperskich, które zazwyczaj trwają do 5 lat. Jest to znacznie krótszy czas niż ten, na podstawie którego obliczono wartość zobowiązania z tytułu leasingu. Co więcej, od momentu notarialnej sprzedaży mieszkania zobowiązanym do zapłaty opłaty z tytułu wieczystego użytkowania/ opłaty przekształceniowej staje się właściciel mieszkania, a suma bilansowa w sprawozdaniach spółek Grupy ulega nagłemu zmniejszeniu, co będzie powodowało znaczne wahania między okresami sprawozdawczymi.

2.11 Utrata wartości aktywów niefinansowych

Na każdy dzień bilansowy spółki Grupy oceniają, czy istnieją obiektywne dowody wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości składnika bądź grupy aktywów niefinansowych. Jeśli dowody takie istnieją, spółki ustalają szacowaną możliwą do odzyskania wartość składnika aktywów i dokonują odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, w kwocie równej różnicy między wartością możliwą do odzyskania i wartością bilansową. Wartość odzyskiwalna to wyższa z dwóch kwot: wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży i wartości użytkowej. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta przed opodatkowaniem, uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego składnika aktywów.

Dla potrzeb analizy pod kątem utraty wartości, aktywa grupuje się na najniższym możliwym poziomie, w odniesieniu do którego występują dające się zidentyfikować odrębnie przepływy pieniężne (ośrodki wypracowujące środki pieniężne). Ośrodek wypracowujący środki pieniężne jest najmniejszym, możliwym do określenia zespołem aktywów generującym wpływy pieniężne w znacznym stopniu niezależne od wpływów pieniężnych pochodzących z innych aktywów lub grup aktywów.

Strata wynikająca z utraty wartości jest ujmowana w rachunku zysków i strat.

Jeśli strata z tytułu utraty wartości ulega następnie odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub ośrodka generującego przepływy pieniężne) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, jednak łącznie nieprzekraczającej wartości bilansowej tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby w poprzednich latach nie ujęto straty z tytułu utraty wartości składnika aktywów generującego przepływy pieniężne. Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości ujmuje się w niezwłocznie w rachunku zysków i strat.

2.12 Zapasy

Zapasy rzeczowych składników majątku obrotowego stanowią materiały, towary, produkcja w toku oraz wyroby gotowe. Grupa stosuje następujące zasady kwalifikacji zapasów do poszczególnych kategorii:

- Materiały – elementy składowane w miejscach magazynowania, przeznaczone do wykorzystania w procesach produkcyjnych, zwłaszcza do zużycia w działalności budowlanej;
- Produkcja w toku – obejmuje koszty niezakończonych projektów deweloperskich, w tym również grunty wykorzystywane w realizacji tych projektów oraz składowane na terenach budów składniki zapasów o ogólnym przeznaczeniu, niskim stopniu przetworzenia, które mogą w prosty sposób oraz bez ponoszenia istotnych kosztów zostać wykorzystane na innych budowach lub sprzedane (w przypadku, gdy okażą się niepotrzebne do realizacji danego kontraktu);
- Towary – składniki zapasów nabyte w celu ich odsprzedaży oraz grunty, na których nie rozpoczął się jeszcze projekt deweloperski;
- Wyroby gotowe – wyroby własnej produkcji, których proces przerobu został całkowicie zakończony oraz mieszkania, lokale użytkowe oraz budowle gotowe do sprzedaży.

Składnikami zapasów nie są elementy składowane na terenach budów o przeznaczeniu specyficznym dla danej budowy lub przetworzone we własnym zakresie lub przez podwykonawcę, takie, co do których nie jest pewne, iż w prosty sposób mogą zostać wykorzystane na innych budowach lub sprzedane. Takie pozycje odnoszone są bezpośrednio w koszty kontraktu.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i wartości netto możliwej do uzyskania.

Wartość netto możliwa do uzyskania jest to możliwa do uzyskania na dzień bilansowy cena sprzedaży bez podatku od towarów

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

i usług i podatku akcyzowego, pomniejszona o rabaty, opusty i tym podobne oraz koszty związane z przystosowaniem składnika do sprzedaży i dokonaniem tej sprzedaży.

Rozchód materiałów wyceniany jest według ceny nabycia, ustalonej jako średnia ważona cen materiałów, rozchód towarów jest wyceniany według ceny nabycia ustalonej metodą „pierwsze weszło – pierwsze wyszło”, natomiast rozchód produkcji w toku oraz wyrobów gotowych według kosztu bezpośrednich materiałów i robocizny oraz uzasadnionej części pośrednich kosztów produkcji, ustalonej przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Zaliczki udzielone na poczet zakupu zapasów prezentowane są w ramach należności krótkoterminowych.

2.13 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku i w kasie wyceniane są według wartości nominalnej.

Wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych pozycja „Środki pieniężne i ich ekwiwalenty” składa się z gotówki w kasie, depozytów płatnych na żądanie oraz tych lokat, które są łatwo wymienne na określoną kwotę środków pieniężnych oraz które są narażone na nieznaczne ryzyko zmiany wartości (o zapadalności do 12 miesięcy).

Do środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania Grupa zalicza przede wszystkim środki:

- stanowiące zabezpieczenie gwarancji bankowych,
- zgromadzone na otwartych mieszkaniowych rachunkach powierniczych,
- zgromadzone na rachunkach podzielonej płatności,
- środki na rachunkach powierniczych i bieżących w części należnej partnerom realizującym kontrakt budowlany wraz ze spółką z Grupy.

Grupa wykazuje środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w ramach środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, natomiast na potrzeby sprawozdania z przepływów pieniężnych stan środków pieniężnych na początek i koniec okresu pomniejszany jest o środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania, a ich zmiana ujmowana jest w ramach przepływów z działalności operacyjnej.

2.14 Instrumenty finansowe

Klasyfikacja i wycena

Aktywem finansowym jest dowolny składnik aktywów, który należy do poniższych kategorii:

- środki pieniężne i ich ekwiwalenty,
- instrumenty kapitałowe innych jednostek,
- umowne prawo do:
 - otrzymywania środków pieniężnych lub innych aktywów finansowych od innej jednostki lub
 - wymiany aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych z inną jednostką na warunkach potencjalnie korzystnych dla spółek Grupy Budimex,
- kontrakt, który będzie rozliczony lub może być rozliczony we własnych instrumentach jednostki i jest:
 - instrumentem niepochodnym, z którego wynika lub może wynikać obowiązek przyjęcia przez jednostkę zmiennej liczby własnych instrumentów kapitałowych, lub
 - instrumentem pochodnym, który będzie rozliczony lub może być rozliczony w inny sposób niż przez wymianę ustalonej kwoty środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych na ustaloną liczbę własnych instrumentów kapitałowych jednostki.

Zobowiązanie finansowe to każde zobowiązanie będące:

- wynikającym z umowy obowiązkiem:
 - wydania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych innej jednostce; lub
 - wymiany aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych z inną jednostką na potencjalnie niekorzystnych warunkach; lub
- kontraktem, który będzie rozliczony lub może być rozliczony we własnych instrumentach kapitałowych jednostki i jest:
 - instrumentem niepochodnym, z którego wynika lub może wynikać obowiązek przyjęcia przez spółkę Grupy Budimex zmiennej liczby własnych instrumentów kapitałowych; lub
 - instrumentem pochodnym, który będzie rozliczony lub może być rozliczony w inny sposób niż przez wymianę ustalonej kwoty środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych na ustaloną liczbę własnych instrumentów kapitałowych spółki z Grupy Budimex.

Aktywa i zobowiązania finansowe są ujmowane w momencie, gdy spółki Grupy Budimex stają się stroną wiążącej umowy.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Początkowo aktywa finansowe wycenia się według wartości godziwej (w przypadku aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych później według zamortyzowanego kosztu wartość początkowa korygowana jest o koszty transakcyjne).

Należności z tytułu dostaw i usług, które nie zawierają istotnego składnika finansowania (rozumianego zgodnie z MSSF 15) ujmowane są początkowo według ich ceny transakcyjnej.

Klasyfikacja aktywów finansowych opiera się na modelu biznesowym spółek Grupy Budimex w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz na charakterystyce wynikających z umowy przepływów pieniężnych dla tego składnika aktywów.

W okresach następnych po początkowym ujęciu aktywa finansowe wycenia się w:

- zamortyzowanym koszcie,
- wartości godziwej przez rachunek innych całkowitych dochodów,
- wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Składnik aktywów finansowych wyceniany jest w zamortyzowanym koszcie, jeśli:

- składnik aktywów finansowych utrzymywany jest zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest uzyskanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Składnik aktywów finansowych wyceniany jest w wartości godziwej przez rachunek innych całkowitych dochodów, jeśli:

- składnik aktywów finansowych utrzymywany jest zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno uzyskanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Ponadto spółka Grupy Budimex ma prawo do nieodwołalnego wyznaczenia nieprzeznaczonej do obrotu inwestycji w instrumenty kapitałowe, która na moment początkowego ujęcia została wyznaczona jako wyceniana przez inne całkowite dochody (w przeciwnym wypadku taka inwestycja wyceniana byłaby w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat). Kwot skumulowanych w innych całkowitych dochodach nie można reklasyfikować do rachunku zysków i strat, nawet w momencie usunięcia ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Inwestycja taka jest pozycją niepieniężną. Jeśli pozycja jest denominowana w walucie obcej, różnice kursowe ujmowane są w innych całkowitych dochodach. Dywidendy z kolei ujmują się w rachunku zysków i strat.

Składnik aktywów finansowych wyceniany jest w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat we wszystkich pozostałych przypadkach.

Należności z tytułu dostaw i usług dotyczące realizowanych kontraktów budowlanych oraz z tytułu udzielonych zaliczek (niezaliczanych jednak do instrumentów finansowych) klasyfikowane są jako należności krótkoterminowe, gdyż oczekuje się, że zostaną uregulowane w toku normalnego cyklu operacyjnego jednostki.

Należności z tytułu kaucji gwarancyjnych oraz pożyczki, których termin wymagalności jest krótszy niż 12 miesięcy ujmowane są jako aktywa obrotowe. Długoterminowe należności z tytułu kaucji gwarancyjnych podlegają dyskontowaniu do wartości bieżącej według efektywnych stóp procentowych.

Aktywa wyłącza się z ksiąg rachunkowych, gdy prawa do uzyskiwania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i dokonano przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Przychody z tytułu odsetek od aktywów finansowych (wycenianych odpowiednio: w zamortyzowanym koszcie, w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat lub w wartości godziwej przez rachunek innych całkowitych dochodów) ujmowane są w przychodach finansowych.

Wszystkie zobowiązania finansowe klasyfikowane są jako wyceniane w zamortyzowanym koszcie po początkowym ujęciu, z wyjątkiem zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (spełniających definicję przeznaczonych do obrotu) – instrumenty te wycenia się po początkowym ujęciu w wartości godziwej.

Specjalną podkategorią aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu są instrumenty pochodne. Transakcje pochodne zawierane przez spółki Grupy są w celu zabezpieczenia przepływów pieniężnych przed ryzykiem kursowym oraz ryzykiem stóp procentowych.

Instrumenty pochodne wyceniane są na dzień bilansowy w wiarygodnie ustalonej wartości godziwej. Wartość godziwa instrumentów pochodnych jest szacowana przy użyciu modelu bazującego między innymi na wartości kursów walutowych (kursy zamknięcia) na dzień bilansowy lub różnicach w poziomach stóp procentowych waluty kwotowej i bazowej.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Skutki okresowej wyceny instrumentów pochodnych, zabezpieczających wahania kursów walutowych na kontraktach budowlanych denominowanych w walutach obcych oraz zyski i straty na dzień ich rozliczenia ujmują się w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody (koszty) operacyjne” w ramach działalności operacyjnej.

Skutki okresowej wyceny instrumentów pochodnych, zabezpieczających wahania stopy procentowej lub kursów walutowych pozycji zaliczanych do działalności finansowej oraz zyski i straty na dzień ich rozliczenia wykazuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody (koszty) finansowe” w ramach działalności finansowej.

Spółki Grupy nie stosują rachunkowości zabezpieczeń.

Spółki Grupy współpracują, zarówno w ramach transakcji na rynku pieniężnym, kapitałowym, jak i instrumentów pochodnych z bankami o wysokiej wiarygodności, nie powodując przy tym znacznej koncentracji ryzyka kredytowego.

Utrata wartości aktywów finansowych

Spółki Grupy ujmują odpisy na oczekiwane straty kredytowe. Straty kredytowe to różnica między wszystkimi należnymi przepływami pieniężnymi wynikającymi z danej umowy a przepływami faktycznie oczekiwanymi, po uwzględnieniu wszelkich oczekiwanych niedoborów (tj. braku płatności). Jeśli aktywa finansowe objęte odpisem są długoterminowe, odpis na straty kredytowe podlega zdyskontowaniu według pierwotnej efektywnej stopy procentowej (tj. stopy z momentu rozpoznania aktywa).

Wysokość odpisu na oczekiwane straty kredytowe

W przypadku aktywów finansowych objętych zakresem MSSF 15 (czyli należności z tytułu dostaw i usług, kaucji z tytułu umów o budowę, wyceny kontraktów budowlanych oraz należności z tytułu umów koncesyjnych) spółka Grupy wycenia odpis w wysokości oczekiwanych strat kredytowych dla całego oczekiwanego okresu życia danego składnika aktywów finansowych.

W przypadku aktywów finansowych nieobjętych zakresem MSSF 15 (czyli inwestycji w instrumenty kapitałowe, pożyczek udzielonych oraz pozostałych aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej) straty kredytowe szacuje się dla całego oczekiwanego okresu życia danego składnika aktywów finansowych, jeśli ryzyko kredytowe związane z danym składnikiem aktywów znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia. Jeśli ryzyko kredytowe nie wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, odpis ujmuje się w wysokości 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych.

W przypadku aktywów finansowych nieobjętych zakresem MSSF 15, jeśli początkowo spółka Grupy Budimex utworzyła odpis w wysokości równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia składnika aktywów, a następnie na kolejny dzień sprawozdawczy stwierdza, że ryzyko kredytowe nie jest już znacząco wyższe, spółka Grupy wycenia odpis w wysokości 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych.

2.15 Kapitały

Kapitał własny

Kapitał podstawowy obejmuje akcje zwykłe i jest wykazany według wartości nominalnej (zgodnej ze statutem Jednostki Dominującej oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego) skorygowanej o skutki hiperinflacji za okres, w którym gospodarka polska zaliczana była do hiperinflacyjnych.

Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej – to kwota równa nadwyżce cen obejmowania akcji Jednostki Dominującej ponad ich wartość nominalną. Została ona skorygowana o skutki hiperinflacji za okres, w którym gospodarka polska zaliczana była do hiperinflacyjnych.

Pozostałe kapitały rezerwowe obejmują koszty programu płatności w formie akcji przez Ferrovial SA (nota 2.17) oraz zyski / (straty) aktuarialne od zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych.

Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów i podmiotów zagranicznych obejmują efekt przeliczenia sprawozdań finansowych zagranicznych spółek i oddziałów Grupy z walut obcych na złote polskie.

Kapitał własny przypisany udziałom niedającym kontroli

Kapitał własny przypisany udziałom niedającym kontroli stanowi część kapitałów własnych jednostek zależnych objętych konsolidacją pełną, która należy do innych udziałowców (akcjonariuszy) aniżeli jednostki wchodzące w skład Grupy.

Zysk / (strata) netto jednostek zależnych w części należącej do udziałowców (akcjonariuszy) innych niż jednostki wchodzące w skład Grupy stanowi zysk (stratę) udziałów niedających kontroli.

2.16 Świadczenia pracownicze

Jednostki Grupy prowadzą programy wypłaty odpraw emerytalnych i rentowych (oraz wybrane spółki Grupy – odpraw pośmiertnych),

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

w związku z czym tworzą rezerwy na wartość bieżącą zobowiązań z tytułu wyżej wymienionych świadczeń. Wyплаты z tytułu powyższego programu odpisywane są w koszty w rachunku zysków i strat w sposób umożliwiający rozłożenie kosztów tych świadczeń na cały okres zatrudnienia pracowników w spółkach. Wysokość rezerwy jest ustalana przez niezależnego aktuarusza metodą wyceny prognozowanych uprawnień jednostkowych. Zyski i straty aktuarialne z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia są rozpoznawane w innych całkowitych dochodach i nie będą podlegać przeniesieniu do rachunku zysków i strat.

Grupa nie tworzy odrębnego funduszu gromadzącego wpłaty na przyszłe świadczenia.

2.17 Płatności w formie akcji

Ferrovial SA, spółka dominująca najwyższego stopnia, prowadzi własny program płatności w formie akcji rozliczany w formie instrumentów kapitałowych, w ramach którego pracownicy Grupy świadczą usługi Jednostce Dominującej oraz jej podmiotom zależnym w zamian za instrumenty kapitałowe Ferrovial SA. Zgodnie z MSSF 2 wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników w zamian za przyznanie instrumentów kapitałowych Ferrovial SA w latach 2010 – 2013 była ujmowana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jako koszt oraz drugostronnie jako zwiększenie kapitału przez okres, w którym spełniane są warunki nabycia (okres nabywania uprawnień). Wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników jest określana w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych ustalonej w dniu przyznania instrumentów. Warunki nabycia uprawnień, inne niż warunki rynkowe, są uwzględniane poprzez korektę liczby instrumentów kapitałowych wykorzystanych w wycenie całej transakcji tak, aby ostatecznie wartość kosztu świadczonych usług opierała się na liczbie instrumentów kapitałowych, co do których oczekuje się, iż zostaną do nich nabyte uprawnienia.

Na podstawie umowy zawartej z Ferrovial SA w 2014 roku spółki z Grupy Budimex zobowiązały się pokrywać koszty programu w odniesieniu do transzy instrumentów przyznanych w roku 2014 i latach kolejnych. Tym samym wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników, związana z instrumentami przyznanymi w roku 2014 i w latach kolejnych została zaklasyfikowana jako zobowiązania (drugostronnie jako koszt).

2.18 Rezerwy

Jednostki Grupy tworzą rezerwy na przyszłe zobowiązania, których termin wymagalności lub kwota nie są pewne. Rezerwy tworzy się wówczas, gdy:

- na jednostce gospodarczej ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych,
- prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz
- można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

Spółki Grupy tworzą rezerwy na koszty przyszłych napraw gwarancyjnych, gdyż w przypadku usług budowlanych są one zobowiązane do udzielenia gwarancji na swoje usługi. Wysokość rezerw na koszty napraw gwarancyjnych jest związana z poszczególnymi segmentami budownictwa i wynosi od 0,3% do 1,5% przychodów z danego kontraktu. Wartość ta podlega indywidualnej analizie i może ulegać zwiększeniu lub zmniejszeniu w uzasadnionych przypadkach. Koszty przyszłych napraw gwarancyjnych obciążają koszty wytworzenia sprzedanych produktów.

2.19 Ujmowanie przychodów i kosztów

Przychody ze sprzedaży ujmowane według metod opisanych w punktach 2.20, 2.21 oraz 29.2.

Przychody z tytułu odsetek ujmowane są, w odniesieniu do głównej kwoty należnej, zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w momencie, kiedy zostaje ustanowione prawo akcjonariuszy do otrzymania płatności.

2.20 Przychody z umów z klientami

Przychody z umów z klientami są ujmowane, tylko gdy zostały spełnione wszystkie poniższe warunki:

- strony umowy zawarły umowę i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków,
- spółka Grupy jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane,
- spółka Grupy jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane,
- umowa ma treść ekonomiczną oraz
- jest prawdopodobne, że spółka Grupy otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Spółki Grupy łączą dwie lub więcej umów, które zostały zawarte równocześnie lub niemal równocześnie z tym samym klientem (lub podmiotami powiązanymi z klientem) i ujmuje je jako jedną umowę, jeżeli:

- umowy są negocjowane jako pakiet i dotyczą tego samego celu handlowego lub
- kwota wynagrodzenia należnego w ramach jednej umowy zależy od ceny lub wykonania innej umowy lub
- dobra lub usługi przyrzeczone w umowach są pojedynczymi zobowiązaniami do wykonania świadczenia.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Spółki Grupy ujmują zmianę umowy jako oddzielną umowę, jeśli zakres umowy zwiększa się ze względu na dodanie przyrzeczonych dóbr lub usług, które są uznawane za odrębne oraz jeśli cena określona w umowie zwiększa się o kwotę wynagrodzenia, odzwierciedlającą indywidualne ceny sprzedaży dodatkowych przyrzeczonych dóbr lub usług.

Spółki Grupy ujmują przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzonego dobra lub usługi klientowi. Przekazanie składnika aktywów następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów. Przychody ujmowane są jako kwoty równe cenie transakcyjnej, która została przypisana do danego zobowiązania do wykonania świadczenia.

W momencie zawarcia umowy spółka Grupy dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług) lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Spółka Grupy przenosi kontrolę nad dobrem lub usługą w miarę upływu czasu i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia oraz ujmuje przychody w miarę upływu czasu, jeśli spełniony jest jeden z następujących warunków:

- klient jednocześnie otrzymuje i czerpie korzyści płynące ze świadczenia w miarę jego wykonywania,
- w wyniku wykonania świadczenia powstaje lub zostaje ulepszony składnik aktywów, a kontrolę nad tym składnikiem aktywów – w miarę jego powstawania lub ulepszania – sprawuje klient,
- w wyniku wykonania świadczenia nie powstaje składnik o alternatywnym zastosowaniu dla spółki Grupy, a przysługuje jej egzekwowlne prawo do zapłaty za dotychczas wykonane świadczenie.

Uznaje się, że w przypadku świadczenia usług budowlanych przez spółki Grupy zasadniczo powstaje jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia. Tym samym kwestia przypisania ceny transakcyjnej do zobowiązania do wykonania świadczenia nie wymaga szacowania.

MSSF 15 wymaga zastosowania jednolitej metody ujmowania przychodów dla kontraktów i zobowiązań o podobnej charakterystyce. Metodą wybraną przez Grupę jako preferowaną do pomiaru wartości dóbr i usług, które się przekazują klientom w miarę upływu czasu jest metoda obmiaru wykonywanych prac (metoda oparta na wynikach), tak długo jak podczas wykonania umowy można mierzyć postęp wykonanej pracy.

W związku z powyższym metoda udziału kosztów poniesionych do dnia ustalenia przychodów w całkowitych kosztach świadczenia (metoda oparta na nakładach) jest stosowana tylko w tych przypadkach, w których postępu prac nie można wiarygodnie zmierzyć za pomocą metody opartej na wynikach.

W umowach o świadczenie usług, w których towary i usługi są zasadniczo takie same i są przekazywane na podstawie tego samego wzoru konsumpcji, w taki sposób, że klient korzysta z nich w miarę ich otrzymywania, metoda rozpoznawania przychodów wybrana przez Grupę opiera się na czasie, który upłynął, podczas gdy koszty są rejestrowane zgodnie z zasadą memorialową.

Jeżeli nie można racjonalnie zmierzyć wyników spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, przychody ujmuje się wyłącznie do wysokości poniesionych kosztów, których odzyskania spółka z Grupy oczekuje.

Jeśli zobowiązanie do wykonania świadczenia nie jest spełniane w czasie, uznaje się, że spółka Grupy spełnia je w określonym momencie.

Przychody ze sprzedaży usług deweloperskich rozpoznawane są w momencie przekazania kontroli wszystkich znaczących ryzyk oraz korzyści wynikających z posiadania nieruchomości na końcowego odbiorcę. Grupa uznaje, że transfer ryzyk, kontroli i korzyści następuje w chwili podpisania aktu notarialnego przenoszącego własność do nabywanej nieruchomości.

Spółki deweloperskie prowadzą ewidencję pozwalającą na ustalenie kosztów dotyczących poszczególnych elementów składowych projektu, które mogą być przedmiotem oddzielnego zbycia. W momencie rozpoznania przychodów ze sprzedaży spółka ujmuje koszty wytworzenia danej powierzchni, pomniejszając wyroby gotowe w proporcji udziału sprzedawanego lokalu w łącznym metrażu danego typu lokali.

W przypadku, kiedy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty związane z realizacją kontraktu przekroczą łączne przychody, zgodnie z MSR 37 przewidywana strata (nadwyżka kosztów nad przychodami) obciąża koszty operacyjne oraz drugostronnie tworzona jest rezerwa na umowy rodzące obciążenia (rezerwa na straty na kontraktach).

Dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem ujmuje się jako koszt danego okresu sprawozdawczego ze względu na brak pewności ich odzyskania.

Umowy zawierane przez spółki Grupy nie zawierają istotnego elementu finansowania. Udzielane przez inwestora zaliczki w przypadku kontraktów budowlanych konsumowane są przez wydatki czynione w pierwszych etapach każdej budowy, tak więc nie występuje długoterminowe finansowanie prowadzonej budowy otrzymaną zaliczką.

Spółki Grupy analizują, czy zawierane umowy zawierają czynnik wynagrodzenia zmiennego i w przypadku zidentyfikowania istotnych

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

wartości oszacowują całkowitą kwotę wynagrodzenia, do którego będą uprawnione.

Grupa prezentuje w aktywach pozycję „wycena kontraktów budowlanych” z tytułu prac wynikających z umowy w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku których rozpoznane przychody przewyższają należności wynikające z faktur częściowych. Nieuregulowane kwoty naliczone i zafakturowane za pracę wykonaną w ramach umowy prezentowane są w pozycji „należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności”, natomiast kwoty zatrzymane przez odbiorców – w pozycji „kaucje z tytułu umów o budowę”.

Grupa prezentuje w zobowiązaniach pozycję „wycena kontraktów budowlanych” w odniesieniu do wszystkich umów w trakcie realizacji, w przypadku których kwoty zafakturowane za pracę wykonaną w ramach umowy przewyższają rozpoznane przychody. W pozycji „rezerwy na straty na kontraktach budowlanych” ujmowane są z kolei rezerwy na straty na kontraktach. Nieuregulowane kwoty należne dostawcom, na które Grupa otrzymała faktury, prezentowane są w pozycji „zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania”, natomiast kwoty zatrzymane dostawcom – w pozycji „kaucje z tytułu umów o budowę”.

Otrzymane wynagrodzenia za niedostarczone towary oraz niezakończone usługi (zaliczki) są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako przychody przyszłych okresów.

Zgodnie z zasadą memoriału Grupa ujmuje w rachunku zysków i strat wszystkie koszty przypadające na dany okres sprawozdawczy niezależnie od okresu ich faktycznego rozliczenia. Koszty poniesione, a nieodnoszące się do danego okresu są ujmowane w aktywach jako rozliczenia międzyokresowe czynne (ujęte w linii: „należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności”), natomiast koszty nieponiesione, a przypadające na dany okres, stanowią zobowiązania z tytułu niezafakturowanych kosztów (ujęte w linii: „zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania”).

2.21 Przychody i koszty z tytułu umów koncesyjnych

Spółki Grupy są stroną umów koncesyjnych, które polegają na wybudowaniu, eksploatacji, zarządzaniu lub utrzymywaniu standardu obiektów użyteczności publicznej przez określony czas, za co spółki otrzymują zapłatę przez okres obowiązywania umowy. Kontrakty takie zawierane są z podmiotami sektora publicznego, które kontrolują lub regulują, jakie usługi koncesjonariusz musi świadczyć z wykorzystaniem danej infrastruktury, na rzecz kogo oraz po jakiej cenie. W tego typu umowach koncesjonariusz kontroluje również znaczące wartości rezydualne infrastruktury na koniec obowiązywania umowy. Skutki finansowe takich umów Grupa ujmuje zgodnie z KIMSF 12 „Umowy na usługi koncesjonowane”.

Koncesjonariusz ujmuje i wycenia przychody i koszty z tytułu wykonanych usług budowlanych oraz przychody i koszty z tytułu usługi zarządzania/eksploatacji zgodnie z MSSF 15.

Wynagrodzenie za usługi budowlane może być ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako składnik aktywów finansowych (wariant 1), jako wartość niematerialna (wariant 2) lub jako model mieszany (wariant 3).

Wariant 1: Wartość gwarantowanego wynagrodzenia dla całego okresu umowy w wartościach bieżących jest wyższa niż wartość godziwa przychodów z tytułu usługi budowlanej - w takim przypadku wykazuje się aktywa finansowe w wysokości równej wartości godziwej przychodów z tytułu usługi budowlanej.

Wariant 2: Koncesjonariusz nie otrzymuje gwarantowanego wynagrodzenia, lecz prawo (licencję) do nakładania opłat na użytkowników danej usługi użyteczności publicznej, których łączna wartość jest uzależniona od tego, w jakim zakresie społeczeństwo korzysta z danej usługi – w takim przypadku wykazuje się wartość niematerialną w wysokości równej wartości godziwej przychodów z tytułu usługi budowlanej, przy założeniu, że oczekuje się pokrycia tej różnicy z tytułu wpływów ze sprzedaży usług.

Wariant 3: Wartość gwarantowanego wynagrodzenia dla całego okresu umowy w wartościach bieżących jest niższa niż wartość godziwa przychodów z tytułu usługi budowlanej - w takim przypadku wykazuje się aktywa finansowe do wysokości równej wartości bieżącej gwarantowanego wynagrodzenia oraz wartość niematerialną w wysokości różnicy pomiędzy wartością godziwą przychodów z tytułu usługi budowlanej a rozpoznany aktywem finansowym, przy założeniu, że oczekuje się pokrycia tej różnicy z tytułu wpływów ze sprzedaży usług.

Aby określić charakter należnego wynagrodzenia i wysokość, w jakiej powinno ono zostać wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, na dzień zawarcia umowy przeprowadzany jest test, mający na celu potwierdzenie, w jakim stopniu gwarantowane wpływy z tytułu umowy koncesyjnej są w stanie pokryć wyrażone w wartości godziwej wynagrodzenie z tytułu usługi budowlanej.

Dla celów wyliczenia wartości bieżącej wartości gwarantowanego wynagrodzenia przyjmuje się stopę dyskontową odzwierciedlającą średnioważony koszt kapitału koncesjonariusza.

W roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2020 roku spółki Grupy były stroną czterech umów koncesyjnych, dla których przeprowadzone testy wykazały, że wartość gwarantowanego wynagrodzenia dla całego okresu umów w wartościach bieżących była wyższa niż wartość godziwa należności z tytułu usługi budowlanej. W związku z tym należności z tytułu usługi budowlanej ujęto zgodnie z wariantem 1, tj. jako aktywa finansowe.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Aktywa ujmowane są w linii „Należności z tytułu umów koncesyjnych” w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, ponieważ zgodnie z MSSF 9 aktywa utrzymywane są zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest uzyskanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy oraz zgodnie z warunkami umowy w określonych terminach powstają przepływy pieniężne, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Zwiększenia aktywów wynikające z odzwierciedlenia wartości pieniądza w czasie odnoszone są w pozycję „Przychody finansowe” w rachunku zysków i strat.

Dodatkowo, na koniec każdego okresu rozliczeniowego, aktywa pomniejszane są o wpływy gwarantowanego wynagrodzenia alokowanego dla każdego z tych okresów proporcjonalnie do udziału wynagrodzenia z tytułu usługi budowlanej w całości gwarantowanego wynagrodzenia przewidzianego umową.

Powyższe aktywa na każdy dzień bilansowy poddawane są testowi na utratę wartości.

Przychody z nakładania opłat na użytkowników usługi użyteczności publicznej, będące nadwyżką nad gwarantowanym wynagrodzeniem, rozpoznawane są w przychodach z tytułu zarządzania/eksploatacji w momencie świadczenia usługi.

W przypadku, gdy na koncesjonariuszu spoczywają zobowiązania umowne dotyczące utrzymania bądź przywrócenia stanu infrastruktury (z wyłączeniem elementu modernizacyjnego), ujmowane są one zgodnie z MSR 37 jako rezerwy.

Zgodnie z MSR 23 związane z umową koncesyjną koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są jako wydatek w okresie ich poniesienia, chyba że koncesjonariusz posiada określone w umowie prawo do uzyskania wartości niematerialnej. W takim przypadku związane z umową koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane w trakcie fazy budowy infrastruktury zgodnie z tym standardem. W zawartych umowach koncesyjnych Grupa rozpoznała aktywa finansowe, dlatego też koszty finansowania zostały odniesione w rachunek zysków i strat w pozycję koszty finansowe.

2.22 Zysk / (strata) brutto ze sprzedaży

Zysk / (strata) brutto ze sprzedaży to różnica pomiędzy:

- przychodami ze sprzedaży produkcji podstawowej i innych usług realizowanych w ramach działalności podstawowej jednostek Grupy oraz towarów i materiałów a
- kosztami wytworzenia sprzedanych produktów i usług oraz zakupu sprzedanych towarów i materiałów.

2.23 Zysk / (strata) z działalności operacyjnej

Zysk / (strata) z działalności operacyjnej obejmuje przychody i koszty z działalności operacyjnej bez uwzględnienia kosztów i przychodów finansowych, do których zaliczane są przede wszystkim odsetki, różnice kursowe oraz koszty prowizji i gwarancji bankowych.

2.24 Podatek dochodowy (w tym odroczony podatek dochodowy)

Pozycja „podatek dochodowy” w rachunku zysków i strat obejmuje podatek bieżący oraz podatek odroczony.

Podatek dochodowy od dochodów uzyskanych w kraju obliczany jest zgodnie z polskimi przepisami podatkowymi, natomiast dochody jednostek prowadzących działalność za granicą podlegają opodatkowaniu według lokalnych przepisów, uwzględniając umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i zobowiązań, a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, spółki Grupy tworzą rezerwy i ustalają aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia.

Aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie ujmuje się, jeżeli różnice wynikają z wartości firmy lub z początkowego ujęcia (poza połączeniem jednostek) innych aktywów i zobowiązań w transakcji, która nie wpływa na zysk podatkowy ani księgowy.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

przewidywać będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Podatek bieżący i odroczony ujmuje się w rachunku zysków i strat, z wyjątkiem przypadków dotyczących pozycji ujmowanych w pozostałych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym. W takiej sytuacji podatek bieżący i odroczony ujmuje się również odpowiednio w pozostałych całkowitych dochodach lub w kapitale własnym. Jeżeli podatek bieżący lub odroczony wynika z początkowego rozliczenia połączenia jednostek gospodarczych, efekt podatkowy uwzględnia się w dalszych rozliczeniach tego połączenia.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają kompensacie w ramach poszczególnych spółek Grupy.

Ocena niepewności co do rozliczeń podatkowych

Jeżeli w ocenie spółki Grupy jest prawdopodobne, że podejście do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych będzie zaakceptowane przez organ podatkowy, spółka Grupy określa dochód do opodatkowania (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, niewykorzystane straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe z uwzględnieniem podejścia do opodatkowania planowanego lub zastosowanego w swoim zeznaniu podatkowym.

Jeżeli spółka Grupy stwierdzi, że nie jest prawdopodobne, że organ podatkowy zaakceptuje podejście spółki do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych, wówczas spółka odzwierciedla wpływ niepewności przy ustalaniu dochodu do opodatkowania (straty podatkowej), niewykorzystanych strat podatkowych, niewykorzystanych ulg podatkowych lub stawek podatkowych, określając najbardziej prawdopodobny scenariusz, będący pojedynczą kwotą spośród możliwych wyników.

Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych każdej ze spółek Grupy jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

2.25 Sprawozdawczość dotycząca segmentów operacyjnych

Organizacja i zarządzanie Grupy odbywają się w podziale na segmenty.

Grupa Budimex działa w obszarze trzech segmentów operacyjnych:

- działalność budowlana,
- działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami,
- działalność usługowa.

Podział działalności na poszczególne segmenty został dokonany poprzez kwalifikację poszczególnych podmiotów według ich podstawowej, statutowej działalności oraz znaczenia działalności spółek na rzecz segmentu. Taki podział odpowiada rozłożeniu zasadniczych ryzyk oraz zwrotów z poniesionych nakładów.

Grupa stosuje jednolitą politykę rachunkowości dla wszystkich segmentów. Transakcje pomiędzy poszczególnymi segmentami dokonywane są na warunkach rynkowych.

Udziały w jednostkach wycenianych metodą praw własności zostały zakwalifikowane do właściwego segmentu ze względu na przedmiot działalności wycenianej tą metodą jednostki.

3. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa Budimex należą:

- kredyty bankowe, pożyczki, leasing, których celem jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy,
- należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i zobowiązania, a także środki pieniężne i depozyty krótkoterminowe, które powstają w toku bieżącej działalności Grupy,
- krótkoterminowe dłużne papiery wartościowe (obligacje) emitowane przez emitentów o wysokim ratingu kupowane jako alternatywa dla depozytów bankowych,
- instrumenty pochodne, do których należą walutowe kontrakty terminowe typu forward oraz opcje walutowe, których celem jest zarządzanie ryzykiem walutowym powstającym w wyniku zawierania kontraktów budowlanych w walutach obcych oraz instrumenty typu swap stopy procentowej, których celem jest zamiana zmiennej stopy procentowej na stopę stałą.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Grupa Budimex w toku prowadzonej działalności narażona jest na różne rodzaje ryzyka finansowego: ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych, ryzyko cenowe, ryzyko kredytowe oraz ryzyko utraty płynności. Zarząd weryfikuje i ustala zasady zarządzania każdym z wyżej wymienionych ryzyk.

Ryzyko walutowe

W ramach podstawowej działalności operacyjnej spółki Grupy zawierają kontrakty budowlane oraz umowy z podwykonawcami i dostawcami w walutach obcych. Przyjęta przez Zarząd polityka zarządzania ryzykiem walutowym polega na zabezpieczaniu przyszłych przepływów pieniężnych na tych kontraktach w celu ograniczenia wpływu zmienności kursów walut na wyniki Grupy. Zgodnie z tą polityką spółki Grupy dokonują zabezpieczania ryzyka walutowego występującego w każdej umowie budowlanej, której wartość płatności (wpływów lub wydatków) w walutach obcych zostanie uznana za istotną. Zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym odbywa się poprzez wykorzystanie instrumentów pochodnych, przede wszystkim walutowych kontraktów terminowych (fx forward) oraz opcji walutowych lub też, o ile to jest możliwe, poprzez mechanizm zabezpieczenia naturalnego, polegającego na zawieraniu umów z dostawcami lub podwykonawcami w określonej walucie.

Zgodnie z polityką Grupy ekspozycja na ryzyko walutowe jest systematycznie mierzona zarówno dla poszczególnych kontraktów budowlanych (poprzez analizę wpływów i wydatków w walucie obcej w ramach kontraktów zawieranych w walucie obcej oraz poprzez analizę wydatków w walucie obcej w ramach kontraktów zawieranych w walucie krajowej), jak i dla wszystkich kontraktów łącznie. Polityką Zarządu jest zabezpieczenie ekspozycji walutowej netto dla realizowanych kontraktów. Na dzień 31 grudnia 2020 roku ekspozycja Grupy na ryzyko kursowe dotycząca kontraktów budowlanych była zabezpieczona w około 88 %.

Ryzyko walutowe – wrażliwość na zmiany

W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany kursów walut, na podstawie historycznych zmian wartości oraz na podstawie wiedzy i doświadczenia Grupy w zakresie rynków finansowych zmiany kursów walut, które są „realnie możliwe”, oszacowane zostały na poziomie -10% / +10% na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego netto na racjonalnie możliwe zmiany kursów walutowych przy założeniu niezmiennych innych czynników (wpływ na aktywa netto jest identyczny).

	Wartość nominalna na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2020 roku	
		Deprecjacja	Aprecjacja
		złotówki względem pozostałych walut	
		+10%	-10%
Kontrakty forward			
– EUR	29 545	5 398	(5 398)
– CZK	19 962	346	(346)
Instrumenty finansowe denominowane w walutach obcych – ekspozycja walutowa netto:			
– EUR	7 550	3 484	(3 484)
– USD	(48)	(18)	18
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		9 210	(9 210)
Podatek odroczoney		(1 750)	1 750
Łącznie		7 460	(7 460)

	Wartość nominalna na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2019 roku	
		Deprecjacja	Aprecjacja
		złotówki względem pozostałych walut	
		+10%	-10%
Kontrakty forward			
– EUR	28 344	4 532	(4 532)
– CZK	42 722	713	(713)
Instrumenty finansowe denominowane w walutach obcych – ekspozycja walutowa netto:			
– EUR	23 041	9 812	(9 812)
– USD	(47)	(18)	18
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		15 039	(15 039)
Podatek odroczoney		(2 857)	2 857
Łącznie		12 182	(12 182)

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Ryzyko stóp procentowych

Ryzyko stóp procentowych występuje głównie w związku z korzystaniem przez spółki Grupy z kredytów bankowych, pożyczek i leasingu. Powyższe instrumenty finansowe oparte są o zmienne stopy procentowe i narażają Grupę na ryzyko zmiany przepływów pieniężnych.

Ryzyko stóp procentowych związane z istniejącym zadłużeniem zostało uznane jako relatywnie niskie z punktu widzenia wpływu na wyniki Grupy. W obecnej chwili zarządzanie tym ryzykiem obejmuje zarówno bieżące monitorowanie sytuacji rynkowej i zadłużenia, jak również zabezpieczanie się przed ryzykiem wahań rynkowych stóp procentowych poprzez zawieranie transakcji zamiany stopy procentowej ze zmiennej na stałą.

Ryzyko stóp procentowych – wrażliwość na zmiany

W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych, na podstawie historycznych zmian wartości oraz na podstawie wiedzy i doświadczenia Grupy w zakresie rynków finansowych zmiany stóp procentowych, które są „racjonalnie możliwe”, oszacowane zostały na dzień 31 grudnia 2020 roku i na dzień 31 grudnia 2019 roku na poziomie -0,25/+0,25 punktu procentowego dla złotego, na poziomie -0,25/+0,25 punktu procentowego dla euro, dolara amerykańskiego na poziomie -0,25/+0,25 punktu procentowego oraz na poziomie -0,25/+0,25 punktu procentowego dla korony czeskiej.

Poniżej podano wpływ na wynik netto i aktywa netto według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku:

	Wartość na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2020 roku	
		+25 pb (PLN, EUR, CZK, USD)	-25 pb (PLN, EUR, CZK, USD)
Środki pieniężne na rachunkach bankowych (wartość godziwa)	2 384 294	5 961	(5 961)
Instrumenty pochodne – swap stopy procentowej			
– ujęte w zobowiązaniach (wartość godziwa)	(4 419)	405	(413)
Kredyty bankowe i pożyczki (kapitał)	(51 327)	(128)	128
Zobowiązania z tytułu leasingu (wartość bieżąca)	(399 328)	(999)	999
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		5 239	(5 247)
Podatek odroczone		(995)	997
Łącznie		4 244	(4 250)

	Wartość na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2019 roku	
		+25 pb (PLN, EUR, CZK, USD)	-25 pb (PLN, EUR, CZK, USD)
Środki pieniężne na rachunkach bankowych (wartość godziwa)	1 515 821	3 790	(3 790)
Instrumenty pochodne – swap stopy procentowej			
– ujęte w zobowiązaniach (wartość godziwa)	(3 438)	429	(439)
Kredyty bankowe i pożyczki (kapitał)	(81 486)	(204)	204
Zobowiązania z tytułu leasingu (wartość bieżąca)	(368 834)	(922)	922
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		3 093	(3 103)
Podatek odroczone		(588)	590
Łącznie		2 505	(2 513)

W kalkulacji wrażliwości na zmiany stóp procentowych pominięte zostały środki pieniężne w kasie.

Wycena kontraktów forward nie wykazuje wrażliwości na równoległe zmiany stóp procentowych przy niezmiennych kursach walutowych.

Ryzyko cenowe

Grupa narażona jest na ryzyko cenowe związane ze wzrostem cen najczęściej kupowanych materiałów budowlanych, takich jak: wyroby stalowe m.in. pręty zbrojeniowe, szyny i inne wyroby hutnicze, kruszywa i beton, a także materiałów ropopochodnych takich jak: benzyna, olej napędowy, asfalty oraz olej opałowy. Ryzyko cenowe materiałów nabywanych na rynku krajowym ocenia się jako umiarkowane, natomiast ryzyko cenowe związane z materiałami ropopochodnymi oraz wyrobami stalowymi szacuje się jako wysokie. Prognoza na rok 2021 dla branży budowlanej jest obciążona większym ryzykiem z uwagi na pandemię. W wyniku zmian cen

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

materiałów oraz kosztów pracy mogą ulec zmianie ceny usług świadczonych na rzecz Grupy przez firmy podwykonawcze. Ceny w umowach zawartych z inwestorami są stałe przez cały okres realizacji kontraktu – najczęściej od 6 – 36 miesięcy, z kolei umowy z podwykonawcami zawierane są w terminach późniejszych, w miarę postępu poszczególnych prac. Największe ryzyko zmienności (wzrostu) cen materiałów występuje przy zamówieniach publicznych z uwagi na relatywnie długi proces wyboru generalnego wykonawcy. Dotyczy to okresu od momentu złożenia oferty do momentu wyboru i podpisania umowy przez Grupę, kiedy zawieranie umów z dostawcami i zabezpieczanie cen materiałów nie zawsze jest możliwe.

W celu ograniczenia ryzyka cenowego Grupa Budimex na bieżąco monitoruje ceny najczęściej kupowanych materiałów budowlanych, a podpisywane umowy mają odpowiednio dopasowane parametry, dotyczące między innymi czasu trwania kontraktu oraz wartości umowy do sytuacji rynkowej. W ramach Grupy Budimex funkcjonuje Biuro Zakupów, które bazując na planach robót budowlanych negocjuje ramowe umowy z dostawcami podstawowych materiałów budowlanych.

Ryzyko kredytowe

Spółki Grupy współpracują, zarówno w ramach transakcji pieniężnych, jak i kapitałowych z instytucjami finansowymi o wysokiej wiarygodności, nie powodując przy tym znacznej koncentracji ryzyka kredytowego. Jednocześnie Grupa stosuje politykę ograniczającą zaangażowanie wobec poszczególnych instytucji finansowych oraz emitentów papierów dłużnych, które są nabywane w ramach lokowania okresowych nadwyżek środków pieniężnych.

Aktywami finansowymi Grupy narażonymi na podwyższone ryzyko kredytowe są należności z tytułu dostaw i usług.

W Grupie Budimex funkcjonuje polityka oceny i weryfikacji ryzyka kredytowego w oparciu o modele ilościowo-jakościowe z wykorzystaniem ogólnodostępnych informacji oraz ratingu zewnętrznych firm ratingowych. Szczegółnej ocenie jest poddawane ryzyko kredytowe inwestorów prywatnych zarówno na etapie ofertowym, jak i na bieżąco w okresach miesięcznych w trakcie realizacji kontraktów w oparciu o analizę warunków umów z kontrahentami oraz bieżącą spłatę należności.

Każdy kontrahent, przed podpisaniem umowy, jest oceniany pod kątem możliwości wywiązania się ze zobowiązań finansowych z uwzględnieniem specyfiki danego kontraktu. W przypadku negatywnej oceny zdolności płatniczych kontrahenta, przystąpienie do kontraktu jest uzależnione od ustanowienia adekwatnych zabezpieczeń finansowych lub majątkowych. Ponadto, w przypadku wystąpienia opóźnień w zapłacie, w umowach z inwestorami zawierane są klauzule przewidujące prawo do wstrzymania wykonywania robót, i/lub odstąpienia od kontraktu. Dodatkowo zgodnie z art. 649 Kodeksu Cywilnego wykonawca na każdym etapie prac uprawniony jest do żądania gwarancji zapłaty zarówno za roboty wykonane, jak i pozostające do wykonania do końca realizacji kontraktu.

W Grupie nie istnieje istotna koncentracja ryzyka kredytowego, uwzględniając fakt, iż główny odbiorca jest urzędem administracji rządowej.

Grupa nie jest narażona na istotne ryzyko kredytowe wobec pojedynczego kontrahenta ani grupy kontrahentów o podobnych cechach. Ryzyko kredytowe dotyczące środków płynnych i pochodnych instrumentów finansowych jest ograniczone, ponieważ kontrahentami Grupy są banki o wysokim ratingu kredytowym przyznanym przez międzynarodowe agencje ratingowe.

Z wyjątkiem danych przedstawionych w nocie 44, wartość aktywów finansowych wykazanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przed uwzględnieniem strat odpowiada maksymalnej ekspozycji Grupy na ryzyko kredytowe bez uwzględniania wartości otrzymanych zabezpieczeń.

Ryzyko utraty płynności

W celu ograniczania ryzyka utraty płynności, spółki Grupy utrzymują odpowiednią ilość środków pieniężnych oraz zbywalnych papierów wartościowych, a także zawierają umowy o linie kredytowe, które służą jako dodatkowe zabezpieczenie płynności. Do finansowania zakupów inwestycyjnych Grupa wykorzystuje środki własne lub długoterminowe umowy leasingu, zapewniając odpowiednią trwałość struktury finansowania dla tego rodzaju aktywów.

Zarządzanie płynnością wspomagane jest przez system raportowania prognoz płynności obowiązujący w spółkach Grupy.

Struktura zapadalności zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek i innych zewnętrznych źródeł finansowania przedstawiona została w nocie 21. Struktura zapadalności pozostałych zobowiązań finansowych została przedstawiona w odpowiednich dla nich notach.

Obecna dobra sytuacja finansowa Grupy Budimex w zakresie płynności i dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania nie stwarza zagrożeń dla finansowania działalności Grupy.

4. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej modyfikacje. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej Grupa może zwrócić kapitał akcjonariuszom, wyemitować nowe akcje, jak również wypłacić dywidendę. W roku 2020 oraz 2019 nie wprowadzono żadnych zmian w odniesieniu do celów i zasad procesów obowiązujących w tym obszarze.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki oraz inne zewnętrzne źródła finansowania, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania (z wyłączeniem międzyokresowych rozliczeń kosztów), kaucje z tytułu umów o budowę, wycenę kontraktów budowlanych, rezerwy na straty na kontraktach budowlanych, przychody przyszłych okresów (z wyjątkiem pozostałych rozliczeń międzyokresowych przychodów) oraz zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych oraz o krótkoterminowe papiery wartościowe.

	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Oprocentowane kredyty i pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania	450 730	450 366
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	4 583 241	4 347 508
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(2 384 398)	(1 515 977)
Minus krótkoterminowe papiery wartościowe	-	(119 721)
Zadłużenie netto	2 649 573	3 162 176
Kapitał własny	1 187 271	836 640
Kapitał i zadłużenie netto	3 836 844	3 998 816
Wskaźnik dźwigni	69,06%	79,08%

5. Ważne oszacowania i założenia

Oszacowania i osądy poddaje się nieustannej weryfikacji. Wynikają one z dotychczasowych doświadczeń oraz innych czynników, w tym przewidywań co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się zasadne.

5.1 Ważne oszacowania księgowe

Grupa dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia dotyczące przyszłości, które znajdują odzwierciedlenie w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Rzeczywiste wyniki mogą się różnić od tych szacunków. Szacunki Grupy dotyczą między innymi utworzonych rezerw, wyceny kontraktów budowlanych, odpisów aktualizujących wartość aktywów, rozliczeń międzyokresowych oraz przyjętych stawek amortyzacyjnych. Istotne założenia, nieopisane w niniejszym punkcie, przyjęte przy szacowaniu powyższych wartości zostały przedstawione w nocie 2 „Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości”.

Rezerwy na naprawy gwarancyjne

W przypadku usług budowlanych, spółki Grupy Budimex są zobowiązane do udzielenia gwarancji na swoje usługi. Wysokość rezerw na koszty napraw gwarancyjnych jest związana z poszczególnymi segmentami budownictwa i wynosi od 0,3% do 1,5% przychodów z danego kontraktu. Wartość ta podlega jednak indywidualnej analizie i może ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu w uzasadnionych przypadkach. Kwoty rezerw na naprawy gwarancyjne zaprezentowane zostały w nocie 25.

Spółki nieprowadzące działalności budowlanej na dzień bilansowy szacują ryzyko związane z udzielaniem gwarancji na swoje produkty lub usługi na podstawie danych historycznych oraz bieżących szacunków.

Niezafakturowane usługi

Spółki Grupy realizują większość kontraktów budowlanych jako generalny wykonawca, korzystając w szerokim zakresie z usług podwykonawców. Wykonane prace budowlane podlegają zatwierdzeniu przez zlecającego w procesie odbioru robót poprzez podpisanie odpowiedniego protokołu oraz wystawienie faktury. Na każdy dzień bilansowy istnieje pewna część wykonanych, ale niepotwierdzonych i niezafakturowanych prac przez podwykonawców, które spółki Grupy ujmują jako koszty zgodnie z zasadą memoriałową. Wysokość kosztów z tytułu wykonanych, ale niezafakturowanych prac jest określana przez służby techniczne na podstawie fizycznego obmiaru wykonanych robót i mogłaby się różnić od wartości określonej w formalnym procesie odbioru robót budowlanych.

Rozliczenia podatkowe

W Polsce obowiązują liczne regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego, podatku dochodowego od osób prawnych i składek na ubezpieczenia społeczne. Przepisy dotyczące tych podatków podlegają częstym zmianom, co powoduje występowanie w nich niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i podatnikami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład kontroli celnej czy dewizowej) mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat. Odpowiednie władze kontrolne uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji wraz z odsetkami karnymi. Istnieje ryzyko, że odpowiednie władze zajmą odmienne niż spółki Grupy stanowisko w zakresie interpretacji przepisów, co mogłoby mieć znaczący wpływ na zobowiązania podatkowe Grupy.

Rezerwy na sprawy sądowe, kary i odszkodowania

Zarządy spółek Grupy dokonują szczegółowych analiz ryzyk wynikających z prowadzonych postępowań sądowych przeciwko Grupie oraz zgłaszanych roszczeń i na tej podstawie podejmują decyzje o ewentualnym ujęciu i wysokości rezerw.

5.2 Ważne osądy przy stosowaniu zasad rachunkowości

Rozpoznawanie sprzedaży oraz strat na kontraktach budowlanych

Zgodnie z opisem zamieszczonym w notce 2.20 preferowanym przez Grupę sposobem pomiaru wartości dóbr i usług, które są przekazywane klientom w miarę upływu czasu jest metoda obmiaru wykonywanych prac (metoda oparta na wynikach). Metoda ta wymaga dokonywania fizycznych pomiarów wykonanych prac budowlanych oraz przyporządkowania cen sprzedaży i kosztów jednostkowych do poszczególnych elementów, wytwarzanych w ramach umowy.

Metoda udziału kosztów poniesionych do dnia ustalenia przychodów w całkowitych kosztach świadczenia (metoda oparta na nakładach) jest stosowana tylko w tych przypadkach, w których postępu prac nie można wiarygodnie zmierzyć za pomocą metody opartej na wynikach. W przypadku tej metody przychody z wykonania kontraktów budowlanych, w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia bilansowego – po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w ubiegłych okresach obrotowych – ustala się proporcjonalnie do stopnia zaawansowania, mierzonego udziałem kosztów poniesionych od dnia zawarcia umowy do dnia ustalenia przychodu w całkowitych kosztach wykonania usługi.

Niezależnie od stosowanej metody pomiaru stopnia całkowitego spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia podstawowym elementem umożliwiającym wycenę przychodów ze sprzedaży są budżety poszczególnych kontraktów. Budżety podlegają dwukrotnie w ciągu roku formalnemu procesowi aktualizacji (rewizji) w oparciu o bieżące informacje i są zatwierdzane przez Zarząd. W przypadku zaistnienia zdarzeń pomiędzy oficjalnymi rewizjami budżetu, które w istotny sposób wpływają na wynik kontraktu wartość całkowitych przychodów lub kosztów kontraktu może zostać zaktualizowana wcześniej.

W przypadku, kiedy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty związane z realizacją kontraktu budowlanego przekroczą łączne przychody, zgodnie z MSR 37 przewidywana strata (nadwyżka kosztów nad przychodami) obciąża koszty operacyjne oraz drugostronnie tworzona jest rezerwa na umowy rodzące obciążenia (rezerwa na straty na kontraktach). Wysokość przewidywanej straty jest również aktualizowana podczas rewizji budżetów i jest najlepszym szacunkiem kosztów, które spółki Grupy będą musiały ponieść, by ukończyć realizację danego kontraktu budowlanego.

6. Działalność zaniechana

W 2020 oraz 2019 roku nie wystąpiła działalność zaniechana w rozumieniu MSSF 5. Reklasyfikacja aktywów i zobowiązań Budimeksu Nieruchomości Sp. z o.o. do odpowiednio aktywów/ zobowiązań działalności zaniechanej, która miała miejsce po dniu bilansowym, została opisana w notce 43.

7. Podmioty wchodzące w skład Grupy Budimex

Wykaz podmiotów **zależnych** wchodzących w skład Grupy Budimex:

Nazwa jednostki	Siedziba	Udział w kapitale zakładowym oraz liczbie głosów (%)		Metoda konsolidacji	
		31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Jednostka dominująca					
Budimex SA	Warszawa / Polska			pełna	pełna
Konsolidowane					
Mostostal Kraków SA	Kraków / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
Mostostal Kraków Energetyka Sp. z o.o.	Kraków / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
Budimex Bau GmbH	Kolonia / Niemcy	100,00%	100,00%	pełna	pełna
Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
Budimex Budownictwo Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
Budimex Kolejnictwo SA	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
Budimex Parking Wrocław Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	51,00%	51,00%	pełna	pełna
FBSerwis SA	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
FBSerwis A Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
FBSerwis B Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
FBSerwis Karpatia Sp. z o.o.	Tarnów / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
FBSerwis Wrocław Sp. z o.o.	Bielany Wrocławskie / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
FBSerwis Dolny Śląsk Sp. z o.o.	Ścinawka Dolna / Polska	100,00%	100,00%	pełna	pełna
FBSerwis Kamieński Sp. z o.o.	Kamieński / Polska	80,00%	80,00%	pełna	pełna
FBSerwis Odbiór Sp. z o.o. ¹	Warszawa / Polska	100,00%	-	pełna	-
SPV-PIM1 Sp. z o.o. ²	Warszawa / Polska	-	100,00%	-	pełna
Niekonsolidowane					
Budimex Most Wschodni SA	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex Autostrada A1 SA (w likwidacji) ³	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Przedsiębiorstwo Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex A Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex C Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex D Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex F Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex H Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex I Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex J Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex K Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
ConVentures Sp. z o.o. ⁴	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana
Budimex PPP SA	Warszawa / Polska	100,00%	100,00%	niekonsolidowana	niekonsolidowana

¹⁾ Spółka FBSerwis Odbiór Sp. z o.o. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym 25 czerwca 2020 roku, a konsolidacją została objęta od 1 października 2020 roku.

²⁾ 26 maja 2020 roku spółka połączyła się z Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.

³⁾ 31 lipca 2018 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki Budimex Autostrada A1 SA podjęło uchwałę o zakończeniu likwidacji spółki. Według stanu na 31 grudnia 2020 roku spółka nie została jeszcze wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego.

⁴⁾ 23 września 2020 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki Budimex L Sp. z o.o. podjęło uchwałę o zmianie aktu założycielskiego Spółki, m.in. przekształcając nazwę z Budimex L Sp. z o.o. na ConVentures Sp. z o.o. Zgodnie z uchwałą wyłącznym przedmiotem działalności spółki jest działalność związana z zarządzaniem funduszami inwestycyjnymi.

MK Logistic Sp. z o.o. w likwidacji oraz Dromex Oil Sp. z o.o. w likwidacji nie zostały przerejestrowane z Rejestru Handlowego B do Krajowego Rejestru Sądowego, wskutek czego utraciły zdolność prawną i uległy likwidacji z mocy prawa. PKZ Budimex GmbH został wykreślony z niemieckiego rejestru handlowego i również uległ likwidacji.

Wykaz podmiotów **współkontrolowanych** wchodzących w skład Grupy Budimex:

Nazwa jednostki	Siedziba	Udział w kapitale zakładowym oraz liczbie głosów (%)		Metoda ujęcia w sprawozdaniu finansowym	
		31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Wspólne działania					
Budimex SA Cadagua SA III s.c.	Warszawa / Polska	99,90%	99,90%	udział w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach	udział w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach
Budimex SA Cadagua SA IV s.c.	Warszawa / Polska	99,90%	99,90%		
Budimex SA Cadagua SA V s.c.	Warszawa / Polska	99,90%	99,90%		
Budimex SA Ferrovial Agroman SA 2 s.c.	Warszawa / Polska	95,00%	95,00%		
Budimex SA Sygnity SA sp. j.	Warszawa / Polska	67,00%	67,00%		
Budimex SA Tecnicas Reunidas SA Turów s.c.	Warszawa / Polska	50,00%	50,00%		
Budimex SA Ferrovial Construcccion SA sp.j. ¹	Warszawa / Polska	50,00%	50,00%		
Budimex SA Energetyka 3 sp.j. ²	Warszawa / Polska	-	100,00%		
Budimex SA Ferrovial Agroman SA s.c. ³	Warszawa / Polska	-	99,98%		
Budimex SA – Cadaqua SA II s.c. ⁴	Warszawa / Polska	-	99,90%		

¹⁾ w dniu 22 lipca 2020 roku spółka uchwalała wspólników zmieniała nazwę na Budimex SA Ferrovial Construcción SA sp.j.²⁾ w dniu 30 czerwca 2020 roku wspólnicy spółki Budimex SA Energetyka 3 sp. j. podjęli uchwałę o likwidacji spółki bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego.³⁾ w dniu 31 sierpnia 2020 roku wspólnicy spółki Budimex SA Ferrovial Agroman SA s.c. podjęli uchwałę w sprawie rozwiązania spółki ze względu na osiągnięcie celu gospodarczego, dla którego spółka została założona.⁴⁾ w dniu 15 czerwca 2020 roku wspólnicy spółki Budimex SA Cadagua SA II s.c. porozumeli się w sprawie rozwiązania spółki z dniem 30 czerwca 2020 roku ze względu na osiągnięcie celu gospodarczego, dla którego spółka została założona.

Wyżej wymienione podmioty są pod wspólną kontrolą (również te, w których spółki Grupy łącznie posiadają ponad 50% udziałów), ponieważ wymagana jest jednomyślność wszystkich wspólników w sprawach dotyczących ich działalności.

Podstawowym obszarem działalności jednostek współkontrolowanych przez Grupę Budimex jest działalność budowlana.

Poza zmianami wymienionymi powyżej skład Grupy nie uległ zmianom.

W okresie objętym sprawozdaniem skonsolidowanym nie zaniechano innej istotnej działalności. Plan sprzedaży spółki Budimex Nieruchomości Sp. z o.o. został opisany w nocie 43.

8. Informacje dotyczące segmentów operacyjnych

Segmenty operacyjne

Dla celów zarządczych Grupa została podzielona na segmenty w oparciu o oferowane produkty i usługi. Grupa prowadzi działalność w ramach następujących segmentów operacyjnych:

- działalność budowlana
- działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami,
- działalność usługowa.

Działalność budowlana obejmuje świadczenie szeroko rozumianych usług budowlano-montażowych wykonywanych w kraju i za granicą i jest prowadzona przez następujące spółki Grupy:

- Budimex SA
- Mostostal Kraków SA
- Mostostal Kraków Energetyka Sp. z o.o.
- Budimex Bau GmbH
- Budimex Budownictwo Sp. z o.o.
- Budimex Kolejnictwo SA.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Segment działalności deweloperskiej i zarządzania nieruchomościami obejmuje przygotowywanie gruntów pod inwestycje, prowadzenie projektów inwestycyjnych w zakresie budownictwa mieszkaniowego, sprzedaż mieszkań oraz wynajem i obsługę nieruchomości na własny rachunek. Do tego segmentu zakwalifikowano poniższe podmioty:

- Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.
- SPV-PIM1 Sp. z o.o. (połączona 26 maja 2020 roku z Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.)
- Budimex SA w części dotyczącej działalności deweloperskiej, w wyniku połączenia z Budimeksem Inwestycje Sp. z o.o. dnia 13 sierpnia 2009 roku (tylko w 2019 roku; w 2020 dane zostały włączone do działalności budowlanej).

Segment działalności usługowej obejmuje kompleksowe usługi w zakresie gospodarki odpadami, utrzymania infrastruktury drogowej, rozbudowy i zarządzania infrastrukturą oświetleniową oraz utrzymania technicznego nieruchomości. W ramach segmentu usługowego ujęto również pozostałe podmioty wchodzące w skład Grupy, które prowadzą działalność w formie partnerstwa publiczno-prywatnego. Do tego segmentu zakwalifikowano poniższe podmioty:

- Budimex Parking Wrocław Sp. z o.o.
- FBSerwis SA (objęta konsolidacją metodą pełną od 3 lipca 2019 roku)
- FBSerwis A Sp. z o.o. (objęta konsolidacją metodą pełną od 3 lipca 2019 roku)
- FBSerwis B Sp. z o.o. (objęta konsolidacją metodą pełną od 3 lipca 2019 roku)
- FBSerwis Dolny Śląsk Sp. z o.o. (objęta konsolidacją metodą pełną od 3 lipca 2019 roku)
- FBSerwis Wrocław Sp. z o.o. (objęta konsolidacją metodą pełną od 3 lipca 2019 roku)
- FBSerwis Karpatia Sp. z o.o. (objęta konsolidacją metodą pełną od 3 lipca 2019 roku)
- FBSerwis Kamieńsk Sp. z o.o. (objęta konsolidacją metodą pełną od 3 lipca 2019 roku)
- FBSerwis Odbiór Sp. z o.o. (objęta konsolidacją metodą pełną od 1 października 2020 roku)

Ocena wyników segmentów dokonywana jest na podstawie przychodów ze sprzedaży, zysku (straty) brutto ze sprzedaży, zysku (straty) z działalności operacyjnej oraz zysku (straty) netto.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Wyniki segmentów za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku przedstawiają się następująco:

	Działalność budowlana	Działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami	Działalność usługowa	Wyłączenia konsolidacyjne	Wartość skonsolidowana
Przychody ze sprzedaży na zewnątrz	7 101 015	673 134	608 091	-	8 382 240
Przychody ze sprzedaży innym segmentom	438 389	430	4 300	(443 119)	-
Przychody ze sprzedaży ogółem	7 539 404	673 564	612 391	(443 119)	8 382 240
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów na zewnątrz	(6 541 556)	(404 836)	(498 815)	-	(7 445 207)
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów innym segmentom	(368 467)	(33 632)	(3 523)	405 622	-
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów ogółem	(6 910 023)	(438 468)	(502 338)	405 622	(7 445 207)
Zysk brutto ze sprzedaży	629 381	235 096	110 053	(37 497)	937 033
Koszty sprzedaży	(11 219)	(20 054)	-	-	(31 273)
Koszty ogólnego zarządu	(232 885)	(29 772)	(33 075)	18 766	(276 966)
Pozostałe przychody / (koszty) operacyjne netto	2 258	5 869	1 651	-	9 778
Zysk z działalności operacyjnej	387 535	191 139	78 629	(18 731)	638 572
Przychody / (koszty) finansowe netto, w tym:	(15 128)	3 842	(5 743)	352	(16 677)
- przychody z tytułu odsetek	25 710	1 994	115	(76)	27 743
- koszty z tytułu odsetek	(6 248)	(1 035)	(6 045)	76	(13 252)
Udział w zyskach jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	145	-	145
Podatek dochodowy	(102 245)	(37 283)	(14 607)	3 489	(150 646)
Zysk netto	270 162	157 698	58 424	(14 890)	471 394

W 2020 roku przychody netto ze sprzedaży dla jednego odbiorcy wyniosły 2 140 405 tysięcy złotych i w całości dotyczyły segmentu budowlanego.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Wyniki segmentów za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku przedstawiają się następująco:

	Działalność budowlana	Działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami	Działalność usługowa	Wyłączenia konsolidacyjne	Wartość skonsolidowana
Przychody ze sprzedaży na zewnątrz	6 733 292	557 371	277 311	1 689	7 569 663
Przychody ze sprzedaży innym segmentom	418 686	440	970	(420 096)	-
Przychody ze sprzedaży ogółem	7 151 978	557 811	278 281	(418 407)	7 569 663
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów na zewnątrz	(6 359 363)	(420 508)	(238 240)	-	(7 018 111)
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów innym segmentom	(374 426)	(188)	(738)	375 352	-
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów ogółem	(6 733 789)	(420 696)	(238 978)	375 352	(7 018 111)
Zysk brutto ze sprzedaży	418 189	137 115	39 303	(43 055)	551 552
Koszty sprzedaży	(10 721)	(19 757)	-	-	(30 478)
Koszty ogólnego zarządu	(173 135)	(26 183)	(14 157)	14 483	(198 992)
Pozostałe przychody / (koszty) operacyjne netto	(27 339)	25 610	(1 959)	-	(3 688)
Zysk z działalności operacyjnej	206 994	116 785	23 187	(28 572)	318 394
Przychody / (koszty) finansowe netto, w tym:	(18 533)	3 361	24 103	247	9 178
- przychody z tytułu odsetek	20 356	1 847	163	(3 844)	18 522
- koszty z tytułu odsetek	(9 762)	(1 651)	(6 397)	3 711	(14 099)
Udział w zyskach jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	4 785	-	4 785
Podatek dochodowy	(81 667)	(23 090)	(4 129)	5 380	(103 506)
Zysk netto	106 794	97 056	47 946	(22 945)	228 851

W 2019 roku przychody netto ze sprzedaży dla jednego odbiorcy wyniosły 1 221 047 tysięcy złotych i w całości dotyczyły segmentu budowlanego.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Pozostałe pozycje dotyczące segmentów ujęte w rachunku zysków i strat oraz nakłady inwestycyjne **za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku** to:

	Działalność budowlana	Zarządzanie nieruchomościami i działalność deweloperska	Działalność usługowa	Wartość skonsolidowana
Amortyzacja (nota 30)	(89 296)	(3 393)	(44 835)	(137 524)
(Utworzenie) / odwrócenie odpisów aktualizujących należności (nota 16)	(11 899)	(127)	(719)	(12 745)
(Utworzenie) / odwrócenie odpisów aktualizujących zapasy (nota 17)	(3 314)	2 796	-	(518)
Inne przychody / (koszty) niepieniężne*	(229 123)	29 120	-	(200 003)
Wynik ze sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych i inwestycji**	3 003	(69)	295	3 229
Nakłady inwestycyjne	144 717	2 897	46 011	193 625

Pozostałe pozycje dotyczące segmentów ujęte w rachunku zysków i strat oraz nakłady inwestycyjne **za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku** to:

	Działalność budowlana	Zarządzanie nieruchomościami i działalność deweloperska	Działalność usługowa	Wartość skonsolidowana
Amortyzacja (nota 30)	(81 021)	(3 080)	(21 578)	(105 679)
(Utworzenie) / odwrócenie odpisów aktualizujących należności (nota 16)	(3 473)	53	(739)	(4 159)
(Utworzenie) / odwrócenie odpisów aktualizujących zapasy (nota 17)	(494)	(1 055)	-	(1 549)
(Utworzenie) / odwrócenie odpisów aktualizujących składniki niefinansowego majątku trwałego (nota 9)	187	-	-	187
Inne przychody / (koszty) niepieniężne*	(152 622)	(9 681)	264	(162 039)
Wynik ze sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych i inwestycji**	627	23 085	(150)	23 562
Nakłady inwestycyjne	106 404	17 876	34 054	158 334

*) Inne przychody / (koszty) niepieniężne obejmują rozwiązanie / (zawiązanie) rezerw na straty na kontraktach oraz na naprawy gwarancyjne.

**) Wynik ze sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych i inwestycji obejmuje sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz inwestycji.

Nakłady inwestycyjne obejmują zwiększenia rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych.

Informacje geograficzne

Grupa Budimex prowadzi działalność na rynku krajowym, jak również na rynkach zagranicznych. Do pozostałych rynków zaliczane są pozostałe kraje UE.

Informacje geograficzne na temat przychodów ze sprzedaży zostały zaprezentowane w nocie 29.

Aktywa trwałe

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Rynek krajowy	916 801	880 335
Rynek niemiecki	932	1 074
Pozostałe rynki	43	-
Ogółem	917 776	881 409

Nakłady inwestycyjne

	2020	2019
Rynek krajowy	193 491	157 691
Rynek niemiecki	126	621
Pozostałe rynki	8	22
Ogółem	193 625	158 334

Aktywa trwałe obejmują rzeczowe aktywa trwałe, nieruchomości inwestycyjne, wartości niematerialne, wartość firmy jednostek podporządkowanych oraz długoterminowe rozliczenia międzyokresowe. Podział łącznej kwoty aktywów trwałych oraz wydatków inwestycyjnych odpowiada lokalizacji oddziałów oraz podmiotów zagranicznych wchodzących w skład Grupy.

9. Rzeczowe aktywa trwałe

	Grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntu		Budynki i budowle		Urządzenia techniczne i maszyny		Środki transportu		Inne rzeczowe aktywa trwałe		Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe	Ogółem
	własne	w leasingu*	własne	w leasingu*	własne	w leasingu*	własne	w leasingu*	własne	w leasingu*			
Wartość brutto na 1 stycznia 2020 roku	19 575	11 991	102 409	58 142	187 371	228 888	37 519	115 442	55 970	2 828	9 270	3 687	833 092
Zwiększenia:	756	4 064	7 127	14 843	38 672	39 696	5 120	53 816	10 983	4 664	9 157	(3 538)	185 360
– zakup	756	-	5 981	-	37 226	-	4 830	-	10 561	-	-	-	59 354
– przyjęcie w leasing	-	4 064	-	14 843	-	39 696	-	53 590	-	4 664	-	-	116 857
– przyjęcie ze środków trwałych w budowie	-	-	1 146	-	250	-	289	-	-	-	(1 685)	-	-
– zwiększenie środków trwałych w budowie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 945	-	3 945
– rozliczenie zaliczek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6 884	(6 884)	-
– udzielenie zaliczek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 346	3 346
– różnice kursowe	-	-	-	-	13	-	-	-	107	-	-	-	120
– inne zwiększenia	-	-	-	-	1 183	-	1	226	315	-	13	-	1 738
Zmniejszenia:	(136)	(3 551)	(916)	(4 312)	(18 216)	(26 054)	(7 903)	(7 848)	(1 449)	(262)	(4)	-	(70 651)
– likwidacja, złomowanie	-	(3 551)	(898)	(4 312)	(2 061)	(923)	(12)	(7 768)	(911)	(262)	(4)	-	(20 702)
– sprzedaż	-	-	-	-	(16 337)	-	(7 891)	-	(538)	-	-	-	(24 766)
– wykup z leasingu	-	-	-	-	-	(24 112)	-	(80)	-	-	-	-	(24 192)
– inne zmniejszenia	(136)	-	(18)	-	182	(1 019)	-	-	-	-	-	-	(991)
Wartość brutto na 31 grudnia 2020 roku	20 195	12 504	108 620	68 673	207 827	242 530	34 736	161 410	65 504	7 230	18 423	149	947 801

*aktywa z tytułu prawa do użytkowania

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

	Grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntu		Budynki i budowle		Urządzenia techniczne i maszyny		Środki transportu		Inne rzeczowe aktywa trwałe		Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe	Ogółem
	własne	w leasingu*	własne	w leasingu*	własne	w leasingu*	własne	w leasingu*	własne	w leasingu*			
Umorzenie na 1 stycznia 2020 roku	(464)	(2 324)	(13 765)	(9 111)	(143 867)	(73 182)	(18 106)	(24 344)	(32 403)	(928)	-	-	(318 494)
Zmiany za okres:	(420)	(120)	(9 008)	(10 579)	(16 550)	(10 480)	2 734	(26 014)	(7 370)	(1 011)	-	-	(78 818)
– amortyzacja bieżąca (nota 30)	(562)	(2 963)	(9 542)	(15 086)	(15 267)	(30 122)	(6 769)	(30 683)	(8 105)	(1 272)	-	-	(120 371)
– likwidacja, złomowanie	-	2 807	632	4 291	2 020	913	7	7 768	726	262	-	-	19 426
– sprzedaż	-	-	-	-	15 623	-	6 623	-	408	-	-	-	22 654
– wykup z leasingu	-	-	-	-	(19 190)	19 190	(64)	64	-	-	-	-	-
– różnice kursowe	-	-	-	-	(9)	-	-	-	(84)	-	-	-	(93)
– inne	142	36	(98)	216	273	(461)	2 937	(3 163)	(315)	(1)	-	-	(434)
Umorzenie na 31 grudnia 2020 roku	(884)	(2 444)	(22 773)	(19 690)	(160 417)	(83 662)	(15 372)	(50 358)	(39 773)	(1 939)	-	-	(397 312)
Odpisy z tytułu utraty wartości na 1 stycznia 2020 roku	(1 677)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1 677)
– (zwiększenia) / zmniejszenia (nota 32)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Odpisy z tytułu utraty wartości na 31 grudnia 2020 roku	(1 677)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1 677)
Wartość netto na 1 stycznia 2020 roku	17 434	9 667	88 644	49 031	43 504	155 706	19 413	91 098	23 567	1 900	9 270	3 687	512 921
Wartość netto na 31 grudnia 2020 roku	17 634	10 060	85 847	48 983	47 410	158 868	19 364	111 052	25 731	5 291	18 423	149	548 812

*aktywa z tytułu prawa do użytkowania

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

	Grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntu		Budynki i budowle		Urządzenia techniczne i maszyny		Środki transportu		Inne rzeczowe aktywa trwałe		Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe	Ogółem
	własne	w leasingu*	własne	w leasingu*	własne	w leasingu*	własne	w leasingu*	własne	w leasingu*			
Wartość brutto na 1 stycznia 2019 roku	3 181	-	20 972	-	161 782	219 142	21 428	40 141	43 868	886	1 016	-	512 416
Zwiększenia:	16 423	12 432	87 065	58 311	40 913	15 176	20 572	77 734	17 476	2 016	8 453	3 687	360 258
– zmiana składu Grupy	16 268	-	79 969	-	25 736	3 715	17 188	23 250	10 236	-	2 818	119	179 299
– pierwsze zastosowanie MSSF 16	-	7 792	-	7 160	-	222	-	22 178	-	67	-	-	37 419
– zakup	-	-	7 054	-	15 033	-	3 384	-	7 123	-	-	-	32 594
– przyjęcie w leasing	-	4 640	-	51 151	-	11 239	-	32 306	-	1 949	-	-	101 285
– przyjęcie ze środków trwałych w budowie	-	-	25	-	141	-	-	-	111	-	(277)	-	-
– zwiększenie środków trwałych w budowie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5 912	-	5 912
– udzielenie zaliczek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 568	3 568
– przeniesienie z nieruchomości inwestycyjnych (nota 10)	155	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	171
– inne zwiększenia	-	-	1	-	3	-	-	-	6	-	-	-	10
Zmniejszenia:	(29)	(441)	(5 628)	(169)	(15 324)	(5 430)	(4 481)	(2 433)	(5 374)	(74)	(199)	-	(39 582)
– likwidacja, złomowanie	-	(441)	(4 358)	(169)	(5 526)	(1 361)	(397)	(381)	(4 284)	(74)	(199)	-	(17 190)
– sprzedaż	(29)	-	(1 270)	-	(9 763)	-	(4 084)	(95)	(1 076)	-	-	-	(16 317)
– wykup z leasingu	-	-	-	-	-	(4 067)	-	(1 957)	-	-	-	-	(6 024)
– różnice kursowe	-	-	-	-	-	-	-	-	(14)	-	-	-	(14)
– inne zmniejszenia	-	-	-	-	(35)	(2)	-	-	-	-	-	-	(37)
Wartość brutto na 31 grudnia 2019 roku	19 575	11 991	102 409	58 142	187 371	228 888	37 519	115 442	55 970	2 828	9 270	3 687	833 092

*aktywa z tytułu prawa do użytkowania

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

	Grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntu		Budynki i budowle		Urządzenia techniczne i maszyny		Środki transportu		Inne rzeczowe aktywa trwałe		Środki trwałe w budowie	Zaliczki na środki trwałe	Ogółem
	własne	w leasingu*	własne	w leasingu*	własne	w leasingu*	własne	w leasingu*	własne	w leasingu*			
Umorzenie na 1 stycznia 2019 roku	(163)	-	(12 648)	-	(142 006)	(46 814)	(15 789)	(5 250)	(29 485)	(274)	-	-	(252 429)
Zmiany za okres:	(301)	(2 324)	(1 117)	(9 111)	(1 861)	(26 368)	(2 317)	(19 094)	(2 918)	(654)	-	-	(66 065)
– amortyzacja bieżąca (nota 30)	(314)	(2 467)	(5 896)	(9 200)	(12 879)	(29 992)	(4 152)	(21 019)	(7 569)	(728)	-	-	(94 216)
– likwidacja, złomowanie	-	143	4 214	89	5 074	803	273	291	3 977	74	-	-	14 938
– sprzedaż	13	-	578	-	8 767	-	3 101	95	667	-	-	-	13 221
– przeniesienie z nieruchomości inwestycyjnych (nota 10)	-	-	(8)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(8)
– wykup z leasingu	-	-	-	-	(2 824)	2 824	(1 539)	1 539	-	-	-	-	-
– różnice kursowe	-	-	-	-	1	-	-	-	10	-	-	-	11
– inne	-	-	(5)	-	-	(3)	-	-	(3)	-	-	-	(11)
Umorzenie na 31 grudnia 2019 roku	(464)	(2 324)	(13 765)	(9 111)	(143 867)	(73 182)	(18 106)	(24 344)	(32 403)	(928)	-	-	(318 494)
Odpisy z tytułu utraty wartości na 1 stycznia 2019 roku	(1 677)	-	-	-	(187)	-	-	-	-	-	-	-	(1 864)
– (zwiększenia) / zmniejszenia (nota 32)	-	-	-	-	187	-	-	-	-	-	-	-	187
Odpisy z tytułu utraty wartości na 31 grudnia 2019 roku	(1 677)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1 677)
Wartość netto na 1 stycznia 2019 roku	1 341	-	8 324	-	19 589	172 328	5 639	34 891	14 383	612	1 016	-	258 123
Wartość netto na 31 grudnia 2019 roku	17 434	9 667	88 644	49 031	43 504	155 706	19 413	91 098	23 567	1 900	9 270	3 687	512 921

*aktywa z tytułu prawa do użytkowania

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych została ujęta w następujących pozycjach rachunku zysków i strat:

	2020	2019
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	112 140	89 576
Koszty ogólnego zarządu	7 363	3 586
Koszty sprzedaży	868	1 054
Ogółem (nota 30)	120 371	94 216

Wartość zabezpieczeń ustanowionych na rzeczowych aktywach trwałych została opisana w notce 37.

W latach 2019 – 2020 Grupa nie otrzymała żadnych odszkodowań w odniesieniu do tych środków trwałych, które straciły na wartości lub zostały utracone.

10. Nieruchomości inwestycyjne

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Prawo wieczystego użytkowania gruntu własne	4 707	4 776
Prawo wieczystego użytkowania gruntu w leasingu	2 299	-
Budynki i budowle własne	2 870	2 945
Nieruchomości inwestycyjne ogółem	9 876	7 721
<i>Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych</i>	<i>10 276</i>	<i>7 721</i>

Zmiany nieruchomości inwestycyjnych w 2020 oraz 2019 roku przedstawiały się następująco:

	2020	2019
Stan na początek okresu		
Wartość brutto	7 771	30 520
Umorzenie (w tym skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości)	(50)	(2 155)
Wartość netto na początek okresu	7 721	28 365
Zmiany w ciągu roku	2 155	(20 644)
Pierwsze zastosowanie MSSF 16	-	10 199
Sprzedaż	-	(37 602)
Nabycie	-	7 769
Przeniesienie do rzeczowych aktywów trwałych (nota 9)	-	(163)
Przeniesienie z zapasów	2 349	-
Amortyzacja (nota 30)	(194)	(886)
Inne	-	39
Stan na koniec okresu		
Wartość brutto	10 120	7 771
Umorzenie (w tym skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości)	(244)	(50)
Wartość netto	9 876	7 721

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku nie ustanowiono żadnych zabezpieczeń na nieruchomościach inwestycyjnych.

Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnych za rok 2020 i 2019 została ujęta w rachunku zysków i strat w koszcie wytworzenia sprzedanych produktów i usług.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Grupa posiadała tylko jedną nieruchomość inwestycyjną, zlokalizowaną w Poznaniu. Na dzień bilansowy została wykonana wycena przez niezależnego rzeczoznawcę, na podstawie której nie stwierdzono utraty wartości nieruchomości inwestycyjnych.

Spółki Grupy ujęły w rachunku zysków i strat następujące kwoty przychodów i kosztów związanych z nieruchomościami inwestycyjnymi:

	2020	2019
Przychody z opłat czynszowych	41	4 262
Bezpośrednie koszty operacyjne (w tym koszty napraw i konserwacji) powstałe z nieruchomości inwestycyjnych, które przyniosły przychody z opłat czynszowych	579	3 581
Bezpośrednie koszty operacyjne (w tym koszty napraw i konserwacji) powstałe z nieruchomości inwestycyjnych, które nie przyniosły przychodów z opłat czynszowych	-	-

11. Wartości niematerialne

	Oprogramowanie komputerowe	Nabyte koncesje, patenty, licencje	Prawo do składowania odpadów	Pozwolenie na przetwarzanie odpadów	Pozostałe	Wartości niematerialne w budowie	Ogółem
Wartość brutto na 1 stycznia 2020 roku	66 203	679	53 825	86 306	36	3 036	210 085
Zwiększenia:	2 885	-	-	-	-	7 994	10 879
– zakup	1 989	-	-	-	-	-	1 989
– przekazanie zaliczek	-	-	-	-	-	8 134	8 134
– rozliczenie zaliczek	140	-	-	-	-	(140)	-
– różnice kursowe	77	-	-	-	-	-	77
– zmiana klasyfikacji	679	-	-	-	-	-	679
Zmniejszenia:	(103)	(679)	-	-	-	-	(782)
– likwidacja	(103)	-	-	-	-	-	(103)
– zmiana klasyfikacji	-	(679)	-	-	-	-	(679)
Wartość brutto na 31 grudnia 2020 roku	68 985	-	53 825	86 306	36	11 030	220 182
Umorzenie na 1 stycznia 2020 roku	(35 124)	(610)	(2 994)	(2 505)	(30)	-	(41 263)
Zmiany za okres:	(6 721)	610	(5 764)	(5 010)	(4)	-	(16 889)
– amortyzacja bieżąca (nota 30)	(6 179)	-	(5 764)	(5 010)	(6)	-	(16 959)
– likwidacja	94	-	-	-	-	-	94
– różnice kursowe	(26)	-	-	-	-	-	(26)
– zmiana klasyfikacji/ pozostałe	(610)	610	-	-	2	-	2
Umorzenie na 31 grudnia 2020 roku	(41 845)	-	(8 758)	(7 515)	(34)	-	(58 152)
Wartość netto na 1 stycznia 2020 roku	31 079	69	50 831	83 801	6	3 036	168 822
Wartość netto na 31 grudnia 2020 roku	27 140	-	45 067	78 791	2	11 030	162 030

	Oprogramowanie komputerowe	Nabyte koncesje, patenty, licencje	Prawo do składowania odpadów	Pozwolenie na przetwarzanie odpadów	Pozostałe	Wartości niematerialne w budowie	Ogółem
Wartość brutto na 1 stycznia 2019 roku	58 678	678	-	-	36	-	59 392
Zwiększenia:	7 859	1	53 825	86 306	-	3 036	151 027
– zmiana składu Grupy	935	-	53 825	86 306	-	-	141 066
– zakup	5 188	1	-	-	-	-	5 189
– przekazanie zaliczek	-	-	-	-	-	2 017	2 017
– rozliczenie zaliczek	1 736	-	-	-	-	(1 736)	-
– przeniesienie z należności	-	-	-	-	-	2 755	2 755
Zmniejszenia:	(334)	-	-	-	-	-	(334)
– likwidacja	(318)	-	-	-	-	-	(318)
– różnice kursowe	(16)	-	-	-	-	-	(16)
Wartość brutto na 31 grudnia 2019 roku	66 203	679	53 825	86 306	36	3 036	210 085
Umorzenie na 1 stycznia 2019 roku	(30 393)	(587)	-	-	(23)	-	(31 003)
Zmiany za okres:	(4 731)	(23)	(2 994)	(2 505)	(7)	-	(10 260)
– amortyzacja bieżąca (nota 30)	(5 048)	(23)	(2 994)	(2 505)	(7)	-	(10 577)
– likwidacja	313	-	-	-	-	-	313
– różnice kursowe	4	-	-	-	-	-	4
Umorzenie na 31 grudnia 2019 roku	(35 124)	(610)	(2 994)	(2 505)	(30)	-	(41 263)
Wartość netto na 1 stycznia 2019 roku	28 285	91	-	-	13	-	28 389
Wartość netto na 31 grudnia 2019 roku	31 079	69	50 831	83 801	6	3 036	168 822

Amortyzacja wartości niematerialnych została ujęta w następujących pozycjach rachunku zysków i strat:

	2020	2019
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	11 437	6 052
Koszty ogólnego zarządu	5 376	4 440
Koszty sprzedaży	146	85
Ogółem (nota 30)	16 959	10 577

Grupa nie posiada istotnych wartości niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie, ani wartości niematerialnych w leasingu.

Wartość nakładów na prace badawczo-rozwojowe ujętych w 2020 roku jako koszt wyniosła 14 910 tysięcy złotych (w 2019 roku: 2 101 tysięcy złotych).

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku jednostki wchodzące w skład Grupy nie posiadały istotnych obciążeń wartości niematerialnych o charakterze prawnorzeczowym i obligacyjnym.

W 2020 oraz 2019 roku nie dokonywano odpisów aktualizujących wartości niematerialne.

12. Wartość firmy jednostek podporządkowanych

Wartość firmy jednostek podporządkowanych na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku wynosi 168 508 tysięcy złotych i składa się z wartości firmy spółki Budimex Dromex SA w kwocie 73 237 tysięcy złotych oraz z wartości firmy rozpoznanej na nabyciu Grupy FBSerwis SA w kwocie 95 271 tysięcy złotych.

Test na utratę wartości firmy powstałej przy nabyciu akcji Budimeksu Dromeksu SA

Wartość firmy przyporządkowuje się do ośrodków Grupy wypracowujących środki pieniężne. Dla wartości firmy powstałej przy nabyciu akcji Budimeksu Dromeksu SA przez Budimex SA przyjmuje się, że ośrodkiem wypracowującym środki pieniężne jest część segmentu budowlanego dotycząca krajowego budownictwa ogólnego i infrastruktury.

Wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne ustala się na podstawie wyliczeń wartości użytkowej. Wyliczenia te wykorzystują projekcje przepływów pieniężnych w okresie pięcioletnim. Przepływy pieniężne wykraczające poza okres pięcioletni oszacowano na stałym poziomie. Stopa wzrostu nie przewyższa długoterminowej przeciętnej stopy wzrostu dla branży budowlanej, w której funkcjonuje ośrodek wypracowujący środki pieniężne. W wyliczeniach przyjęto marżę brutto na poziomie pomiędzy 6,8% a 8,0%, natomiast wykorzystana stopa dyskontowa wyniosła 8% (po zaokrągleniu i ubruttowieniu). Zarząd ustalił budżetowaną marżę brutto na podstawie wyników historycznych oraz swoich przewidywań co do rozwoju rynku. Średnie ważone przeciętne stopy wzrostu zgodne są z prognozami przedstawionymi w raportach branżowych. Zastosowana stopa dyskonta to stopa przed opodatkowaniem, odzwierciedlająca konkretne zagrożenia dotyczące poszczególnych segmentów. Żadna racjonalna zmiana założeń testu nie spowodowałaby utraty wartości firmy.

Na podstawie testu na utratę wartości przez wartość firmy powstałą przy nabyciu akcji Budimeksu Dromeksu SA, który został przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2020 roku, Zarząd stwierdził, że nie ma potrzeby dokonania odpisu z tytułu utraty wartości.

Test na utratę wartości firmy powstałej przy nabyciu akcji FBSerwis SA

Dla wartości firmy powstałej przy nabyciu akcji FBSerwis SA przez Budimex SA przyjmuje się, że ośrodkiem wypracowującym środki pieniężne jest całokształt działalności Grupy FBSerwis przynależąca akcjonariuszowi dominującemu, na którą składają się: całość działalności FBSerwis SA, FBSerwis Dolny Śląsk Sp. z o.o., FBSerwis Wrocław Sp. z o.o., FBSerwis Karpatia Sp. z o.o. oraz 80% wartości wygenerowanej przez działalność FBSerwis Kamieńsk Sp. z o.o.

Wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne ustala się na podstawie wyliczeń wartości użytkowej. Wyliczenia te wykorzystują projekcje przepływów pieniężnych w okresie pięcioletnim. Przepływy pieniężne wykraczające poza okres pięcioletni oszacowano na stałym realnym poziomie. Stopa wzrostu nie przewyższa długoterminowej przeciętnej stopy wzrostu dla branży usługowej, w której funkcjonuje ośrodek wypracowujący środki pieniężne. W wyliczeniach przyjęto marżę EBITDA (zysk operacyjny przed potrąceniem odsetek, podatków oraz amortyzacji) na poziomie pomiędzy 16,8% a 17,4%, natomiast wykorzystana stopa dyskontowa wyniosła 8,0%. Zarząd ustalił prognozowaną marżę na podstawie wyników historycznych oraz przewidywań (zarówno własnych jak i kluczowego kierownictwa Grupy FBSerwis) co do przyszłych wyników Grupy FBSerwis. Żadna racjonalna zmiana założeń testu nie wskazuje na możliwą utratę wartości firmy.

Na podstawie testu na utratę wartości przez wartość firmy powstałą przy nabyciu akcji FBSerwis SA, który został przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2020 roku, Zarząd stwierdził, że nie ma potrzeby dokonania odpisu z tytułu utraty wartości.

13. Inwestycje w jednostkach wycenianych metodą praw własności

	2020	2019
Stan na początek okresu	2 076	37 427
– w tym wartość firmy	-	-
Udział w zyskach / (stratach)*	145	4 785
Przejęcie kontroli nad jednostką stowarzyszoną	-	(40 115)
Wyплаты dywidendy przez jednostki stowarzyszone	-	(21)
Stan na koniec okresu	2 221	2 076
– w tym wartość firmy	-	-

*) Udział w zyskach/(stratach) za okres obejmuje również część wyniku za rok poprzedni, która nie została skonsolidowana w roku, którego dotyczy. Skonsolidowane sprawozdania Grupy Budimex oparte były na wstępnych danych finansowych spółek stowarzyszonych za dany okres sprawozdawczy, a sprawozdania finansowe tych spółek uległy zmianie po opublikowaniu sprawozdania skonsolidowanego przez Grupę. W 2020 roku udział w wyniku jednostek wycenianych metodą praw własności został skorygowany o kwotę złotych (8) tysięcy. W 2019 roku udział w wyniku jednostek wycenianych metodą praw własności został skorygowany o kwotę (302) tysiące złotych.

Wykaz podmiotów stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2020 oraz 31 grudnia 2019 roku:

Nazwa jednostki	Rodzaj	Siedziba	Udział w kapitale zakładowym oraz liczbie głosów (%)	
			31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Promos Sp. z o.o.	jednostka stowarzyszona	Kraków / Polska	26,31%	26,31%

Wybrane dane finansowe jednostki stowarzyszonej Promos Sp. z o.o. przedstawiały się w sposób następujący:

Promos Sp. z o.o.	2020	2019
Aktywa trwałe	14 884	15 787
Aktywa obrotowe	2 603	2 108
Zobowiązania długoterminowe	(6 064)	(6 963)
Zobowiązania krótkoterminowe	(2 981)	(3 041)
Przychody	12 705	9 267
Zysk (strata) z działalności kontynuowanej	580	180
Zysk (strata) z działalności zaniechanej po opodatkowaniu	-	-
Inne całkowite dochody	-	-
Całkowite dochody za okres	580	180
Otrzymane dywidendy od jednostki stowarzyszonej	-	21

Uzgodnienie powyższych informacji finansowych do wartości bilansowej udziałów w spółce Promos Sp. z o.o. ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

Promos Sp. z o.o.	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Aktywa netto	8 442	7 891
Udział Grupy w jednostce stowarzyszonej	26,31%	26,31%
Pozostałe korekty	-	-
Wartość bilansowa udziałów Grupy w jednostce stowarzyszonej	2 221	2 076

Udział Grupy w wynikach jednostek stowarzyszonych przedstawiał się następująco:

	2020	2019
Udział w zyskach jednostek stowarzyszonych	145	4 785
Ogółem	145	4 785*

*Kwota obejmuje spółki Grupy FBService SA, które od 3 lipca 2019 roku konsolidowane są metodą pełną

W latach 2019-2020 udział Grupy w innych całkowitych dochodach jednostek stowarzyszonych wyniósł 0 złotych.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku Grupa Budimex nie posiadała udziału w należnościach i zobowiązaniach warunkowych spółek stowarzyszonych.

Jednostka stowarzyszona prowadzi działalność w zakresie utrzymania i wynajmu nieruchomości.

14. Aktywa finansowe oraz zobowiązania finansowe

Grupa Budimex posiada następujące instrumenty finansowe – poniżej przedstawiono klasyfikację:

	Nota	31.12.2020	31.12.2019
AKTYWA FINANSOWE			
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie			
Kaucje z tytułu umów o budowę	28	69 613	107 645
Należności z tytułu umowy koncesyjnej (część długoterminowa) / Pozostałe aktywa finansowe (część krótkoterminowa)	15	46 769	46 921
Wycena kontraktów budowlanych	26	594 315	444 008
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności*	16	850 569	1 031 145
Pozostałe aktywa finansowe (instrumenty dłużne)	14.4	-	119 721
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty <i>poziom 2 hierarchii pomiaru wartości godziwej wg MSSF 13</i>	18	2 384 398	1 515 977
Pozostałe aktywa finansowe (pochodne instrumenty finansowe) <i>poziom 2 hierarchii pomiaru wartości godziwej wg MSSF 13</i>	14.2	1 743	1 026
Inwestycje w instrumenty kapitałowe <i>poziom 3 hierarchii pomiaru wartości godziwej wg MSSF 13</i>	14.3	6 922	7 816
Stan na koniec okresu		3 954 329	3 274 259
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE			
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania**	22	1 255 371	1 266 506
Kaucje z tytułu umów o budowę	28	456 721	444 554
Kredyty, pożyczki i inne źródła finansowania	21	450 730	450 366
Pozostałe zobowiązania finansowe (zobowiązania z tytułu odroczonej płatności za udziały)	14.5	17 694	16 687
Zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat			
Pozostałe zobowiązania finansowe (pochodne instrumenty finansowe) <i>poziom 2 hierarchii pomiaru wartości godziwej wg MSSF 13</i>	14.2	5 649	4 423
Stan na koniec okresu		2 186 165	2 182 536

*z wyłączeniem należności z tytułu rozliczeń międzyokresowych, należności z tytułu podatków, dotacji, cel i ubezpieczeń oraz z wyłączeniem zaliczek

**zobowiązania finansowe wg noty 22

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2020 roku i 31 grudnia 2019 roku nie wystąpiły przesunięcia pomiędzy Poziomem 1 i Poziomem 2 hierarchii pomiaru wartości godziwej oraz nie nastąpiły przesunięcia z/do Poziomu 3.

Inwestycje w instrumenty kapitałowe, wyceniane na Poziomie 3 hierarchii wartości godziwej, są wyceniane w koszcie historycznym skorygowanym o odpisy z tytułu utraty wartości (patrz nota 14.3).

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku:

	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS od początkowego ujęcia	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS od początkowego ujęcia	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Ogółem
Przychody / (koszty) z tytułu odsetek	7 040	15 727	-	(7 752)	15 015
Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	6 689	(834)	-	(6 676)	(821)
Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	(1 119)	(12 745)	-	-	(13 864)
Odpis przedawnionych zobowiązań	-	-	-	3 198	3 198
Zyski / (straty) z tytułu wyceny	2 473	3 949	(2 982)	(4 100)	(660)
Zyski / (straty) ze zbycia /realizacji instrumentów finansowych	382	-	357	-	739
Ogółem	15 465	6 097	(2 625)	(15 330)	3 607

Za okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku:

	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS od początkowego ujęcia	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZiS od początkowego ujęcia	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Ogółem
Przychody / (koszty) z tytułu odsetek	8 662	5 497	-	(7 651)	6 508
Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych	(618)	(1 118)	-	1 886	150
Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	-	(3 634)	-	-	(3 634)
Odpis przedawnionych zobowiązań	-	-	-	7 445	7 445
Dywidendy otrzymane	3	-	-	-	3
Zyski / (straty) z tytułu wyceny	(3 236)	3 624	(1 352)	(27)	(991)
Zyski / (straty) ze zbycia /realizacji instrumentów finansowych	4 231	-	(952)	-	3 279
Ogółem	9 042	4 369	(2 304)	1 653	12 760

14.1. Pożyczki udzielone

Na dzień 31 grudnia 2020 i 31 grudnia 2019 Grupa nie posiadała pożyczek udzielonych spółkom spoza Grupy.

	2020	2019
Stan na początek okresu	-	74 145
– objęcie konsolidacją Grupy FBSerwis	-	(74 145)
– udzielenie pożyczki	15 000	-
– naliczone odsetki (nota 33)	2	2 161
– spłaty pożyczek udzielonych	(15 000)	-
– spłaty odsetek	(2)	(2 103)
– odwrócenie odpisu aktualizującego (nota 33)	-	525
– kompensata z zobowiązaniami	-	(583)
Stan na koniec okresu	-	-
<i>w tym:</i>		
– długoterminowe	-	-
– krótkoterminowe	-	-

W trakcie 2020 roku Budimex SA udzielił pożyczki spółce Budimex I Sp. z o.o. w kwocie 15 000 tysięcy złotych na podstawie umowy z dnia 12 listopada 2020 roku. Efektywne oprocentowanie pożyczki w 2020 roku wynosiło 4,22%. Pożyczka została udzielona do dnia 12 listopada 2021 roku i spłacona przed terminem wymagalności wraz z naliczonymi odsetkami w kwocie 2 tysięcy złotych.

Wartość godziwa pożyczek udzielonych odpowiada w przybliżeniu ich wartości bilansowej.

Pożyczki udzielone zostały zakwalifikowane jako aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

14.2. Instrumenty pochodne

Reguły obowiązujące przy wykorzystywaniu instrumentów pochodnych zawarte są w polityce zarządzania ryzykiem Grupy zatwierdzonej przez Zarząd.

Instrumenty pochodne wyceniane są na dzień bilansowy w wiarygodnie ustalonej wartości godziwej. Wartość godziwa transakcji forward jest szacowana przy użyciu modelu bazującego na wartości kursów walutowych (kurs zamknięcia) na dzień bilansowy oraz różnicach w poziomach stóp procentowych waluty kwotowej i bazowej. Wartość godziwa swapów stopy procentowej jest szacowana w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne w ramach wymiany odsetek. Do dyskonta stosuje się krzywą stóp procentowych IRS z dnia bilansowego.

Skutki okresowej wyceny i rozliczenia walutowych kontraktów terminowych typu FX Forward oraz opcji walutowych ujmowane są w ramach działalności operacyjnej, a skutki okresowej wyceny i rozliczenia swapów stopy procentowej ujmowane są w ramach działalności finansowej.

	2020	2019
Zysk / (strata) z wyceny instrumentów pochodnych Fx forward	472	(3 774)
Zysk / (strata) z tytułu realizacji instrumentów pochodnych Fx forward	1 442	4 215
Ogółem zysk / (strata) z instrumentów pochodnych ujęta w działalności operacyjnej (nota 32)	1 914	441
Zysk / (strata) z wyceny instrumentów pochodnych IRS	(981)	(814)
Zysk / (strata) z tytułu realizacji instrumentów pochodnych IRS	(703)	(612)
Ogółem zysk / (strata) z instrumentów pochodnych ujęta w działalności finansowej (nota 33)	(1 684)	(1 426)

Wartość godziwa transakcji zawartych przez spółki Grupy, otwartych na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku przedstawia tabela zamieszczona poniżej:

	Aktywa finansowe z tytułu wyceny instrumentów pochodnych		Zobowiązania finansowe z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	
	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Walutowe kontrakty terminowe typu FX Forward	1 743	1 026	1 230	985
– do 1 roku	1 743	1 026	1 230	788
– od 1 do 2 lat	-	-	-	197

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

	Aktywa finansowe z tytułu wyceny instrumentów pochodnych		Zobowiązania finansowe z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	
	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Swap stopy procentowej	-	-	4 419	3 438
– do 1 roku	-	-	849	515
– od 1 do 2 lat	-	-	832	522
– od 2 do 5 lat	-	-	1 779	1 406
– powyżej 5 lat	-	-	959	995

Łączna nominalna wartość walutowych kontraktów terminowych typu FX Forward na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosiła 29 545 tysięcy euro oraz 19 962 tysiące koron czeskich, a na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiła 28 344 tysiące euro oraz 42 722 tysiące koron czeskich.

Kursy forward sprzedaży/kupna dla transakcji otwartych na dzień 31 grudnia 2020 roku, zawartych w euro, zawierały się w przedziale 4,3809 – 4,5987 euro/złoty (na dzień 31 grudnia 2019 roku zawierały się w przedziale: 4,271 – 4,4712 euro/złoty). Termin pozostały do rozliczenia otwartych transakcji terminowych zawartych w euro na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosił od 28 do 301 dni (na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosił od 30 do 664 dni).

Kurs forward sprzedaży/kupna dla transakcji otwartych na dzień 31 grudnia 2020 roku, zawartych w koronach czeskich, wynosił 0,1683 korona czeska/złoty (na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosił 0,1674 korona czeska/złoty). Termin pozostały do rozliczenia otwartych transakcji terminowych zawartych w koronach czeskich na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosił 28 dni (na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosił 30 dni).

Na dzień 31 grudnia 2020 roku i na dzień 31 grudnia 2019 roku Grupa posiadała zawarte transakcje zamiany stóp procentowych IRS, w ramach których Grupa będzie płacić stałą stopę, a otrzymywać zmienną stawkę 3M WIBOR. Wartość nominalna poszczególnych transakcji IRS nie przekraczała 10 000 tysięcy złotych. Najdłuższy termin zapadalności spośród tych transakcji to 30 września 2030 roku.

14.3. Inwestycje w instrumenty kapitałowe

Inwestycje w instrumenty kapitałowe obejmują wyłącznie akcje i udziały w spółkach.

	2020	2019
Stan na początek okresu	7 816	9 778
Zwiększenia:	225	70
– podwyższenie kapitału w niekonsolidowanych spółkach	225	70
Zmniejszenia	(1 119)	(2 032)
– odpisy aktualizujące (nota 33)	(1 119)	-
– sprzedaż	-	(2 032)
Stan na koniec okresu	6 922	7 816
<u>w tym:</u>		
– długoterminowe	6 922	7 816
– krótkoterminowe	-	-

W dniu 16 kwietnia 2020 roku podwyższono kapitał w spółce Budimex A Sp. z o.o., Budimex C Sp. z o.o., Budimex D Sp. z o.o., w wysokości po 25 tysięcy złotych w każdej spółce, natomiast w spółkach Budimex H Sp. z o.o. oraz Budimex I Sp. z o.o. w wysokości po 50 tysięcy złotych. Ponadto, dniu 24 września 2020 roku podwyższono kapitał w spółce ConVentures Sp. z o.o. w wysokości 50 tysięcy złotych.

Dodatkowo, ze względu na wystąpienie przesłanek wskazujących na utratę wartości inwestycji w trakcie 2020 roku utworzono odpis aktualizujący wartość udziałów w spółce pozostałej powiązanej - Autostrada Południe SA w kwocie 1 119 tysięcy złotych.

W ciągu najbliższych 12 miesięcy Grupa nie zamierza zbyć pozostałych inwestycji w instrumenty kapitałowe.

Inwestycje w instrumenty kapitałowe zostały zakwalifikowane jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. W związku z faktem, że nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej tych aktywów (są one nienotowane), przyjęto, że najbardziej wiarygodnym ujęciem jest wartość księgowa.

14.4. Inwestycje w instrumenty dłużne

Inwestycje w instrumenty dłużne obejmują wyłącznie krótkoterminowe nienotowane obligacje polskich banków, posiadających długoterminowy rating inwestycyjny.

	2020	2019
Stan na początek okresu	119 721	-
Zwiększenia:	270 279	119 721
– nabycie obligacji	269 079	119 588
– naliczenie odsetek (nota 33)	1 200	133
Zmniejszenia	(390 000)	-
– wykup obligacji	(388 667)	-
– zapłata odsetek	(1 333)	-
Stan na koniec okresu	-	119 721
<i>w tym:</i>		
– długoterminowe	-	-
– krótkoterminowe	-	119 721

Na 31 grudnia 2020 roku Grupa nie posiadała dłużnych papierów wartościowych. Na 31 grudnia 2019 roku średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych wynosiła 2,03% p.a., a przeciętny termin ich zapadalności wyniósł 43 dni.

Wartość godziwa obligacji zbliżona była do wartości prezentowanej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ były to instrumenty krótkoterminowe. Inwestycje w instrumenty dłużne zostały zakwalifikowane jako aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

14.5. Zobowiązania z tytułu odroczonej płatności za udziały

Grupa Budimex wykazywała na dzień 31 grudnia 2020 roku i 31 grudnia 2019 roku zobowiązania z tytułu odroczonej płatności za udziały w FBSerwis Karpatia Sp. z o.o. oraz FBSerwis Wrocław Sp. z o.o. Zobowiązanie to na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosi 17 694 tysiące złotych (16 687 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2019 roku) i zostało wycenione w zamortyzowanym koszcie. Wartość nominalna zobowiązania wynosi 19 776 tysięcy złotych, a efektywna stopa dyskonta wynosi 10,53% (co odpowiada rocznej stopie na poziomie 4,55%). Zapłata za zobowiązanie jest przewidywana w czerwcu 2023 roku.

15. Należności z tytułu umów koncesyjnych

Jedna ze spółek z Grupy (koncesjonariusz) zawarła z podmiotem sektora publicznego umowę na opracowanie dokumentacji projektowej oraz wybudowanie parkingu podziemnego wraz z częścią naziemną we Wrocławiu. Jako wynagrodzenie przyznano jej prawo do odpłatnego wyłącznego korzystania z parkingu oraz do pobierania pożytków w formie opłat parkingowych od użytkowników parkingu. Umowa koncesyjna została zawarta na 30 lat i 4 miesiące. Umowa nakłada na koncesjonariusza obowiązek utrzymywania poziomu usługi na niezmiennym poziomie, przez okres jej trwania. Umowa określa również gwarantowany poziom przychodów, na jaki koncesjonariusz może liczyć w przypadku, jeśli poziom uzyskanych wpływów z opłat parkingowych różnił się od określonego w umowie przychodu bazowego na dany rok. Cena za świadczenie usług (tj. za postój na parkingu) została określona w umowie. Koncesjonariusz ma prawo do zmiany tej ceny, co najmniej raz w roku, o co najmniej indeksację.

Poza tym spółki Grupy zawarły z podmiotem sektora publicznego umowy na wykonywanie robót budowlanych i usług z zakresu letniego i zimowego utrzymywania dróg.

Na dzień zawarcia wszystkich umów przeprowadzono test, który wykazał, że gwarantowane wpływy z tytułu umów koncesyjnych pokrywają wyrażone w wartości godziwej wynagrodzenie z tytułu usługi budowlanej. Tym samym przychody z tytułu usług budowlanych ujęto w całości jako aktywa finansowe. Wartość godziwa należności z tytułu umów koncesyjnych odpowiada w przybliżeniu wartości bilansowej.

Tabela ruchu należności z tytułu umów koncesyjnych

	2020	2019
Stan na początek okresu	46 921	46 416
Zwiększenia:	2 877	3 326
– wycena aktywów finansowych według zamortyzowanego kosztu (nota 33)	2 877	2 870
– zmiana składu Grupy	-	456
Zmniejszenia	(3 029)	(2 821)
– spłaty	(3 029)	(2 821)
Stan na koniec okresu	46 769	46 921
<i>w tym:</i>		
– długoterminowe	46 654	46 690
– krótkoterminowe (nota 14) – prezentowane w „pozostałych aktywach finansowych”	115	231

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

W roku 2020 i 2019 przychody oraz zysk/(strata) z usług budowlanych w ramach realizowanych umów koncesyjnych nie wystąpiły.

Należności z tytułu umów koncesyjnych zostały zakwalifikowane jako aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

16. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Długoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		
Rozliczenia międzyokresowe	28 550	23 437
Inne należności	-	18 450
Długoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności netto	28 550	41 887
Odpis aktualizujący wartość należności długoterminowych	111	102
Długoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności brutto	28 661	41 989
Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		
Należności z tytułu dostaw i usług	841 796	981 729
Zaliczki przekazane	27 511	51 678
Należności z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	8 796	3 140
Rozliczenia międzyokresowe	31 163	28 644
Inne należności	8 773	30 966
Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności netto	918 039	1 096 157
Odpis aktualizujący wartość należności	113 281	134 836
Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności brutto	1 031 320	1 230 993
Razem należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe netto	946 589	1 138 044

Rozliczenia międzyokresowe obejmują głównie opłacone z góry koszty gwarancji i ubezpieczeń.

Nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z tytułu należności handlowych, uwzględniając fakt, iż głównymi klientami Grupy są urzędy administracji rządowej lub spółki Skarbu Państwa realizujące rządowe programy inwestycji w infrastrukturę. Należności z tytułu dostaw i usług od 5 kontrahentów o największych saldach na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosiły łącznie 501 606 tysięcy złotych i stanowiły 59,59% wartości należności z tytułu dostaw i usług:

	saldo	udział procentowy
Klient 1	294 066	34,93%
Klient 2	87 298	10,37%
Klient 3	57 085	6,78%
Klient 4	35 419	4,21%
Klient 5	27 738	3,30%
pozostali	340 190	40,41%
Razem należności z tytułu dostaw i usług	841 796	100,00%

Wartość godziwa należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności odpowiada w przybliżeniu ich wartości bilansowej.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku ani na dzień 31 grudnia 2019 roku nie zostały ustanowione żadne zabezpieczenia na tych aktywach.

Odpisy aktualizujące wartość długo- i krótkoterminowych należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

	2020	2019
Odpisy aktualizujące wartość należności na początek okresu	134 938	135 211
Utworzone w pozostałe koszty operacyjne (nota 32)	26 271	12 350
Odwrócone w pozostałe przychody operacyjne (nota 32)	(13 526)	(8 191)
Wykorzystane	(34 937)	(5 679)
Różnice kursowe	646	(76)
Zmiana składu Grupy	-	1 323
Odpisy aktualizujące wartość należności na koniec okresu	113 392	134 938

Odpisy aktualizujące łącznie wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności są wyceniane w wysokości oczekiwanych strat kredytowych dla całego oczekiwanego okresu życia danego składnika aktywów finansowych.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Metodologia obliczania odpisów aktualizujących w wysokości oczekiwanych strat kredytowych

Grupa Budimex analizuje ryzyko kredytowe należności handlowych w podziale na następujące grupy:

1. należności z tytułu sprzedaży podstawowej od inwestorów publicznych
2. należności z tytułu sprzedaży podstawowej od inwestorów prywatnych
3. należności pozostałe od kontrahentów pozostałych z tytułu refaktur materiałowych, refaktur kosztowych, wykonawstwa zastępczego, itp.

Dla powyższych grup należności przeprowadzono analizę portfelową i zastosowano uproszczoną matrycę odpisów w poszczególnych przedziałach wiekowych należności na podstawie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia należności w oparciu o wskaźniki utworzonych odpisów aktualizujących w tych przedziałach, ustalone na podstawie danych historycznych za lata 2016-2020.

1. W analizowanym okresie średnio ponad 75% sprzedaży realizowane było do firm z sektora publicznego, w tym w istotnej części do jednostek Skarbu Państwa. Z kolei w przypadku sprzedaży w segmencie deweloperskim przekazanie przedmiotu sprzedaży (mieszkania) następuje dopiero po uregulowaniu wszelkich należności i tym samym nie występuje ryzyko braku spłaty należności od klientów. Biorąc pod uwagę, że Grupa nie zakłada istotnej zmiany w realizowanej strukturze sprzedaży, a poziom odpisów na należności przeterminowane wobec tych podmiotów wyniósł ok. 0,1%, ryzyko kredytowe tego portfela oceniane jest więc jako nieistotne.

Pozostała część portfela dotyczy należności od inwestorów prywatnych oraz należności od kontrahentów pozostałych:

2. Należności od inwestorów prywatnych są obciążone ryzykiem kredytowym w najwyższym stopniu. Jednakże prowadzona przez Grupę Budimex polityka prewencyjna kontroli ryzyka kredytowego minimalizuje poziom należności zagrożonych również w tej części portfela. Średnia z ostatnich 5 lat wskazuje, że poziom tych odpisów wyniósł ok. 0,1% należności tego portfela.
3. Należności od kontrahentów pozostałych obciążone są ryzykiem podwyższonym. Jednak ze względu na ich marginalny udział w należnościach ogółem (ok. 8,6%, udział w sprzedaży ok. 1%) oraz przyjętą przez Grupę Budimex politykę ich wyceny i aktualizacji w momencie ich powstania w oparciu o przewidywane przepływy oraz posiadane zabezpieczenia (gwarancje, kaucje do potrącenia) nie mają istotnego wpływu na wycenę ryzyka w przyszłości.

Uwzględniając specyfikę prowadzonej działalności za należności zagrożone (czyli takie, których ryzyko kredytowe znacznie wzrosło) Grupa Budimex uznaje należności przeterminowane powyżej 180 dni lub należności od kontrahentów zagrożonych upadłością. Wówczas niezależnie od terminów wymagalności i niezależnie od szacunku ryzyka przyszłego, obejmuje się te należności odpisami aktualizującymi w wysokości 100% w oparciu o comiesięczną analizę należności przeterminowanych od poszczególnych kontrahentów (jeśli nie ma możliwości dokonania kompensaty z zobowiązaniami wobec tego samego kontrahenta).

Koszty z tytułu odpisów aktualizujących wartość należności analizuje się dla całego życia tych aktywów uwzględniając, że aktualizacja wartości nie oznacza podjęcia decyzji o zaprzestaniu windykacji należności, a jedynie świadczy o ostrożnym podejściu do wyceny aktywów finansowych.

Na 31 grudnia 2020 roku wszystkie przeterminowane długo- i krótkoterminowe należności pozostałe w kwocie 37 178 tysięcy należały do kategorii należności, których ryzyko kredytowe znacznie wzrosło (na 31 grudnia 2019 roku było to 36 702 tysiące złotych).

Łączny odpis aktualizujący w wysokości oczekiwanych strat kredytowych dla należności na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniósł 113 392 tysiące złotych (na 31 grudnia 2019 roku 134 938 tysięcy złotych).

Wiekowanie należności z tytułu dostaw i usług

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Należności z tytułu dostaw i usług o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:		
- do 1 miesiąca	667 506	679 653
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	95 672	195 901
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	1 158	9 312
- powyżej 6 miesięcy do 1 roku	21 086	336
- powyżej 1 roku	4	1 662
- należności przeterminowane	132 584	193 101
Należności z tytułu dostaw i usług, brutto	918 010	1 079 965
Odpisy aktualizujące wartość należności	76 214	98 236
Należności z tytułu dostaw i usług, netto	841 796	981 729

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe w odniesieniu do należności handlowych na 31 grudnia 2020 roku przedstawia poniższa tabela:

	Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług na dzień 31 grudnia 2020 roku						Razem
	bieżące	1-30 dni	31-90 dni	91-180 dni	181-365 dni	>365 dni	
Ryzyko wystąpienia niewykonania zobowiązania*	0,70%	1,96%	17,43%	62,06%	54,70%	67,33%	
Wartość brutto należności narażona na ryzyko	785 426	15 125	11 736	9 327	18 385	78 011	918 010
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	5 504	296	2 045	5 788	10 057	52 524	76 214

*obejmuje standardowe ryzyko ustalone na podstawie danych historycznych oraz dodatkowe odpisy utworzone dla wybranych kontrahentów

Ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe w odniesieniu do należności handlowych na 31 grudnia 2019 roku przedstawia poniższa tabela:

	Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług na dzień 31 grudnia 2019 roku						Razem
	bieżące	1-30 dni	31-90 dni	91-180 dni	181-365 dni	>365 dni	
Ryzyko wystąpienia niewykonania zobowiązania*	0,74%	0,95%	1,25%	5,88%	16,75%	90,16%	
Wartość brutto należności narażona na ryzyko	886 864	34 629	38 834	11 571	9 880	98 187	1 079 965
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	6 563	329	485	680	1 655	88 524	98 236

*obejmuje standardowe ryzyko ustalone na podstawie danych historycznych oraz dodatkowe odpisy utworzone dla wybranych kontrahentów

Należności, które nie zostały objęte odpisem aktualizującym i nie są przeterminowane, nie wykazują wysokiego ryzyka kredytowego.

17. Zapasy

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Materiały własne	423 378	478 596
Półprodukty i produkty w toku własne	939 975	909 239
Półprodukty i produkty w toku – prawo do użytkowania	68 771	29 989
Produkty gotowe własne	188 910	51 580
Produkty gotowe – prawo do użytkowania	7 110	1 512
Towary własne	364 384	490 585
Towary – prawo do użytkowania	5 727	52 255
Wartość netto zapasów na koniec okresu	1 998 255	2 013 756
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	19 292	21 755
Wartość brutto zapasów na koniec okresu	2 017 547	2 035 511

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

	2020	2019
Odpisy aktualizujące wartość zapasów na początek okresu	21 755	29 745
Utworzone w pozostałe koszty operacyjne (nota 32)	8 620	1 549
Odwrócone w pozostałe przychody operacyjne (nota 32)	(7 737)	-
Odwrócone w koszt wytworzenia sprzedanych produktów	(365)	-
Wykorzystane	(2 981)	(9 539)
Odpisy aktualizujące wartość zapasów na koniec okresu	19 292	21 755

Przyczyny odwrócenia odpisów aktualizujących zapasy zostały zaprezentowane poniżej:

	2020	2019
Sprzedaż zapasów	365	-
Wzrost wartości odzyskiwalnej	7 737	-
Ogółem	8 102	-

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Na dzień 31 grudnia 2020 roku na zapasach ustanowiono zabezpieczenie kredytów inwestycyjnych w wysokości 302 851 tysięcy złotych, a na dzień 31 grudnia 2019 roku zabezpieczono kredyty inwestycyjne w wysokości 288 791 tysięcy złotych (nota 37).

W 2020 roku zapasy były finansowane kredytami, tym samym na poziomie skonsolidowanym spółki Grupy skapitalizowały odsetki w wartości zapasów. Łączna wartość odsetek skapitalizowanych w zapasach na 31 grudnia 2020 roku wynosiła 653 tysiące złotych, a na 31 grudnia 2019 roku wynosiła 100 tysięcy złotych.

Wartość zapasów, których wykorzystania / sprzedania oczekuje się w okresie przekraczającym 12 miesięcy na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosi 909 490 tysięcy złotych, a na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiła 1 011 458 tysięcy złotych.

Zapasy o wartości 1 559 450 tysięcy złotych dotyczą nakładów poniesionych w związku z realizowanymi projektami budowy mieszkań w celu ich późniejszej sprzedaży. W związku z ogólną sytuacją na rynku mieszkaniowym Grupa jest narażona na ryzyko zmian cen sprzedaży lokali mieszkalnych i usługowych. W stosunku do mieszkań, które zostały sprzedane na podstawie przedwstępnych umów sprzedaży, ryzyko zmiany ceny sprzedaży zostało ograniczone. W przypadku projektów inwestycyjnych, dla których budowa nie została jeszcze rozpoczęta, Grupa nie podpisała wiążących umów o wykonanie robót budowlanych.

W celu weryfikacji wartości rynkowej posiadanych aktywów Zarząd zlecił wycenę części zapasów firmie zewnętrznej – CBRE Sp. z o.o. Wartość rynkowa zapasów na 31 grudnia 2020 roku ustalona na podstawie wycen dokonanych przez rzeczoznawcę oraz na podstawie wycen przygotowanych wewnętrznie przekracza wartość bilansową wycenianych zapasów. Na podstawie powyższych wycen Zarząd stwierdził, iż nie są konieczne korekty z tytułu utraty wartości zapasów inne niż zaprezentowane w sprawozdaniu finansowym. Do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne zdarzenia, które należałoby uwzględnić w formie korekty wartości zapasów lub ujawnienia w sprawozdaniu finansowym.

18. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Środki pieniężne w kasie	104	156
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	2 384 294	1 515 821
Środki pieniężne, razem	2 384 398	1 515 977
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty o ograniczonej możliwości dysponowania	(302 900)	(175 762)
Środki pieniężne dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych	2 081 498	1 340 215

Do środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o ograniczonej możliwości dysponowania Grupa zaliczyła:

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Środki pieniężne konsorcjów w części przypadającej na współkonsorcjantów	46	753
Środki stanowiące zabezpieczenie gwarancji bankowych	3 022	3 024
Rachunki powiernicze w spółkach deweloperskich	70 740	24 757
Zablokowane rachunki projektów deweloperskich	118 080	123 185
Środki pieniężne na rachunkach płatności podzielonej (split payment)	109 839	22 490
Środki stanowiące zabezpieczenie spłaty kredytu (nota 37)	1 052	1 455
Inne	121	98
Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania ogółem	302 900	175 762

Krótkoterminowe lokaty bankowe oraz inwestycje o wysokim stopniu płynności zaliczane do środków pieniężnych i ich ekwiwalentów to przede wszystkim: lokaty typu „overnight” oraz krótkoterminowe depozyty o okresie zapadalności od 2 do 184 dni, o średniej efektywnej stopie procentowej wynoszącej na dzień 31 grudnia 2020 roku 0,08% p.a. dla depozytów w PLN (31 grudnia 2019 roku: 1,49% p.a. dla depozytów w PLN). Przeciętny termin zapadalności tych depozytów wynosi 140 dni (31 grudnia 2019 roku: 36 dni).

W 2020 roku Grupa przejęła środki pieniężne w wysokości 11 028 tysięcy złotych w wyniku realizacji gwarancji (w 2019 roku: 2 352 tysięcy złotych).

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

19. Kapitały

Na dzień przejścia na MSSF Grupa skorygowała wartość kapitału podstawowego oraz nadwyżki ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej za okres, w którym gospodarka polska należała do hiperinflacyjnych. Skutki przeliczenia oraz uzgodnienie wartości wykazanych w księgach oraz dokumentach korporacyjnych jednostek Grupy na dzień 31 grudnia 2020 roku i 31 grudnia 2019 roku do wartości wykazanych w sprawozdaniu finansowym ujęte zostały w poniższej tabeli:

	31 grudnia 2020 roku		31 grudnia 2019 roku	
	Akcje zwykłe	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Akcje zwykłe	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej
Kapitał wg ewidencji	127 650	85 083	127 650	85 083
Przeliczenie kapitałów w związku z hiperinflacją	18 198	2 080	18 198	2 080
Wartość wykazana w sprawozdaniu finansowym	145 848	87 163	145 848	87 163

Wartość, o jaką kapitał podstawowy oraz nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej zostały skorygowane w związku z hiperinflacją została ujęta w pozycji „zysk (strata) z lat ubiegłych” w kapitale własnym.

Kapitał akcyjny Jednostki Dominującej składa się z 25 530 098 akcji o łącznej wartości 127 650 tysięcy złotych. Struktura kapitału zakładowego Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2020 roku przedstawia się następująco:

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej
A	zwykłe/ imienne	Brak	Brak	2 250	11
A	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	2 997 750	14 989
B	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	2 000 000	10 000
C	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	1 900 285	9 502
D	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	1 725 072	8 625
E	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	2 000 000	10 000
F	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	5 312 678	26 563
G	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	2 217 549	11 088
H	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	1 448 554	7 243
I	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	186 250	931
K	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	1 484 693	7 423
L	zwykłe/na okaziciela	Brak	Brak	4 255 017	21 275
Ogółem				25 530 098	127 650

Liczba akcji składających się na zatwierdzony kapitał jest równa liczbie akcji wyemitowanych. Wartość nominalna jednej akcji wynosi 5 złotych.

Jednostka Dominująca nie posiada akcji własnych. Jednostki zależne lub stowarzyszone nie posiadają akcji Jednostki Dominującej. Żadne akcje nie zostały zarezerwowane dla potrzeb emisji z tytułu realizacji opcji i umów sprzedaży.

Kwota zysku przeznaczonego do dystrybucji wynika ze sprawozdania finansowego Jednostki Dominującej.

20. Kapitał własny przypisany udziałom niedającym kontroli

	2020	2019
Stan na początek okresu	28 491	7 136
– zmiana składu Grupy	-	21 444
– udział w zyskach/(stratach) w ciągu roku	10 714	3 424
– udział w korektach konsolidacyjnych	1 215	(587)
– wypłata dywidend dla udziałowców niekontrolujących	(2 500)	(2 926)
Stan na koniec okresu	37 920	28 491

Na dzień 31 grudnia 2020 oraz 31 grudnia 2019 roku udziały niedające kontroli posiadały 49,00% udziału w kapitale zakładowym, jak i w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy spółki Budimex Parking Wrocław Sp. z o.o.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Wybrane dane finansowe spółki Budimex Parking Wrocław Sp. z o.o. przedstawiały się w sposób następujący:

Budimex Parking Wrocław Sp. z o.o.	2020	2019
Sprawozdanie z sytuacji finansowej		
Aktywa trwałe	47 731	47 436
Aktywa obrotowe	4 745	3 259
Zobowiązania długoterminowe	(34 174)	(34 614)
Zobowiązania krótkoterminowe	(3 012)	(2 256)
Rachunek całkowitych dochodów		
Przychody	5 502	5 965
Zysk (strata) z działalności kontynuowanej	1 409	1 671
Zysk (strata) z działalności zaniechanej po opodatkowaniu	-	-
Inne całkowite dochody	-	-
Całkowite dochody za okres	1 409	1 671
Otrzymane dywidendy od Budimex Parking Wrocław Sp. z o.o.	-	-

W dniu 3 lipca 2019 roku Budimex SA kupił 51% akcji FBService SA oraz tym samym uzyskał kontrolę nad spółkami wchodzącymi w skład Grupy FBService SA, w tym FBService Kamieński Sp. z o.o., w którym to Grupa Budimex posiada 80% udziałów.

Wybrane dane finansowe spółki FBService Kamieński Sp. z o.o. przedstawiały się w sposób następujący:

FBService Kamieński Sp. z o.o.	2020	2019
Sprawozdanie z sytuacji finansowej		
Aktywa trwałe	55 287	57 369
Aktywa obrotowe	127 738	77 043
Zobowiązania długoterminowe	(42 259)	(40 979)
Zobowiązania krótkoterminowe	(64 229)	(55 943)
Rachunek całkowitych dochodów		
		(za okres od 3 lipca do 31 grudnia 2019 roku)
Przychody	162 827	60 121
Zysk (strata) z działalności kontynuowanej	50 119	13 024
Zysk (strata) z działalności zaniechanej po opodatkowaniu	-	-
Inne całkowite dochody	-	-
Całkowite dochody za okres	50 119	13 024
Otrzymane dywidendy od FBService Kamieński Sp. z o.o.	-	-

21. Kredyty, pożyczki i inne zewnętrzne źródła finansowania

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
	Wartość bilansowa	
Długoterminowe		
Kredyty bankowe i pożyczki	40 767	69 420
Zobowiązania z tytułu leasingu	220 821	203 792
Naliczone odsetki od kredytów i pożyczek długoterminowych	75	46
	261 663	273 258
Krótkoterminowe		
Kredyty bankowe i pożyczki	10 560	12 066
Zobowiązania z tytułu leasingu	178 507	165 042
	189 067	177 108
Razem	450 730	450 366

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Struktura umownych terminów wymagalności niezdyktowanych przepływów pieniężnych z tytułu kredytów i pożyczek przedstawia się w sposób następujący:

	31 grudnia 2020 roku		31 grudnia 2019 roku	
	Wartość bilansowa	Niezdyktowane umowne przepływy pieniężne*	Wartość bilansowa	Niezdyktowane umowne przepływy pieniężne*
– do 1 roku	10 560	11 658	12 066	13 691
– powyżej 1 roku do 3 lat	9 269	10 950	11 475	13 991
– powyżej 3 do 5 lat	10 175	11 295	31 407	36 060
– powyżej 5 lat	21 398	22 957	26 584	29 559
	51 402	56 860	81 532	93 301

*) obejmują zarówno płatności kapitału jak i odsetek; na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku kwoty w walucie zostały przeliczone na złote wg kursu NBP na koniec okresu, a płatności odsetek zostały skalkulowane w oparciu o stopę procentową obowiązującą w ostatnim okresie odsetkowym przed 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku.

Spółki Grupy mają możliwość dokonania wcześniejszej spłaty zaciągniętych pożyczek i kredytów. W umowach kredytowych, których stroną są spółki Grupy, nie zostały zawarte klauzule przewidujące kary za wcześniejszą spłatę kredytów.

W okresie objętym sprawozdaniem nie wystąpiło niewywiązanie się ze spłaty kapitału, odsetek, postanowień powierniczego rachunku rozliczenia zobowiązania lub warunków wykupu tych zobowiązań.

Jedna ze spółek Grupy naruszyła warunki spłaty pożyczki otrzymanej od swojego udziałowca mniejszościowego, ponieważ nie spłaciła w terminie odsetek od pożyczki w wysokości 64 tysięcy złotych. Od tej kwoty naliczono odsetki karne w wysokości 1 tysiąca złotych (od dnia umownej spłaty do 31 grudnia 2020 roku). Brak terminowej spłaty odsetek umownych nie oznacza konieczności spłaty całego kapitału pożyczki.

Inne spółki Grupy nie naruszyły warunków umów ani nie renegeowały warunków dotyczących zobowiązań z tytułu pożyczek przed dniem zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wartość bilansowa długoterminowych kredytów i pożyczek zbliżona jest do ich wartości godziwej, ponieważ warunki oprocentowania kredytów w umowach oparte są o zmienną stopę procentową.

Kredyty i pożyczki w podziale na waluty oraz według stopy procentowej (w przeliczeniu na PLN):

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
	Kwota pozostała do spłaty	
Część długoterminowa	40 842	69 466
PLN (WIBOR)	27 790	61 173
PLN (oprocentowanie stałe)	13 052	8 293
Część krótkoterminowa	10 560	12 066
PLN (WIBOR)	5 339	6 834
PLN (oprocentowanie stałe)	5 221	5 232
	51 402	81 532

Ryzyko zmiany stopy procentowej

Efektywne stopy procentowe na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku były następujące:

	31 grudnia 2020 roku		31 grudnia 2019 roku	
	PLN	EUR	PLN	EUR
Kredyty bankowe i pożyczki	1,70% – 3,50%	-	2,86% - 4,63%	-
Zobowiązania z tytułu leasingu	1,58%	0,84%	3,01% - 4,45%	0,93% - 1,03%

Zobowiązania z tytułu leasingu

Spółki Grupy zawarły umowy leasingu dotyczące finansowania wszystkich grup rzeczowych aktywów trwałych, głównie maszyn i urządzeń technicznych, a także środków transportu. Spółki Grupy jako leasing rozpoznały również zobowiązania z tytułu opłat za prawo wieczystego użytkowania (przed przekształceniem we własność) – drugostronnie rozpoznano aktywa z tytułu prawa do użytkowania na zapasach. Przedmioty leasingu zostały udostępnione na okresy od 13 miesięcy (najem biur budowy) do 1200 miesięcy (użytkowanie wieczyste). Po upływie tych terminów oraz wywiązaniu się ze zobowiązań Spółka ma prawo nabyć niektóre przedmioty leasingu za cenę równą wartości końcowej przedmiotu leasingu. Zabezpieczeniem wykonania części zobowiązań wynikających z umowy jest weksel in blanco wystawiony przez Spółkę wraz z pisemnym upoważnieniem do jego wypełnienia.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Wiekowanie zobowiązań z tytułu leasingu

31 grudnia 2020 roku	Wartość bieżąca opłat leasingowych*	Niezdyskontowane umowne przepływy pieniężne
– poniżej 1 roku	97 038	106 603
– od 1 do 3 lat	144 300	160 795
– od 3 do 5 lat	56 006	67 907
– powyżej 5 lat	101 984	288 526
	399 328	623 831

31 grudnia 2019 roku	Wartość bieżąca opłat leasingowych*	Niezdyskontowane umowne przepływy pieniężne
– poniżej 1 roku	84 564	120 413
– od 1 do 3 lat	137 963	175 289
– od 3 do 5 lat	53 584	76 588
– powyżej 5 lat	92 723	317 114
	368 834	689 404

* wiekowanie zobowiązań leasingowych prezentuje ich faktyczną zapadalność, podczas gdy w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zobowiązania z tytułu leasingu prawa wieczystego użytkowania gruntów dotyczącego zapasów w całości zostało zaprezentowane jako zobowiązania krótkoterminowe

W przypadku części umów spółki Grupy mają możliwość dokonania wcześniejszej spłaty pozostałych zobowiązań z tytułu leasingu. W umowach leasingowych nie zostały zawarte klauzule przewidujące kary za wcześniejszą spłatę tych zobowiązań.

22. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania		
Zobowiązania finansowe		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	230 996	370 312
Koszty niezafakturowane	694 207	651 238
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	11 524	13 804
Międzyokresowe rozliczenia kosztów	318 644	231 152
- z tytułu niewykorzystanych urlopów	54 178	48 131
- z tytułu premii pracowniczych	264 466	183 021
Zobowiązania niefinansowe		
Zobowiązania z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych	61 208	206 910
Międzyokresowe rozliczenia kosztów	49 753	35 915
- z tytułu kosztów zakończenia realizacji kontraktów budowlanych	44 776	33 657
- pozostałe	4 977	2 258
Inne zobowiązania	5 518	21 442
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania ogółem	1 371 850	1 530 773
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania ogółem	1 371 850	1 530 773

Wszystkie zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku ujęte zostały w ramach zobowiązań krótkoterminowych, gdyż zostaną rozliczone w trakcie normalnego cyklu operacyjnego Grupy.

23. Podatek dochodowy

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
– przypadające do realizacji po upływie 12 miesięcy	138 856	156 962
– przypadające do realizacji w ciągu 12 miesięcy	605 662	431 579
Ogółem	744 518	588 541
Kompensata	(222 667)	(169 652)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego po kompensacie	521 851	418 889
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
– przypadająca do uregulowania po upływie 12 miesięcy	55 235	53 357
– przypadająca do uregulowania w ciągu 12 miesięcy	172 074	129 699
Ogółem	227 309	183 056
Kompensata	(222 667)	(169 652)
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego po kompensacie	4 642	13 404

Zmiany stanu netto odroczonego podatku dochodowego przedstawiają się w sposób następujący:

	2020	2019
Stan na początek roku	405 485	361 851
Uznanie / (obciążenie) wyniku finansowego	111 378	68 039
Uznanie / (obciążenie) pozostałych całkowitych dochodów	308	98
Zmiana składu Grupy	-	(24 514)
Inne	38	11
Stan na koniec roku	517 209	405 485

	2020	2019
Podatek bieżący	269 415	162 475
Podatek odroczony	(111 378)	(68 039)
Korekty bieżącego podatku dochodowego za poprzednie okresy	(7 391)	9 070
Obciążenie / (uznanie) wyniku finansowego	150 646	103 506

Podatek dochodowy od zysku przed opodatkowaniem brutto Grupy różni się w następujący sposób od teoretycznej kwoty, którą by uzyskano stosując średnią ważoną stawkę podatku mającą zastosowanie do zysków konsolidowanych spółek:

	2020	2019
Zysk / (strata) brutto	622 040	332 357
Udział w (zyskach) / stratach jednostek wycenianych metodą praw własności	(145)	(4 785)
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem	621 895	327 572
Podatek wyliczony według stawek krajowych	118 160	62 239
Różnice w opodatkowaniu dochodów zagranicznych	5 709	2 665
Korekty bieżącego podatku dochodowego za poprzednie okresy	(7 391)	9 070
Podatkowe skutki trwałych różnic pomiędzy zyskiem brutto a dochodem do opodatkowania	4 688	14 054
Wykorzystanie uprzednio nierozpoznanych strat podatkowych lub ujemnej różnicy przejściowej poprzedniego okresu	-	(688)
Ujemne różnice przejściowe, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe, w związku z którymi nie rozpoznano w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31 357	14 061
Obciążenie / (uznanie) wyniku finansowego z tytułu podatku od działalności przemysłowej i handlowej w Niemczech	1 650	2 151
Inne	(3 527)	(46)
Obciążenie / (uznanie) wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego	150 646	103 506
<i>Efektywna stawka podatkowa</i>	<i>24,22%</i>	<i>31,60%</i>

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Zmiana stanu aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego według tytułów (przed uwzględnieniem ich kompensaty), przedstawia się w sposób następujący:

	Stan aktywów na 1 stycznia 2019 roku	Utworzenie / (wykorzystanie) aktywa przez rachunek zysków i strat	Utworzenie / (wykorzystanie) aktywa przez inne całkowite dochody	Zmiana składu Grupy	Inne zmiany	Stan aktywów na 31 grudnia 2019 roku	Utworzenie / (wykorzystanie) aktywa przez rachunek zysków i strat	Utworzenie / (wykorzystanie) aktywa przez inne całkowite dochody	Inne zmiany	Stan aktywów na 31 grudnia 2020 roku
Wycena kontraktów budowlanych oraz rezerwa na straty na kontraktach	139 311	64 516	-	-	-	203 827	98 625	-	-	302 452
Koszty kontraktów związane z rozliczeniami międzyokresowymi przychodów	100 686	(26 518)	-	-	-	74 168	15 994	-	-	90 162
Zobowiązania – koszty niezafakturowane	55 180	(5 909)	-	45	-	49 316	3 736	-	-	53 052
Strata podatkowa	950	(363)	-	-	-	587	761	-	-	1 348
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	71 675	10 480	-	-	-	82 155	25 267	-	-	107 422
Pozostałe rezerwy na zobowiązania	26 103	65 310	-	(2 120)	-	89 293	(5 801)	-	-	83 492
Należności – odpisy aktualizujące	17 884	(1 699)	-	-	-	16 185	(6 650)	-	-	9 535
Rozliczenia z tytułu premii pracowniczych	33 813	(918)	-	182	-	33 077	15 180	-	-	48 257
Rozliczenia z tytułu niewykorzystanych urlopów	8 538	(566)	-	221	-	8 193	991	-	-	9 184
Dyskonto kaucji z tytułu umów o budowę	791	(143)	-	-	-	648	(203)	-	-	445
Wycena transakcji terminowych	628	215	-	-	-	843	234	-	-	1 077
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	2 670	351	98	80	-	3 199	294	308	-	3 801
Rezerwy rekultywacyjne	-	(42)	-	7 907	-	7 865	1 243	-	-	9 108
Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe	2 394	(333)	-	-	-	2 061	213	-	-	2 274
Pozostałe	64 039	(48 328)	-	1 402	11	17 124	5 747	-	38	22 909
Ogółem	524 662	56 053	98	7 717	11	588 541	155 631	308	38	744 518
Kompensata	(162 811)					(169 652)				(222 667)
Po kompensacie (wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	361 851					418 889				521 851

Zmiana rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego według tytułów (przed uwzględnieniem ich kompensaty), przedstawia się w sposób następujący:

	Stan rezerw na 1 stycznia 2019 roku	Utworzenie / (wykorzystanie) rezerwy przez rachunek zysków i strat	Utworzenie / (wykorzystanie) rezerwy przez inne całkowite dochody	Zmiana składu Grupy	Inne zmiany	Stan rezerw na 31 grudnia 2019 roku	Utworzenie / (wykorzystanie) rezerwy przez rachunek zysków i strat	Utworzenie / (wykorzystanie) rezerwy przez inne całkowite dochody	Inne zmiany	Stan rezerw na 31 grudnia 2020 roku
Wycena kontraktów budowlanych	106 692	(22 343)	-	-	-	84 349	31 306	-	-	115 655
Wycena transakcji terminowych	854	(645)	-	-	-	209	136	-	-	345
Dyskonto kaucji z tytułu umów o budowę	4 882	41	-	-	-	4 923	(778)	-	-	4 145
Należności – naliczone odsetki	35	750	-	-	-	785	2 652	-	-	3 437
Prawo do składowania	-	(568)	-	10 226	-	9 658	(1 095)	-	-	8 563
Pozwolenie na przetwarzanie	-	(476)	-	16 398	-	15 922	(952)	-	-	14 970
Leasing	37 891	8 876	-	-	-	46 767	5 333	-	-	52 100
Inne	12 457	2 379	-	5 607	-	20 443	7 651	-	-	28 094
Ogółem	162 811	(11 986)	-	32 231	-	183 056	44 253	-	-	227 309
Kompensata	(162 811)					(169 652)				(222 667)
Po kompensacie (wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	-					13 404				4 642

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w oparciu o stawkę 19% dla dodatnich i ujemnych różnic przejściowych dotyczących krajowych składników aktywów i zobowiązań, natomiast dla różnic przejściowych w przypadku pozycji bilansowych dotyczących jednostek działających za granicą – w oparciu o stawki podatkowe kraju będącego podstawowym środowiskiem gospodarczym, w którym działa jednostka oraz reguluje zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku ujemne różnice przejściowe oraz nierozliczone straty podatkowe, w związku z którymi nie ujęto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynoszą 198 825 tysięcy złotych (wartość aktywów z tytułu podatku odroczonego odpowiednio 31 455 tysięcy złotych) i wygasają w 2021 roku. Na dzień 31 grudnia 2019 roku ujemne różnice przejściowe oraz nierozliczone straty podatkowe, w związku z którymi nie ujęto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynosiły 84 646 tysięcy złotych (wartość nieutworzonych aktywów z tytułu podatku odroczonego 12 804 tysiące złotych). Przyczyną nieujęcia składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest małe prawdopodobieństwo uprawdopodobnienia nieściągalności wierzytelności zgodnie z polskim prawem podatkowym oraz brak dochodów do opodatkowania na Litwie.

24. Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych

Wszyscy pracownicy spółek Grupy Budimex na dzień 31 grudnia 2020 roku korzystają z 2 typów świadczeń pracowniczych:

- z odpraw emerytalno-rentowych
- z odpraw pośmiertnych (dotyczy tylko pracowników spółki FBSerwis SA i spółek od niej zależnych).

Odprawy emerytalno – rentowe wypłacane są pracownikom w przypadku odejścia na rentę lub emeryturę. Należna kwota odprawy jest iloczynem podstawy wymiaru nagrody z dnia nabycia uprawnienia do wypłaty i odpowiedniego, rosnącego wraz ze stażem pracy danego pracownika, współczynnika.

Odprawy pośmiertne wypłacane są członkom rodziny pracownika w przypadku jego śmierci. Należna kwota świadczenia jest iloczynem podstawy wymiaru odprawy z dnia nabycia uprawnienia do wypłaty i odpowiedniego współczynnika, rosnącego wraz ze stażem pracy danego pracownika. Zobowiązanie z tytułu odpraw pośmiertnych rozpoznawane jest tylko w spółce FBSerwis SA i spółkach od niej bezpośrednio zależnych, ponieważ w pozostałych spółkach Grupy Budimex pracownicy są objęci ubezpieczeniem na życie.

Obowiązek wypłaty odpraw emerytalno-rentowych i odpraw pośmiertnych zwykle naraża Grupę na ryzyko aktuarialne obejmujące:

Ryzyko stopy procentowej – bieżącą wartość zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych oblicza się przy pomocy stopy dyskonta określonej przez odniesienie do poziomu rentowności dostępnych na rynku obligacji skarbowych, jako że w Polsce nie występują wysoce płynne obligacje komercyjne o niskim stopniu ryzyka. Spadek oprocentowania obligacji powoduje zwiększenie zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych.

Ryzyko wynagrodzeń - bieżącą wartość zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych oblicza się przez odniesienie do przyszłego poziomu wynagrodzeń pracowników spółek Grupy Budimex. Wobec tego wzrost wynagrodzeń pracowników spowoduje zwiększenie wartości zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych.

Ryzyko długowieczności - bieżącą wartość zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych oblicza się przez odniesienie do najlepszych szacunków śmiertelności pracowników w okresie zatrudnienia. Zwiększenie oczekiwanej długości trwania życia pracowników spowoduje wzrost wartości zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych.

Ryzyko zmiany wieku emerytalnego – bieżącą wartość zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych oblicza się w oparciu o obowiązujący w Polsce wiek emerytalny.

Ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych:

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Odprawy emerytalno – rentowe, w tym:	19 845	16 640
– wartość bieżąca zobowiązania na dzień bilansowy	19 845	16 640
Odprawy pośmiertne, w tym:	283	216
– wartość bieżąca zobowiązania na dzień bilansowy	283	216
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych ogółem	20 128	16 856
<i>w tym:</i>		
– część długoterminowa	18 505	14 979
– część krótkoterminowa	1 623	1 877

Główne przyjęte założenia aktuarialne (w tabeli poniżej podano zakresy stóp przyjętych przez aktuarium; założenia różnią się pomiędzy spółkami Grupy oraz dla poszczególnych lat):

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Stopa dyskonta	0,26% – 1,29%	1,72% – 2,29%
Przewidywana przyszła rotacja pracowników	0,0% – 27,2%	0,0% – 16,0%
Przewidywany przyszły wzrost wynagrodzeń	3,0% – 7,2%	3,0% – 7,2%

Założenia odnośnie do śmiertelności zostały oparte o tablice trwania życia dla Polski za rok 2019 opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny.

Ostatnia wycena została wykonana przez niezależnego aktuarium na dzień 31 grudnia 2020 roku.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Odprawy emerytalno – rentowe

Zmiany stanu zobowiązania z tytułu odpraw emerytalno–rentowych ujęte zostały w poniższej tabeli.

	2020	2019
Wartość bieżąca zobowiązania na początek okresu	16 640	14 051
Koszty odsetek	264	342
Koszty zatrudnienia	2 259	1 860
Wyplacone świadczenia	(893)	(729)
(Zyski) / straty aktuarialne, w tym wynikające z:	1 575	518
- korekt założeń ex post	(1 085)	(212)
- zmiany założeń	2 660	730
Zmiana składu Grupy	-	598
Wartość bieżąca zobowiązania na koniec okresu	19 845	16 640

Obciążenia rachunku wyników z tytułu odpraw emerytalno–rentowych przedstawiają się następująco:

	2020	2019
Koszty zatrudnienia	2 259	1 860
Koszty odsetek	264	342
Koszty ujęte w rachunku zysków i strat (nota 31),	2 523	2 202
w tym koszty świadczeń pracowniczych ujęte w rachunku zysków i strat w ramach:		
– kosztów sprzedanych produktów, towarów i materiałów	1 803	204
– kosztów sprzedaży	35	37
– kosztów ogólnego zarządu	685	1 961
Straty aktuarialne do ujęcia w okresie	1 575	518
Koszty ujęte w innych całkowitych dochodach	1 575	518

Odprawy pośmiertne

Odprawy pośmiertne wypłacane są członkom rodziny pracownika w przypadku jego śmierci. Należna kwota świadczenia jest iloczynem podstawy wymiaru odprawy z dnia nabycia uprawnienia do wypłaty i odpowiedniego współczynnika, rosnącego wraz ze stażem pracy danego pracownika. W 2020 roku zobowiązanie z tytułu odpraw pośmiertnych rozpoznawane było tylko w spółce FBSerwis SA i w jej spółkach zależnych, ponieważ w pozostałych spółkach Grupy Budimex zobowiązanie to nie było ujmowane ze względu na objęcie pracowników ubezpieczeniem na życie.

Zmiany stanu zobowiązania z tytułu odpraw pośmiertnych ujęte zostały w poniższej tabeli.

	2020	2019
Wartość bieżąca zobowiązania na początek okresu	216	-
Koszty odsetek	4	-
Koszty zatrudnienia	35	216
Wyplacone świadczenia	(24)	-
(Zyski)/ straty aktuarialne, w tym wynikające z:	52	-
- korekt założeń ex post	23	-
- zmiany założeń	29	-
Wartość bieżąca zobowiązania na koniec okresu	283	216

Obciążenia rachunku wyników z tytułu odpraw pośmiertnych przedstawiają się następująco:

	2020	2019
Koszty zatrudnienia	35	216
Koszty odsetek	4	-
Koszty ujęte w rachunku zysków i strat (nota 31),	39	216
w tym koszty świadczeń pracowniczych ujęte w rachunku zysków i strat w ramach:		
– kosztów sprzedanych produktów, towarów i materiałów	39	216
– kosztów sprzedaży	-	-
– kosztów ogólnego zarządu	-	-
(Zyski)/straty aktuarialne do ujęcia w okresie	52	-
(Zyski)/Koszty ujęte w innych całkowitych dochodach	52	-

Analiza wrażliwości

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Znaczące założenia aktuarialne przyjęte przy obliczaniu zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych obejmują stopę dyskonta, prognozowany wzrost wynagrodzeń oraz rotację pracowników.

Analiza wrażliwości na zmiany stóp procentowych

Wzrost założonej stopy dyskonta o 1 punkt procentowy spowodowałby spadek zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 2 360 tysięcy złotych, natomiast spadek założonej stopy dyskonta o 1 punkt procentowy spowodowałby wzrost zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 2 875 tysięcy złotych.

Analiza wrażliwości na zmiany stopy wzrostu wynagrodzeń

Wzrost założonej stopy wzrostu wynagrodzeń o 1 punkt procentowy spowodowałaby wzrost zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 2 688 tysięcy złotych, natomiast spadek założonej stopy wzrostu wynagrodzeń o 1 punkt procentowy spowodowałaby spadek zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 2 272 tysiące złotych.

Analiza wrażliwości na zmiany rotacji pracowników

Wzrost założonej rotacji pracowników o 1 punkt procentowy spowodowałaby spadek zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 1 150 tysięcy złotych, natomiast spadek założonej rotacji pracowników o 1 punkt procentowy spowodowałaby wzrost zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych o 1 289 tysięcy złotych.

Powyższa analiza wrażliwości nie musi być reprezentatywnym przedstawieniem faktycznych zmian wysokości zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych. Jest mało prawdopodobne, by zmiany poszczególnych założeń występowały w izolacji od innych, ponieważ niektóre założenia mogą być skorelowane.

Metody ani założenia wykorzystywane do przygotowania analizy wrażliwości nie zmieniły się istotnie w porównaniu do roku ubiegłego.

25. Rezerwy na zobowiązania i inne obciążenia

	Sprawy sądowe	Kary i inne sankcje	Naprawy gwarancyjne	Rekultywacja	Pozostałe	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2019 roku	23 870	68 200	417 858	-	45 316	555 244
Utworzenie dodatkowych rezerw	417	72 079 ¹	97 748	-	14 021 ²	184 265
Rozwiązanie niewykorzystanych rezerw	(411)	(18 195) ³	(18 351)	(221)	(8 414) ⁴	(45 592)
Wykorzystanie rezerw	-	-	(16 814)	-	(3 822)	(20 636)
Inne zmiany	-	-	6	-	-	6
Zmiana stanu Grupy	-	-	264	41 617	-	41 881
Stan na 31 grudnia 2019 roku	23 876	122 084	480 711	41 396	47 101	715 168
Stan na 1 stycznia 2020 roku	23 876	122 084	480 711	41 396	47 101	715 168
Utworzenie dodatkowych rezerw	10 309	63 128 ⁵	181 064	7 284	20 321 ⁶	282 106
Rozwiązanie niewykorzystanych rezerw	(886)	(44 810) ⁷	(50 825)	(1 480) ⁸	(31 196) ⁹	(129 197)
Wykorzystanie rezerw	(176)	(14 632)	(19 556)	-	(13 294)	(47 658)
Inne zmiany	6	-	84	-	-	90
Stan na 31 grudnia 2020 roku	33 129	125 770	591 478	47 200	22 932	820 509

¹⁾ w tym 292 tysiące złotych ujęto w kosztach finansowych

²⁾ w tym 13 940 tysięcy złotych ujęto w koszcie sprzedanych produktów i usług oraz towarów i materiałów, 45 tysięcy złotych ujętych w kosztach ogólnego zarządu oraz 36 tysięcy złotych ujęto w kosztach finansowych

³⁾ w tym 3 296 tysięcy ujęto w przychodach finansowych

⁴⁾ w tym 8 414 tysięcy złotych ujęto jako pomniejszenie kosztu sprzedanych produktów i usług oraz towarów i materiałów

⁵⁾ w tym 24 tysięcy złotych ujęto w kosztach finansowych

⁶⁾ w tym 47 tysięcy złotych ujęto w kosztach finansowych oraz 17 145 tysięcy w koszcie sprzedanych produktów i usług oraz towarów i materiałów

⁷⁾ w tym 3 781 tysięcy złotych ujęto w przychodach finansowych

⁸⁾ w tym 1 480 tysięcy złotych ujęto jako pomniejszenie kosztów finansowych

⁹⁾ w tym 26 tysięcy złotych ujęto jako pomniejszenie kosztów finansowych oraz 29 170 tysięcy jako pomniejszenie kosztów sprzedanych produktów i usług oraz towarów i materiałów

Utworzenie / (odwrócenie) rezerw na sprawy sądowe, kary i inne sankcje oraz pozostałych rezerw zostało ujęte w pozostałych kosztach operacyjnych (nota 32), natomiast utworzenie / (odwrócenie) rezerw na naprawy gwarancyjne oraz na rekultywację – w kosztach operacyjnych, z wyjątkiem transakcji opisanych w przypisach do powyższej tabeli.

Najbardziej istotne sprawy sądowe, których spółki Grupy są stroną, zostały opisane w punkcie 5.7 sprawozdania z działalności za rok 2020.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Struktura łącznej kwoty rezerw:

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Długoterminowe	593 398	498 422
Krótkoterminowe	227 111	216 746
	820 509	715 168

26. Kontrakty budowlane

Poniższe dane dotyczą kontraktów wycenianych przez spółki Grupy zgodnie z metodą zaawansowania realizacji umowy o usługę budowlaną (metodą opartą na nakładach lub metodą opartą na wynikach).

Wybrane skonsolidowane dane – sprawozdanie z sytuacji finansowej

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Aktywa		
Wycena kontraktów budowlanych	594 315	444 008
Zobowiązania		
Wycena kontraktów budowlanych	1 302 164	951 448
Rezerwa na straty na kontraktach budowlanych	310 441	240 677
Otrzymane zaliczki na realizowane kontrakty (nota 27)	400 783	593 163

Wartość godziwa wyceny kontraktów budowlanych jest zbliżona do ich wartości bilansowej.

27. Przychody przyszłych okresów

Przychody przyszłych okresów obejmują:

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Zaliczki na realizowane kontrakty (nota 26)	400 783	593 163
Wpłaty na lokale w spółkach deweloperskich	1 064 864	757 307
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe przychodów	3 979	5 840
Ogółem	1 469 626	1 356 310

Wszystkie zaliczki otrzymane i rozliczenia międzyokresowe przychodów na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku ujęte zostały w ramach zobowiązań krótkoterminowych, gdyż zostaną rozliczone w trakcie normalnego cyklu operacyjnego Grupy.

28. Kaucje z tytułu umów o budowę

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Zatrzymane przez odbiorców – do zwrotu po upływie 12 miesięcy	40 843	59 212
Zatrzymane przez odbiorców – do zwrotu w ciągu 12 miesięcy	28 770	48 433
Ogółem kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane przez odbiorców	69 613	107 645
Zatrzymane dostawcom – do zwrotu po upływie 12 miesięcy	240 263	229 522
Zatrzymane dostawcom – do zwrotu w ciągu 12 miesięcy	216 458	215 032
Ogółem kaucje z tytułu umów o budowę zatrzymane dostawcom	456 721	444 554

Kaucje z tytułu umów o budowę o okresie zapłaty powyżej jednego roku podlegają dyskontowaniu i są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości bieżącej. Poniższe zestawienie wskazuje skutki dyskontowania ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz rachunku zysków i strat Grupy za poszczególne okresy. Podane kwoty dyskonta obniżają odpowiednio wartość nominalną należności i zobowiązań z tytułu kaucji. Ponadto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej rozpoznany jest podatek odroczony od podanych kwot wyliczony według obowiązującej w Polsce stawki podatkowej 19% oraz od efektu zmiany wartości dyskonta w rachunku zysków i strat.

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych przez odbiorców	2 337	3 409
Dyskonto kaucji długoterminowych z tytułu umów o budowę zatrzymanych dostawcom	21 816	25 916

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Dyskonto ujęte w rachunku zysków i strat:

	2020	2019
Pomniejszenie przychodów ze sprzedaży	(136)	(953)
Pomniejszenie kosztu sprzedanych usług	3 777	8 566
Ogółem korekta marży brutto	3 641	7 613
Korekta przychodów / (kosztów) finansowych (nota 33)	(6 669)	(6 886)
Podatek odroczone rozpoznany od powyższych korekt	575	(139)
Wpływ netto na rachunek zysków i strat	(2 453)	588

Wartość godziwa kaucji zatrzymanych zarówno przez odbiorców, jak i przez dostawców jest zbliżona do ich wartości bilansowej.

29. Przychody z umów z klientami

29.1 Przychody ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów w podziale na kategorie

29.1.1 Przychody według rodzaju dobra lub usługi

W 2020 roku przychody netto ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów w podziale według rodzaju dobra lub usługi wyglądały następująco:

Nazwa segmentu	Działalność budowlana	Działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami	Działalność usługowa	Wyłączenia	Skonsolidowane dane finansowe
Przychody ze sprzedaży robót budowlano-montażowych	7 441 360	-	-	(418 872)	7 022 488
Przychody ze sprzedaży pozostałych usług	20 655	3 856	612 391	(24 247)	612 655
Przychody ze sprzedaży wyrobów gotowych	51 666	653 458	-	-	705 124
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	25 723	16 250	-	-	41 973
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	7 539 404	673 564	612 391	(443 119)	8 382 240

W 2019 roku przychody netto ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów w podziale według rodzaju dobra lub usługi wyglądały następująco:

Nazwa segmentu	Działalność budowlana	Działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami	Działalność usługowa	Wyłączenia	Skonsolidowane dane finansowe
Przychody ze sprzedaży robót budowlano-montażowych	7 053 193	-	-	(404 214)	6 648 979
Przychody ze sprzedaży pozostałych usług	43 358	8 163	278 281	(15 882)	313 920
Przychody ze sprzedaży wyrobów gotowych	40 981	542 097	-	-	583 078
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	14 446	7 551	-	1 689	23 686
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	7 151 978	557 811	278 281	(418 407)	7 569 663

29.1.2 Przychody według rejonu geograficznego

W 2020 roku przychody netto ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów w podziale według rejonu geograficznego wyglądały następująco:

Nazwa segmentu	Działalność budowlana	Działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami	Działalność usługowa	Wyłączenia	Skonsolidowane dane Finansowe
Polska	7 160 796	673 564	612 052	(443 119)	8 003 293
Niemcy	248 978	-	199	-	249 177
Inne kraje UE	122 416	-	140	-	122 556
Norwegia	7 214	-	-	-	7 214
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	7 539 404	673 564	612 391	(443 119)	8 382 240

W 2019 roku przychody netto ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów w podziale według rejonu geograficznego wyglądały następująco:

Nazwa segmentu	Działalność budowlana	Działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami	Działalność usługowa	Wyłączenia	Skonsolidowane dane Finansowe
Polska	6 743 996	557 811	278 239	(418 407)	7 161 639
Niemcy	225 029	-	41	-	225 070
Inne kraje UE	174 642	-	1	-	174 643
Pozostałe kraje*	8 311	-	-	-	8 311
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	7 151 978	557 811	278 281	(418 407)	7 569 663

*pozostałe kraje to Norwegia i USA

Podział geograficzny przychodów ze sprzedaży odpowiada lokalizacji klientów i jest zgodny z wewnętrzną strukturą organizacyjną Grupy.

29.1.3 Przychody segmentu „Działalność budowlana” według rodzajów obiektów

Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów segmentu operacyjnego „działalność budowlana”, jako najbardziej istotnego w Grupie Budimex, zostały podzielone dodatkowo według rodzajów obiektów. Dane za lata 2020 oraz 2019 przedstawiają się następująco:

Rodzaj obiektów	Przychody ze sprzedaży za okres 12 miesięcy zakończony:	
	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Lądowo-inżynieryjne	3 347 113	3 091 858
Kolejowe	1 577 460	1 190 217
Kubaturowe, w tym:	2 614 831	2 869 903
- niemieszkaniowe	2 054 678	2 215 176
- mieszkaniowe	560 153	654 727
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów – segment „Działalność budowlana”	7 539 404	7 151 978

29.2 Aktywa i zobowiązania z tytułu umów z klientami*Termin wypełnienia zobowiązań do wykonania świadczenia a stosowane terminy płatności*

Kontrakty budowlane są rozliczane finansowo z inwestorami w następujący sposób:

- w trakcie realizacji prac - częściowo zgodnie z postępem robót, najczęściej w okresach miesięcznych w oparciu o dokumenty rozliczeniowe, potwierdzające wykonanie określonych robót oraz innych zobowiązań umownych (przejściowe świadectwa płatności, protokoły odbiorów częściowych, faktury częściowe), oraz
- po zakończeniu realizacji prac - na podstawie dokumentów końcowych (protokół odbioru końcowego, faktura końcowa), potwierdzających zakończenie realizacji prac oraz wypełnienie zobowiązań kontraktowych wymaganych do rozliczenia końcowego.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Terminy płatności za wykonane przez spółki Grupy usługi budowlane wynoszą najczęściej 30 dni, z tym zastrzeżeniem, że na niektórych kontraktach spółki Grupy uzyskują finansowanie przed rozpoczęciem prac w formie zaliczek, które są rozliczane sukcesywnie w fakturach częściowych oraz fakturze końcowej.

W przypadku przychodów realizowanych przez spółki deweloperskie klienci dokonują wpłat na mieszkania zgodnie z harmonogramami zawartymi w każdej z umów przedwstępnych. Ostateczne rozliczenie z klientem następuje przed podpisaniem aktu notarialnego, kiedy to rozpoznawany jest przychód ze sprzedaży.

Przychody z kontraktów dotyczących gospodarki odpadami rozpoznawane są na zakończenie okresu rozliczeniowego, na podstawie miesięcznego raportu wagowego przyjęcia na instalację przetwarzania odpadów komunalnych lub na podstawie karty przekazania odpadów.

W trakcie 2020 i 2019 roku nie wystąpiły przychody z tytułu umów z klientami, które zostałyby ujęte w danym roku obrotowym, a dla których zobowiązania do wykonania świadczenia zostały spełnione w poprzednim okresie sprawozdawczym.

W trakcie 2020 i 2019 roku nie rozpoznano żadnych korekt przychodów, które miałyby wpływ na aktywa lub zobowiązania z tytułu umów z klientami, a które wynikałyby ze zmiany sposobu pomiaru stopnia zobowiązania lub ze zmiany umowy.

	31 grudnia 2019 roku	Zmiana wyceny kontraktów	Przychody ujęte w 2020 r. uwzględnione w saldzie zobowiązań na 31.12.2019	Zmiana okresu, w którym prawo do wynagrodzenia staje się bezwarunkowe	Otrzymane zaliczki na lokale	Inne	31 grudnia 2020 roku
Należności z tytułu umów koncesyjnych	46 921	-	-	-	-	(152)	46 769
Wycena kontraktów budowlanych	444 008	594 315	-	(444 008)	-	-	594 315
Aktywa z tytułu umów z klientami	490 929	594 315	-	(444 008)	-	(152)	641 084
Przychody przyszłych okresów - wpłaty na lokale w spółkach deweloperskich	757 307	-	(318 374)	-	625 931	-	1 064 864
Wycena kontraktów budowlanych	951 448	942 024	(591 308)	-	-	-	1 302 164
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	1 708 755	942 024	(909 682)	-	625 931	-	2 367 028

	31 grudnia 2018 roku	Zmiana wyceny kontraktów	Przychody ujęte w 2019 r. uwzględnione w saldzie zobowiązań na 31.12.2018	Zmiana okresu, w którym prawo do wynagrodzenia staje się bezwarunkowe	Otrzymane zaliczki na lokale	Inne	31 grudnia 2019 roku
Należności z tytułu umowy koncesyjnej	46 416	-	-	-	-	505	46 921
Wycena kontraktów budowlanych	561 537	444 008	-	(561 537)	-	-	444 008
Aktywa z tytułu umów z klientami	607 953	444 008	-	(561 537)	-	505	490 929
Przychody przyszłych okresów - wpłaty na lokale w spółkach deweloperskich	614 828	-	(463 255)	-	605 734	-	757 307
Wycena kontraktów budowlanych	575 183	641 705	(265 440)	-	-	-	951 448
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	1 190 011	641 705	(728 695)	-	605 734	-	1 708 755

29.3 Pozostałe do realizacji zobowiązania do wykonania świadczenia

	31.12.2020	31.12.2019
Łączna kwota ceny transakcyjnej przypisanej do zobowiązań do wykonania świadczenia, które pozostały niespełnione na koniec okresu sprawozdawczego, do zrealizowania w ciągu:		
- do 1 roku	8 190 856	6 337 132
- powyżej 1 roku	6 813 300	4 134 465
Razem	15 004 156	10 471 597

30. Koszty według rodzaju

	2020	2019
Amortyzacja, w tym:	137 524	105 679
– rzeczowych aktywów trwałych (nota 9)	120 371	94 216
– nieruchomości inwestycyjnych (nota 10)	194	886
– wartości niematerialnych (nota 11)	16 959	10 577
Koszty świadczeń pracowniczych (nota 31)	1 235 325	1 024 973
Zużycie materiałów i energii	1 653 546	1 963 371
Usługi obce	4 039 138	3 980 219
Podatki i opłaty	66 058	37 991
Koszty reklamy i wydatki reprezentacyjne	10 296	10 342
Ubezpieczenia majątkowe i osobowe	19 223	21 378
Zmiana stanu rezerwy na straty na kontraktach budowlanych (nota 26)	69 764	82 642
Inne koszty rodzajowe	768 055	243 423
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	(31 273)	(30 478)
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	(276 966)	(198 992)
Zmiana stanu produktów i produkcji w toku	(267 810)	(240 496)
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki (wielkość ujemna)	-	-
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	7 422 880	7 000 052
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	22 327	18 059
Koszty sprzedanych produktów i usług oraz towarów i materiałów	7 445 207	7 018 111

31. Koszty świadczeń pracowniczych

	2020	2019
Koszty wynagrodzeń, w tym m.in.:	1 034 824	848 380
– koszty świadczeń emerytalno – rentowych (nota 24)	2 562	2 418
– koszty płatności w formie akcji (nota 38)	1 482	2 857
– koszty świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy	3 979	5 108
Koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń, w tym m.in.:	200 501	176 593
– koszty ubezpieczeń społecznych	155 537	140 656
– koszty świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy	-	622
Razem koszty świadczeń pracowniczych ujęte w kosztach rodzajowych (nota 30)	1 235 325	1 024 973

32. Pozostałe przychody i koszty operacyjne**Pozostałe przychody operacyjne**

	2020	2019
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	3 229	23 886
Odwrócenie odpisów aktualizujących, w tym:	21 263	8 378
– należności (nota 16)	13 526	8 191
– zapasy (nota 17)	7 737	-
– rzeczowe aktywa trwałe (nota 9)	-	187
Rozwiązanie rezerw, w tym:	43 915	15 310
– na sprawy sądowe i odszkodowania (nota 25)	886	411
– na kary i sankcje (nota 25)	41 029	14 899
– pozostałe (nota 25)	2 000	-
Otrzymane kary / odszkodowania	63 103	38 463
Dotacje	135	539
Odpis przedawnionych zobowiązań	3 198	7 445
Zysk z pochodnych instrumentów finansowych (nota 14.2)	1 914	4 215
Pozostałe	1 980	1 217
Ogółem	138 737	99 453

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Pozostałe koszty operacyjne

	2020	2019
Utworzenie odpisów aktualizujących, w tym:	34 891	13 899
– należności (nota 16)	26 271	12 350
– zapasy (nota 17)	8 620	1 549
Utworzenie rezerw, w tym:	76 542	72 204
– na sprawy sądowe (nota 25)	10 309	417
– na kary i odszkodowania (nota 25)	63 104	71 787
– pozostałe (nota 25)	3 129	-
Wyplacone odszkodowania i kary umowne	10 723	9 107
Opłaty sądowe i egzekucje, koszty postępowania sądowego	1 587	2 299
Strata z pochodnych instrumentów finansowych (nota 14.2)	-	3 774
Darowizny	4 761	883
Pozostałe	455	975
Ogółem	128 959	103 141

33. Przychody i koszty finansowe**Przychody finansowe**

	2020	2019
Przychody odsetkowe od instrumentów finansowych, w tym:	8 242	10 956
– od lokat bankowych oraz środków na rachunkach bankowych	7 040	8 662
– od udzielonych pożyczek (nota 14.1)	2	2 161
– od obligacji wyemitowanych przez banki (nota 14.4)	1 200	133
Pozostałe przychody odsetkowe, w tym:	19 501	7 566
– przychody odsetkowe z tytułu otrzymanych skont i za zwłokę	19 395	7 408
– inne	106	158
Dywidendy i udziały w zyskach	-	3
Wycena należności z tytułu umów koncesyjnych (nota 15)	2 877	2 870
Zysk z wyceny udziału w jednostce stowarzyszonej	-	34 757
Rozwiązanie odpisu na pożyczki udzielone (nota 14.1)	-	525
Rozwiązanie rezerw na kary i inne sankcje (nota 25)	3 781	3 296
Dodatnie różnice kursowe	-	150
Pozostałe	307	4
Ogółem	34 708	60 127

Koszty finansowe

	2020	2019
Koszty odsetkowe od instrumentów finansowych, w tym:	9 717	10 859
– z tytułu otrzymanych pożyczek, kredytów i innych zewnętrznych źródeł finansowania	1 998	1 746
– z tytułu umów leasingowych	7 719	9 113
Pozostałe koszty odsetkowe, w tym:	3 535	3 240
– odsetki zapłacone dostawcom za zwłokę oraz z tytułu skont	2 905	997
– inne odsetki	630	2 243
Aktualizacja udziałów w spółkach niekonsolidowanych (nota 14.3)	1 119	-
Dyskonto kaucji z tytułu umów o budowę (nota 28)	6 669	6 886
Koszty prowizji i gwarancji bankowych	27 050	23 681
Strata z pochodnych instrumentów finansowych (nota 14.2)	1 684	1 426
Strata na sprzedaży inwestycji w instrumenty kapitałowe (nota 14.3)	-	324
Ujemne różnice kursowe	821	-
Pozostałe	790	4 533
Ogółem	51 385	50 949

34. Zysk / (strata) na akcję**Podstawowy**

Podstawowy zysk / (strata) na akcję wyliczany jest jako iloraz zysku / (straty) przypadającego na akcjonariuszy Jednostki Dominującej oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku (nota 19).

	2020	2019
Zysk / (strata) przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej	459 465	226 014
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	25 530 098	25 530 098
Podstawowy zysk / (strata) na akcję (w zł na jedną akcję)	18,00	8,85

Rozwodniony

Rozwodniony zysk / (strata) na akcję w obydwu okresach był równy podstawowemu zyskowi na akcję, ponieważ nie wystąpiły instrumenty powodujące rozwodnienie.

35. Dywidenda na akcję

W dniu 14 lipca 2020 roku Budimex SA dokonał wypłaty dywidendy w kwocie 116 417 tysięcy złotych, tj. 4,56 złotych brutto na jedną akcję, na którą przeznaczono część jednostkowego zysku netto za okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku. Kwotę pozostałego jednostkowego zysku netto za 2019 rok w wysokości 116 306 tysięcy złotych przeznaczono na podwyższenie kapitału rezerwowego z przeznaczeniem na wypłatę dywidendy lub wypłatę przez Zarząd zaliczek na poczet przewidywanej dywidendy.

Dnia 15 marca 2021 roku Zarząd Budimex SA podjął uchwałę w sprawie rekomendacji podziału zysku za 2020 rok. Zdecydowano przeznaczyć część zysku netto za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku w kwocie 310 047 tysięcy złotych powiększonego o kwotę 116 306 tysięcy złotych, czyli cały kapitał rezerwowo utworzony w 2020 roku w celu wypłaty dywidendy lub zaliczek na poczet przewidywanej dywidendy. Pozostałą część zysku netto za okres od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku w kwocie 495 tysięcy złotych proponuje się przeznaczyć na kapitał zapasowy.

36. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Pozostałe korekty w działalności operacyjnej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych obejmują następujące pozycje:

	2020	2019
Różnice kursowe z przeliczenia oddziałów zagranicznych	(527)	53
Pozostałe	364	(199)
Ogółem	(163)	(146)

Transakcje niepieniężne

W 2020 roku transakcje niepieniężne dotyczące wszystkich działalności (operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej), niewykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych, obejmowały zwiększenia aktywów trwałych i obrotowych z tytułu przyjęcia aktywów w leasing o wartości 117 991 tysięcy złotych (116 857 tysięcy złotych – rzeczowe aktywa trwałe oraz 1 134 tysiące złotych - zapasy).

W 2019 roku transakcje niepieniężne dotyczące wszystkich działalności (operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej), niewykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych, obejmowały zwiększenia aktywów trwałych i obrotowych z tytułu pierwszego zastosowania MSSF 16 w kwocie 131 999 tysięcy złotych (37 419 tysięcy złotych - rzeczowe aktywa trwałe, 10 199 tysięcy złotych - nieruchomości inwestycyjne, 84 381 tysięcy złotych - zapasy) oraz przyjęcia aktywów w leasing o wartości 107 042 tysiące złotych (101 285 tysięcy złotych – rzeczowe aktywa trwałe oraz 5 757 tysięcy złotych - zapasy).

37. Aktywa Grupy zabezpieczające zobowiązania

Ustanowione zabezpieczenia kredytów oraz gwarancji bankowych obejmują:

	31 grudnia 2020 roku		31 grudnia 2019 roku	
	Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	Wartość zabezpieczenia według umowy	Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	Wartość zabezpieczenia według umowy
Rzeczowe aktywa trwałe	18 688	147 763	13 925	104 030
Udziały w spółkach zależnych*	25 726	50 000	25 726	50 000
Zapasy (nota 17)	378 670	302 851	235 165	288 791
Środki pieniężne (nota 18)	1 052**	1 052**	1 455**	1 455**
Razem	424 136	501 666	276 271	444 276

*zastaw na udziałach jednej ze spółek zależnych, które to udziały podlegają wyłączeniom konsolidacyjnym

**na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku zabezpieczenia ustanowione na środkach pieniężnych są równoważnością 2 najbliższych rat kapitałowo-odsetkowych kredytu inwestycyjnego splanowanego przez spółkę Budimex Parking Wrocław Sp. z o.o.

38. Płatności w formie akcji

Ferrovia SA, jednostka dominująca najwyższego stopnia, prowadzi program przyznania bezpłatnych akcji, który jest klasyfikowany jako transakcja płatności w formie akcji rozliczana w instrumentach kapitałowych.

W ramach programu członkom Zarządu Budimex SA i wyższej kadry kierowniczej corocznie przyznawane są akcje Ferrovia SA, których ostateczne rozliczenie następuje po 3 latach od dnia przyznania i jest ograniczone poniższymi warunkami:

- pozostanie w spółce przez okres trzech lat począwszy od daty sformalizowania programu, z wyjątkiem określonych sytuacji nadzwyczajnych,
- osiągnięcie we wspomnianym okresie określonych wskaźników dotyczących przepływów z działalności oraz relacji między wynikiem operacyjnym brutto i aktywami produkcyjnymi netto,
- poziom wskaźników wymagany do otrzymania całkowitej lub proporcjonalnej liczby akcji ustalany jest corocznie.

Łączna wartość godziwa usług ujęta w pozostałych kapitałach rezerwowych na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiła 7 171 tysięcy złotych. Łączna wartość godziwa ujęta w zobowiązaniach na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosiła 16 752 tysiące złotych, natomiast na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 15 270 tysięcy złotych.

Na podstawie umowy zawartej z Grupą Ferrovia w 2014 roku, Budimex SA zobowiązał się pokrywać koszty programu w odniesieniu do transzy instrumentów przyznanych w roku 2014 i latach kolejnych. Tym samym wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników, związana z instrumentami przyznanymi w latach 2014 - 2020 została zaklasyfikowana jako zobowiązania (drugostronnie jako koszt).

Szczegóły dotyczące przyznania akcji przedstawia poniższa tabela:

Rok	Ilość początkowo przyznanych akcji	Dzień przyznania	Wartość godziwa 1 akcji na dzień przyznania	Osiągnięcie określonych wyników finansowych	Koszt przyznanych akcji
2020	26 500	14-02-2020	126,65	100%	1 482
2019	38 050	15-02-2019	85,71	100%	2 857

Koszt przyznanych akcji za rok 2020 został obliczony jako 2/36 kosztu akcji przyznanych w 2017 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2018 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2019 roku oraz 10/36 kosztu akcji przyznanych w 2020 roku.

Koszt przyznanych akcji za rok 2019 został obliczony jako 2/36 kosztu akcji przyznanych w 2016 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2017 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2018 roku oraz 10/36 kosztu akcji przyznanych w 2019 roku.

W lutym 2020 roku upłynął trzyletni okres nabywania uprawnień do akcji przyznanych w 2017 roku. W wyniku spełnienia warunków programu nastąpiło formalne przekazanie 33 772 akcje Ferrovia SA uprawnionym pracownikom z tej transzy. Ilość faktycznie przekazanych akcji różni się od ilości wstępnie przyznanej ze względu na późniejsze korekty związane z rotacją pracowników oraz niższym, niż zakładano wskaźnikiem osiągnięcia określonych wyników finansowych przez Ferrovia SA.

39. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Transakcje z podmiotami powiązanymi zawarte w 2020 i 2019 roku oraz wysokość nierozliczonych sald należności i zobowiązań z tymi podmiotami na dzień 31 grudnia 2020 roku i 31 grudnia 2019 roku zostały zaprezentowane poniżej.

	Należności		Zobowiązania	
	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)	1 864	2 493	25 734	22 781
Podmioty wspólnie kontrolowane	2 657	5 097	777	840
Spółki stowarzyszone	105	108	28	48
Inne spółki powiązane – zależne niekonsolidowane*	62	95	-	-
Inne spółki powiązane – pozostałe*	11 005	4	-	-
Inne spółki powiązane – poprzez kluczowy personel*	2	-	1 164	4 519
Ogółem rozrachunki z podmiotami powiązanymi	15 695	7 797	27 703	28 188

	Przychody ze sprzedaży produktów i usług oraz pozostałe przychody operacyjne		Zakup produktów i usług	
	2020	2019	2020	2019
Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)	-	-	31 043	2 577
Podmioty wspólnie kontrolowane	7 154	16 229	44	(10)
Spółki stowarzyszone	23	3 395	1 295	1 803
Inne spółki powiązane – zależne niekonsolidowane*	194	178	-	-
Inne spółki powiązane – pozostałe*	11	-	-	-
Inne spółki powiązane – poprzez kluczowy personel*	2 539	2 181	211	166
Ogółem rozrachunki z podmiotami powiązanymi	9 921	21 983	32 593	4 536

	Pożyczki udzielone / (otrzymane); nabyte / (wyemitowane) dłużne papiery wartościowe		Przychody / (koszty) finansowe	
	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku	2020	2019
Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)	-	-	-	(12)
Podmioty wspólnie kontrolowane	-	-	-	-
Spółki stowarzyszone	-	-	-	2 103
Inne spółki powiązane – zależne niekonsolidowane*	-	-	2	-
Inne spółki powiązane – pozostałe*	-	-	-	-
Inne spółki powiązane – poprzez kluczowy personel*	-	-	-	-
Ogółem rozrachunki z podmiotami powiązanymi	-	-	2	2 091

*) Inne spółki powiązane to podmioty kontrolowane niekonsolidowane, wspólnie kontrolowane lub podmioty, na które znacząco wpływa lub posiada w nich znaczącą ilość głosów członek kluczowego personelu kierowniczego Jednostki Dominującej lub spółki zależnej Grupy Budimex albo jego bliski członek rodziny.

W powyższej tabeli w pozycji „Podmiot dominujący oraz spółki z nim powiązane (Grupa Ferrovial)” zostały zaprezentowane dane liczbowe dotyczące transakcji ze spółkami z Grupy Ferrovial: Ferrovial Construcción SA, w tym również z Ferrovial Agroman SA Oddział w Polsce oraz innymi: Ferrovial SA, Cadagua SA oraz Cadagua SA Oddział w Polsce.

Transakcje z podmiotami powiązanymi dokonywane są na warunkach rynkowych.

Przychody ze sprzedaży / zakup produktów i usług

Przychody ze sprzedaży produktów i usług obejmują dotyczą głównie przychodów z tytułu kontraktów budowlanych realizowanych w konsorcjach ze spółkami z Grupy Ferrovial. Koszty z kolei dotyczą głównie zakupu usług z tytułu umów opisanych poniżej.

W roku 2010 Budimex SA zawarł z Ferrovial Agroman SA dwie umowy, na mocy których Ferrovial świadczy usługi na rzecz Budimex SA w zakresie utrzymania i rozwoju systemów informatycznych oraz oddelegowania personelu. W związku z realizacją tych umów Budimex SA w 2020 roku poniósł koszty w wysokości odpowiednio 6 688 tysięcy złotych oraz 1 510 tysięcy złotych, natomiast w roku 2019 odpowiednio w wysokości 6 578 tysięcy złotych i 4 215 tysięcy złotych.

W dniu 24 września 2019 roku Budimex SA zawarł z Ferrovial Agroman SA nową umowę licencyjną z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2018 roku. W ramach nowej umowy Ferrovial Agroman SA udzielił Budimex SA licencji na przemysłowe wartości niematerialne, wspierające działalność podstawową Budimex SA w zakresie wszystkich prac budowlanych i zarządzania infrastrukturą. W wyniku rozliczeń za lata ubiegłe Ferrovial Agroman SA zwrócił do Budimeksu SA kwotę 29 382 tysiące złotych,

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

obciążając Budimex SA jednocześnie kwotą 22 246 tysięcy złotych za 2019 rok. W roku 2020 w związku z realizacją tych umów Budimex SA poniósł koszty w wysokości 23 412 tysięcy złotych.

39.1 Wynagrodzenie kluczowych członków kadry kierowniczej

Zarząd

Łączna wartość wynagrodzeń, premii i nagród członków Zarządu Budimeksu SA w 2020 roku wyniosła 11 760 tysięcy złotych (w tym 4 111 tysięcy złotych stanowiły premie za zrealizowane zadania w roku 2019), z czego kwota 9 195 tysięcy złotych obciążała koszty Budimeksu SA. Pozostała kwota wynagrodzeń obciążała koszty spółek zależnych i Grupy Ferrovial.

W 2019 roku łączna wartość wynagrodzeń, premii i nagród członków Zarządu Budimeksu SA wyniosła 10 583 tysiące złotych (w tym 3 397 tysięcy złotych stanowiły premie za zrealizowane zadania w roku 2018), z czego kwota 9 368 tysięcy złotych obciążała koszty Budimeksu SA. Pozostała kwota wynagrodzeń obciążała koszty spółek zależnych.

Dodatkowo w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2020 roku oszacowane koszty płatności w formie akcji w związku z programami motywacyjnymi Ferrovial SA dotyczące Zarządu Budimeksu SA wyniosły 1 651 tysięcy złotych. W roku 2019 koszty płatności w formie akcji wyniosły 1 743 tysiące złotych, z czego kwota 1 577 tysięcy złotych obciążała koszty Budimeksu SA, a różnica została pokryta przez spółki zależne.

Wynagrodzenia w 2020 roku

Zarząd Spółki	Wynagrodzenie obciążające Budimex SA	Wynagrodzenie obciążające spółki zależne lub Grupę Ferrovial	Premie za zrealizowane zadania w roku 2019	Wynagrodzenie związane z zakazem konkurencji	Płatności w formie akcji w związku z programami motywacyjnymi Ferrovial SA	Ogółem
Dariusz Blocher	1 117	693	1 370	-	873	4 053
Artur Popko	1 767	-	956	-	277	3 000
Marcin Węglowski	883	-	438	-	167	1 488
Jacek Daniewski	838	-	435	-	167	1 440
Cezary Mączka	829	-	425	-	167	1 421
<i>byli członkowie Zarządu:</i>						
Henryk Urbański	-	786	487	599	-	1 872
Radosław Górski	-	-	-	137	-	137
RAZEM	5 434	1 479	4 111	736	1 651	13 411

Koszty płatności w formie akcji składają się z: 2/36 kosztu akcji przyznanych w 2017 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2018 roku, 12/36 kosztu akcji przyznanych w 2019 roku, 10/36 kosztu akcji przyznanych w 2020 roku.

W marcu 2020 roku upłynął trzyletni okres nabywania uprawnień do akcji przyznanych w 2017 roku. W wyniku spełnienia warunków programu nastąpiło formalne przekazanie akcji Ferrovial SA. Ilość akcji faktycznie przyznanych członkom Zarządu Budimeksu SA kształtowała się następująco:

Dariusz Blocher	9 670 akcji
Artur Popko	2 495 akcji
Marcin Węglowski	1 871 akcji
Jacek Daniewski	1 871 akcji
Cezary Mączka	1 871 akcji

Cena rynkowa jednej akcji Ferrovial SA w dniu faktycznego przekazania wynosiła 100,67 złotych.

Prokurenci

Łączna wartość wynagrodzeń wypłaconych prokurentom Budimeksu SA w 2020 roku wyniosła 903 tysiące złotych, natomiast w 2019 roku 808 tysięcy złotych.

Indywidualne wynagrodzenia prokurentów w roku 2020 kształtują się następująco:

Piotr Świecki	903 tysiące złotych
---------------	---------------------

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

Dodatkowo, oprócz kwot zaprezentowanych powyżej, w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2020 roku oszacowane koszty płatności w formie akcji w związku z programami motywacyjnymi Ferrovial SA dotyczące prokurenta Budimex SA – Piotra Świeckiego – wyniosły 124 tysiące złotych.

W związku ze spełnieniem warunków po upływie trzyletniego okresu nabywania uprawnień przyznanych w 2017 roku, Ferrovial SA przekazał faktycznie 1 426 akcji prokurentowi Budimex SA, Piotrowi Świeckiemu. Cena rynkowa jednej akcji Ferrovial SA w dniu faktycznego przekazania wynosiła 100,67 złotych.

Rada Nadzorcza

Łączna wartość wynagrodzeń wypłaconych w 2020 roku członkom Rady Nadzorczej wyniosła 1 693 tysiące złotych (1 569 tysięcy złotych w 2019 roku).

Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej Budimeksu SA w roku 2020 wynosiły:

Marek Michałowski	244 tysiące złotych	
Igor Chalupec	169 tysięcy złotych	
Juan Ignacio Gastón Najarro	154 tysiące złotych	
Javier Galindo Hernandez	167 tysięcy złotych	
Jose Carlos Garrido-Lestache Rodriguez	141 tysięcy złotych	
Marzenna Anna Weresa	71 tysięcy złotych	(do dnia 18 czerwca 2020 roku)
Artur Kucharski	75 tysięcy złotych	(od dnia 18 czerwca 2020 roku)
Fernando Luis Pascual Larragoiti	154 tysiące złotych	
Janusz Dedo	167 tysięcy złotych	
Danuta Dąbrowska	195 tysięcy złotych	
Agnieszka Słomka-Gołębiowska	156 tysięcy złotych	

39.2 Zaliczki, kredyty, pożyczki, gwarancje, poręczenia i inne umowy zawarte z osobami zarządzającymi i nadzorującymi

Członkowie Zarządu oraz członkowie Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej oraz ich współmałżonkowie, krewni i powinowaci do drugiego stopnia, przysposobieni lub przysposabiający oraz inne osoby, z którymi są one powiązane osobiście, zarówno na dzień 31 grudnia 2020, jak i na dzień 31 grudnia 2019 roku nie posiadali niespłaconych pożyczek, kredytów ani gwarancji udzielonych przez Budimex SA oraz jednostki od niego zależne, przez niego współkontrolowane i z nim stowarzyszone.

Członkowie zarządów spółek zależnych Grupy oraz członkowie rad nadzorczych na dzień 31 grudnia 2020 roku i 31 grudnia 2019 roku nie posiadali niespłaconych pożyczek, kredytów, gwarancji udzielonych przez te spółki, ani nie byli stroną innych umów zobowiązujących do świadczeń na rzecz spółek Grupy.

40. Leasing

- Charakterystyka umów leasingowych zawieranych przez spółki Grupy została opisana w nocie 21.
- Koszty amortyzacji w odniesieniu do aktywów z tytułu prawa do użytkowania zostały ujawnione w nocie 9 (aktywa z tytułu prawa do użytkowania w ramach rzeczowych aktywów trwałych) oraz w nocie 10 (aktywa z tytułu prawa do użytkowania w ramach nieruchomości inwestycyjnych).
- Koszty odsetek z tytułu leasingu zostały ujawnione w nocie 33.
- Koszt związany z leasingami krótkoterminowymi ujmowanymi zgodnie z MSSF 16.6 wyniósł w 2020 roku 223 859 tysięcy złotych (w 2019 roku 281 840 tysięcy złotych).
- Koszt związany z leasingami aktywów o niskiej wartości ujmowanymi zgodnie z MSSF 16.6 wyniósł w 2020 roku 69 772 tysiące złotych (w 2019 roku 87 659 tysięcy złotych).
- Grupa nie osiągnęła dochodu z subleasingu aktywów z tytułu prawa do użytkowania.
- Całkowity wpływ środków pieniężnych z tytułu leasingu w 2020 roku wyniósł 383 313 tysięcy złotych (w tym: 81 963 tysiące złotych – część kapitałowa rat; 7 719 tysięcy złotych – część odsetkowa rat; 293 631 tysięcy złotych – płatności z tytułu leasingów krótkoterminowych i aktywów o niskiej wartości ujęte w ramach przepływów z działalności operacyjnej). Analogiczne kwoty w 2019 roku wyniosły: 452 574 tysiące złotych (w tym: 73 962 tysiące złotych – część kapitałowa rat; 9 113 tysięcy złotych – część odsetkowa rat; 369 499 tysięcy złotych – płatności z tytułu leasingów krótkoterminowych i aktywów o niskiej wartości ujęte w ramach przepływów z działalności operacyjnej).
- Grupa dokonała 1 transakcji leasingu zwrotnego w trakcie 2020 roku na kwotę 192 tysięcy złotych. Transakcja ta nie miała żadnego wpływu na przepływy pieniężne.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

- i. Wartość bilansowa aktywów z tytułu prawa do użytkowania na dzień 31 grudnia 2020 roku w podziale na klasy bazowego składnika aktywów oraz zwiększenia aktywów z tytułu prawa do użytkowania zostały ujawnione w nocie 9, nocie 10 oraz nocie 17.
- j. Portfel leasingów krótkoterminowych, do których Grupa jest zobligowana na 31 grudnia 2020 roku, nie różni się istotnie od portfela leasingów krótkoterminowych, do których odnosi się koszt leasingów krótkoterminowych w punkcie d). Tym samym Grupa szacuje, że kwota przyszłych płatności, do których jest zobligowana z tytułu leasingów krótkoterminowych ujmowanych zgodnie z MSSF 16.6 nie powinna się istotnie różnić od tej za rok 2020, przy zachowaniu podobnej skali i strukturze działalności.
- k. Płacone przez Grupę raty leasingowe częściowo kalkulowane są w oparciu o zmienną stopę procentową (odpowiednio WIBOR/ EURIBOR). Wrażliwość na zmiany stóp procentowych została ujawniona w nocie 3.
- l. Według szacunków Grupy, nie jest ona narażona na przyszłe wpływy pieniężne, które nie byłyby uwzględnione w wycenie zobowiązań z tytułu leasingu.

41. Poniesione i planowane nakłady inwestycyjne

Nakłady inwestycyjne na niefinansowe aktywa trwałe, z uwzględnieniem przyjęcia środków trwałych w leasing, poniesione w 2020 roku wyniosły 193 625 tysięcy złotych. W 2019 roku nakłady inwestycyjne na niefinansowe aktywa trwałe wyniosły 158 334 tysiące złotych.

W 2021 roku Grupa przewiduje realizację zakupów inwestycyjnych na niefinansowe aktywa trwałe w wysokości około 132 000 tysięcy złotych.

Spółki Grupy nie poniosły nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska naturalnego w 2020 roku i w 2019 roku, ani nie przewidują poniesienia nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska w kolejnych 12 miesiącach po dniu bilansowym.

42. Zobowiązania inwestycyjne (pozabilansowe)

Na dzień 31 grudnia 2020 roku umowne zobowiązania inwestycyjne Grupy wyniosły 92 108 tysięcy złotych (89 108 tysięcy złotych dotyczyło zakupu i wzięcia w leasing sprzętu oraz zakupu działek pod projekty deweloperskiej, a 3 000 tysięcy złotych dotyczyło wniesienia wkładu pieniężnego na kapitał zakładowy nowo zawiązanej spółki komandytowo-akcyjnej pod firmą ASI 1 ConVentures Sp. z o.o. SKA). Kapitał zakładowy nowo założonej spółki nie został opłacony na 31 grudnia 2020 roku.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku umowne zobowiązania inwestycyjne wyniosły 6 912 tysięcy złotych i dotyczyły zakupu sprzętu kolejowego i drogowego.

43. Zdarzenia po dniu bilansowym

Sprzedaż Budimeksu Nieruchomości Sp. z o.o.

W dniu 22 lutego 2021 roku Budimex SA zawarł warunkową umowę sprzedaży wszystkich udziałów w spółce zależnej Budimex Nieruchomości sp. z o.o., z nabywcą, spółką CP Developer S.a.r.l. Przedmiotem zbycia jest 1 314 666 udziałów, o wartości nominalnej 500 złotych każdy, stanowiących 100% w kapitale zakładowym Budimeksu Nieruchomości Sp. z o.o., uprawniających do 100% głosów na Zgromadzeniu Wspólników Spółki. Wartość ewidencyjna udziałów w księgach rachunkowych Budimex wynosi 717 519 tysięcy złotych, a wartość aktywów netto Budimeksu Nieruchomości Sp. z o.o. w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Budimex na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniosła 844 545 tysięcy złotych (z wyłączeniem korekt konsolidacyjnych). Z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Budimex oznacza to sprzedaż całego segmentu „działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami”. W związku z tym, w ocenie Budimeksu SA, od dnia zawarcia tej warunkowej umowy sprzedaży Grupa rozpocznie prezentację całego segmentu oraz danych Budimeksu Nieruchomości Sp. z o.o. jako działalności zaniechanej (grupy do zbycia) w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zgodnie z zasadami wynikającymi z MSSF 5, ponieważ uznała, że był to moment, kiedy spełnione zostały wszystkie warunki do takiej klasyfikacji.

Umowa przenosząca własność udziałów zostanie zawarta po uzyskaniu przez nabywcę zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na dokonanie koncentracji w drodze nabycia udziałów (warunek zawieszający). Warunek ten, zgodnie z postanowieniami zawartej umowy sprzedaży, powinien zostać spełniony w terminie do 6 miesięcy od daty zawarcia umowy. Więcej szczegółów planowanej transakcji opisano w raporcie bieżącym nr 13/2021, zamieszczonym na stronie internetowej Budimeksu SA.

W dniu 15 marca 2021 roku Zarząd Budimeksu SA wydał rekomendację podziału wyniku za rok 2020. Szczegóły zostały opisane w nocie 35.

Do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne inne istotne zdarzenia, które powinny być ujawnione.

44. Zobowiązania i należności warunkowe

	31 grudnia 2020 roku	31 grudnia 2019 roku
Należności warunkowe		
Od pozostałych jednostek		
– otrzymanych gwarancji i poręczeń	615 095	571 994
– otrzymanych weksli jako zabezpieczenie	11 237	5 079
Od pozostałych jednostek ogółem	626 332	577 073
Należności warunkowe ogółem	626 332	577 073
Zobowiązania warunkowe		
Na rzecz pozostałych jednostek		
– udzielonych gwarancji i poręczeń	4 333 352	3 904 245
– wystawionych weksli jako zabezpieczenie	12 797	117 293
Na rzecz pozostałych jednostek ogółem	4 346 149	4 021 538
Pozostałe zobowiązania warunkowe	181	167
Zobowiązania warunkowe ogółem	4 346 330	4 021 705
Pozycje warunkowe razem	(3 719 998)	(3 444 632)

Należności warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń obejmują wystawione przez banki lub inne podmioty na rzecz spółek Grupy Budimex gwarancje stanowiące zabezpieczenie roszczeń Grupy w stosunku do kontrahentów z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych.

Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń to przede wszystkim gwarancje wystawione przez banki na rzecz kontrahentów spółek Grupy na zabezpieczenie ich roszczeń w stosunku do spółek Grupy z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych. Bankom przysługuje roszczenie zwrotne z tego tytułu wobec spółek Grupy. Gwarancje udzielane zleceniodawcom Grupy stanowią alternatywny, w odniesieniu do zatrzymywanych kaucji gwarancyjnych, sposób zabezpieczenia ewentualnych roszczeń zleceniodawców z tytułu realizacji kontraktów budowlanych. Jednocześnie ryzyko dotyczące napraw gwarancyjnych oszacowane przez Zarząd Grupy jako prawdopodobne zostało odpowiednio odzwierciedlone w rezerwie na naprawy gwarancyjne, co zostało opisane w nocie 5.1 oraz 25 sprawozdania.

Wystawione weksle własne stanowią zabezpieczenie spłaty zobowiązań wobec strategicznych dostawców spółek Grupy, natomiast otrzymane weksle ujęte w należnościach warunkowych stanowią zabezpieczenie zapłaty należności przez inwestorów / odbiorców spółek Grupy.

Dodatkowo Grupa posiada zobowiązania warunkowe z tytułu ustanowionych zabezpieczeń na aktywach Grupy, które wyszczególniono w nocie 37.

45. Zatrudnienie

Wyszczególnienie	Liczba zatrudnionych osób na dzień 31 grudnia	
	2020 roku	2019 roku
Pracownicy fizyczni	3 153	3 426
Pracownicy umysłowi	4 120	4 052
Ogółem	7 273	7 478

46. Istotne zdarzenia mające wpływ na sytuację finansową Grupy**Pandemia COVID-19**

Wprowadzony 20 marca 2020 roku stan epidemii w Polsce wywarł pewien wpływ na działalność operacyjną Grupy. Szacunkowy wpływ na wynik na działalności operacyjnej to około minus 33 miliony złotych na co złożyły się przede wszystkim koszty związane z wydłużeniem czasu realizacji kilku kontraktów budowlanych, a także koszty zakupu środków ochrony osobistej i testowania pracowników.

Zagrożenie związane z rozprzestrzenianiem się koronawirusa znalazło także odzwierciedlenie w zmianie zasad organizacji pracy przez m.in. czasowe wprowadzenie możliwości pracy zdalnej, zabezpieczenie środków dezynfekcji i ochrony bezpośredniej dla pracowników czy reorganizację przestrzeni, aby zapewnić warunki pracy zgodne z zaleceniami GIS. Aktualnie kontrakty realizowane są bez większych zakłóceń, nie występują istotne problemy po stronie dostawców czy podwykonawców. Współpraca z zamawiającymi i klientami jest efektywna i dostosowana do obecnych realiów, a płatności za zrealizowane prace są regulowane terminowo.

(wszystkie kwoty ujęte w tabelach wyrażone są w tysiącach złotych, o ile nie podano inaczej)

W 2020 roku Grupa przekazała prawie 3 miliony złotych w formie darowizn i grantów na zwalczanie skutków pandemii koronawirusa. Środki te trafiły głównie do szpitali, domów pomocy społecznej i placówek medycznych, w których leczeni są pacjenci z COVID-19. Część z tych środków została przekazana organizacjom pożytku publicznego zajmującym się wsparciem lokalnych społeczności w przeciwdziałaniu rozprzestrzenianiu się pandemii.

Do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego sytuacja związana z epidemią koronawirusa nie zmieniła się istotnie w porównaniu z dniem 31 grudnia 2020 roku.

Ugoda ze Skarbem Państwa ze spółką Autostradą Południe

W styczniu 2010 roku Zarząd Budimex SA powziął wiadomość, że nie ziścił się warunek, od którego uzależniona była budowa i eksploatacja autostrady A1 Stryków - Pyrzowice w systemie koncesyjnym zgodnie z umową podpisaną w 2009 roku pomiędzy Autostradą Południe SA a Skarbem Państwa. W konsekwencji powyższego nie weszła w życie II faza umowy na zaprojektowanie i wybudowanie odcinka autostrady A1 Stryków - Pyrzowice (dotycząca robót budowlanych) zawartej pomiędzy spółką Budimex SA Ferrovial Agroman SA sp.j. (obecnie Budimex SA Ferrovial Construcción SA sp.j.) a Autostradą Południe SA. I faza obejmowała prace projektowe o wartości 180 000 tysięcy złotych, których rozpoczęcie nastąpiło w 2009 roku. Następnie w marcu 2010 roku Budimex SA dowiedział się o braku akceptacji przez Ministerstwo Infrastruktury dokumentacji projektowej wykonywanej przez Spółkę Jawną na rzecz Autostrady Południe SA. W związku z tym faktem istniało ryzyko braku odzyskania przez tę spółkę (w której Budimex SA posiada 50% udziałów) pełnej kwoty kosztów realizowanego kontraktu od spółki Autostrada Południe SA. W 2011 roku Autostrada Południe SA wniosła do sądu pozew przeciwko Skarbowi Państwa domagając się zapłaty kwoty 176 855 tysięcy złotych z tytułu wykonanych prac projektowych, których wykonawcą była Spółka Jawna. Po wielu latach procesu sądowego Skarb Państwa zaproponował Autostradzie Południe SA podjęcie rozmów ugodowych, które zakończyły się 31 sierpnia 2020 roku podpisaniem ugody, w wyniku której Skarb Państwa zobowiązał się częściowo zrekompensować koszty poniesione przez Autostradę Południe SA. Wraz z zawarciem ugody wygasły wszystkie wzajemne roszczenia obu stron.

Podpisanie ugody umożliwiło zawarcie porozumienia między Autostradą Południe SA a Spółką Jawną, na mocy którego dokonano końcowego rozliczenia roszczeń pomiędzy tymi podmiotami. W efekcie zakończenia sporów Budimex SA odnotował niewielki korzystny wpływ na wynik finansowy w roku 2020 roku.

Warszawa, 22 marca 2021 roku

Dariusz Blocher prezes Zarządu	
Artur Popko wiceprezes Zarządu	
Jacek Daniewski członek Zarządu	
Cezary Mączka członek Zarządu	
Marcin Węglowski członek Zarządu	
Grzegorz Fąfara główny księgowy	